

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Andreas Lagerström, planarkitekt
plan@habo.se

Namnsättning av nya vägar i Håbo kommun

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att vägen inom detaljplan 440 för Väppeby 7:265, Norra Draget döps till Vinlandsvägen
2. Kommunstyrelsen beslutar att vägen inom detaljplan 447 för Ekillå 1:15, Vägförrådet döps till Skogvaktarvägen
3. Kommunstyrelsen beslutar att vägarna inom detaljplan 442 för del av Lundby 2:1 m.fl, Logistik Bålsta kvarter 2 döps till Packhusvägen och Förrådsvägen

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar om namnsättning för fyra vägar i Håbo kommun: Vinlandsvägen, Skogvaktarvägen, Packhusvägen och Förrådsvägen. Dessa vägar är nya eller har tidigare varit namnlösa. Vägnamnen föreslås utifrån tidigare teman för namn i området eller platsens historiska eller kulturhistoriska anknytning.

Ärendet

Namngruppen består i dag av fem representanter från Kommunledningsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen. Gruppen har funnits i kommunen i olika konstellationer sedan 1985 då gruppen bildades (se bilaga).

Gruppens syfte är att ta fram förslag på namn till nya gator i kommunen med utgångspunkt i Lantmäteriets riktlinjer för ”God Ortnamnsed”, men har också vid tillfällen organiserat namntävlingar för exempelvis parker och torg.

Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar om namnsättning för fyra vägar i Håbo kommun: Vinlandsvägen, Skogvaktarvägen, Packhusvägen och Förrådsvägen. Dessa vägar är nya eller har tidigare varit namnlösa.

Vägnamnen föreslås utifrån tidigare teman för namn i området eller platsens historiska eller kulturhistoriska anknytning.

1. Förslag till namn för väg inom detaljplan 440 Norra Draget.

Inom Norra Draget har vägar tidigare getts namn som anspelar på vikingatiden, exempel är bland annat Mjödvägen, Spjutvägen och Sköldvägen. I förslaget till detaljplan 440 föreslås en väg mellan Spjutvägen

och en idag namnlös kommunal väg som går från Dragrännan längs med fastigheterna Amerika 1:1 och Väfteby 7:1.

Namngruppen föreslår att befintligt namntema följs och att den nya vägen döps till Vinlandsvägen i referens till den vikingatida benämningen för den amerikanska kontinenten.

1. Granskningsförslag för detaljplan 440, aktuell väg i rött

2. Förslag till namn för väg inom detaljplan 447 för Ekilla 1:15, Vägförrådet.

Detaljplanen för Vägförrådet vann laga kraft 2023-06-11 och möjliggör för nya bostäder i en- och flerfamiljshus söder om Ekillaåsens naturreservat. Området ansluter från Enköpingsvägen och delar angöringsväg med parkeringen för reservatet och Ekillaåsens badplats.

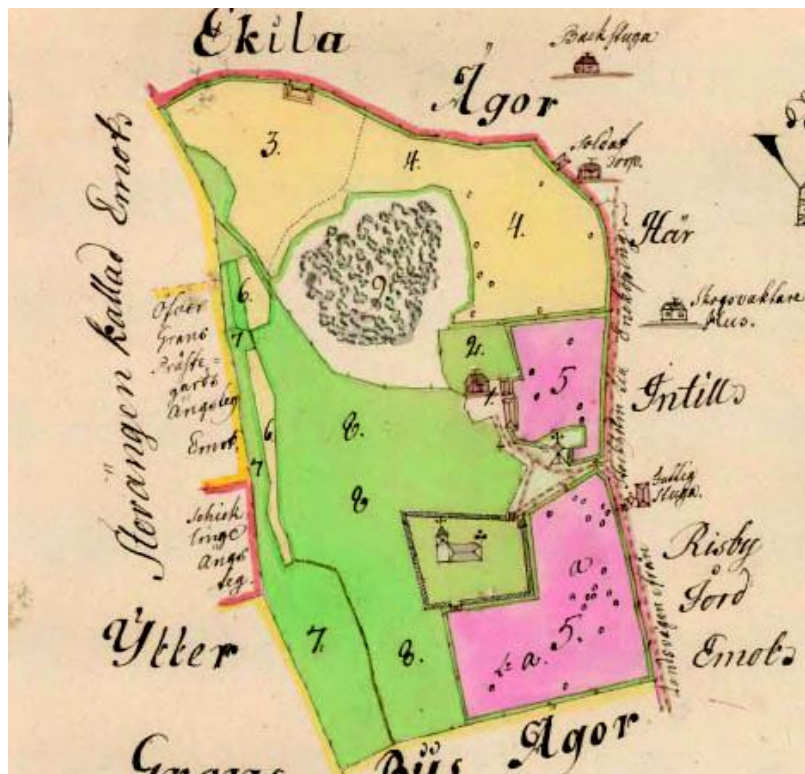
2. Illustration av vägdragning och kommande bebyggelse

Planområdet ingick historiskt i utmarkerna som tillhörde Ekilla säteri som under 1700-talet löd under Ekolsunds kungsgård. Utifrån äldre kartor kan man se att det vid tiden för Ekilla säteri låg en skogvaktarbostad på den plats som idag utgörs av gården Rosenberg som ligger med planområdet i söder.

3. Flygvy från 1989 av Yttergran kyrka med gården Rosenberg och planområdet i fonden.

4. Karta daterad 1789 över Yttergran där skogvaktarbostaden är utpekad

Då platsen har en tydlig kulturhistorisk koppling med Yttergrans Kyrka och dess omgivning föreslås den nya vägen inom planområdet samt den idag namnlösa angöringsvägen namnges till Skogvaktarvägen utifrån platsens historiska användning.

3. Förslag till namn för vägar inom Detaljplan 442 för del av Lundby 2:1 m.fl, Logistik Bålsta kvarter 2.

Detaljplanen för Logistik Bålsta kvarter 2 antogs av kommunfullmäktige 2023-12-11. Under prövotiden inkom fem överklaganden och ärendet väntar för tillfället på handläggning vid mark- och miljödomstolen.

Den antagna planen möjliggör för två kommunala lokalgator genom området som båda avslutas i vändplatser. Vägnamnen i Västerskogsföretagspark har historiskt anspelat på områdets funktion, exempel är Industrivägen, Verkstadsvägen och Hantverkarsvägen och Planområdet angörs idag från Magasinvägen som ansluter från Björnängsvägen i söder.

5. Illustration över tilltänkt bebyggelse inom kvarter 2

Namngruppen föreslår att de nya vägarna döps till Packhusvägen och Förrådsvägen för att fortsätta detta tema.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser

Barnperspektivet

Barnperspektivet har beaktats i namnförslagen. Genom att använda tidigare namntema i områdena blir det lätt att förstå i vilket område den nya vägen finns. De namnförslag som har historiska eller kulturhistoriska namn uppmuntrar till kännedomen om sitt närområde.

Näringslivsperspektivet

Näringslivsperspektivet har beaktats i namnförslagen. Genom att använda tidigare namntema i områdena blir det lätt att förstå i vilket område den nya vägen finns. De namnförslag som har historiska eller kulturhistoriska namn uppmuntrar till kännedomen om sitt närområde.

Uppföljning

Ingen uppföljning krävs

Beslutsunderlag

- Bilaga 1, protokoll för arbetsgruppssammanträde angående bildande av en vägnamnsgrupp, 1985-10-02

Beslut skickas till

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Protokoll fört vid arbetsgruppssammanträde angående bildande av en vägnamnsgrupp.

Tid Onsdagen den 2 oktober 1985

Närvarande Ivar Lundberg
Harry Eichhorn
Elias Fries
Annmari Lindgren
Marianne Harrisson

Ivar Lundberg hade kallat till arbetsgruppssammanträde för att bilda en vägnamnsgrupp. Vägnamnsgruppen skall i första hand föreslå vägnamn på nya planområden. Därefter skall förslaget behandlas i byggnadsnämnden och kulturnämnden för fastställande.

Den nya vägnamnsgruppen skall bestå av Elias Fries, kontaktman från kulturnämnden, Harry Eichhorn, Annmari Lindgren och Marianne Harrysson, kontaktmän från byggnadsnämnden.

Till sekreterare i gruppen valdes Marianne Harrisson.

Första träffen bestämdes till den 16 oktober 1985 klockan 13.00, för genomgång av nya planområden (Broby, Aronsborg, Nybygget samt vägnamsbyte för Aronsborgsvägen)

Vid protokollet

Marianne Harrisson
Marianne Harrisson

Taxa tilläggstjänster VA 2024

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar taxa för tilläggstjänster för vatten och avlopp att gälla från och med 2024-05-01.

Sammanfattning

I samband med att VA-taxan gjordes om till Svenskt Vattens normalförslag 2023 framkom det att det funnits avgifter med i VA-taxan som inte bör finnas där såsom vattenkiosker, mätarrör för bevattning och byggvatten för entreprenörer ska specificeras i en separat taxa skild från VA-taxan.

Nya taxor för tilläggstjänster har därför tagits fram för att säkerställa att VA kan fakturera för tjänsterna enligt självkostnadsprincipen.

Ärendet

När VA-taxans struktur förändrades enligt Svenskt Vattens nya normalförslag 2023 framkom det att kommunens VA-avdelning erbjuder tjänster som inte ingår i det kommunala ansvaret inom vatten och avlopp.

Priser för de tjänster inom vatten och avlopp som erbjuds utöver VA-huvudmannens åtaganden enligt vattentjänstlagen (LAV 2006:412), såsom vattenkiosker, mätarrör för bevattning och byggvatten för entreprenörer ska inte ingå i va-taxan utan specificeras i en separat taxa. Kostnaderna för dessa tjänster regleras sedan 2023 därför inte i den kommunala VA-taxan.

Införande av taxa syftar till att säkerställa att VA avdelningen får täckning för de kostnader som ligger utanför VA:s huvuduppdrag.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Taxorna kommer inte att påverka verksamheternas ekonomi.

Barnperspektivet

Alla barn och ungdomar som bor och besöker Håbo kommun berörs av de allmänna vattentjänsterna. En VA-anläggning med goda funktioner att rena dricksvatten och ta emot avloppsvatten är en viktig del i ett hållbart samhälle vilket gynnar barn och ungdomars framtid.

Näringslivsperspektivet

Aktörer inom näringslivet som använder tjänsterna som preciseras i taxan påverkas då de får stå för VA-avdelningens självkostnadspris för nyttjandet av tjänsten.

Uppföljning

Om prislistan antas ses den över årligen av VA-avdelningen för att säkerställs efterlevnad av självkostnadsprincipen.

Beslutsunderlag

- Taxa tilläggstjänster VA
- Bilaga. Övergripande beskrivning av tilläggstjänster VA

Beslut skickas till

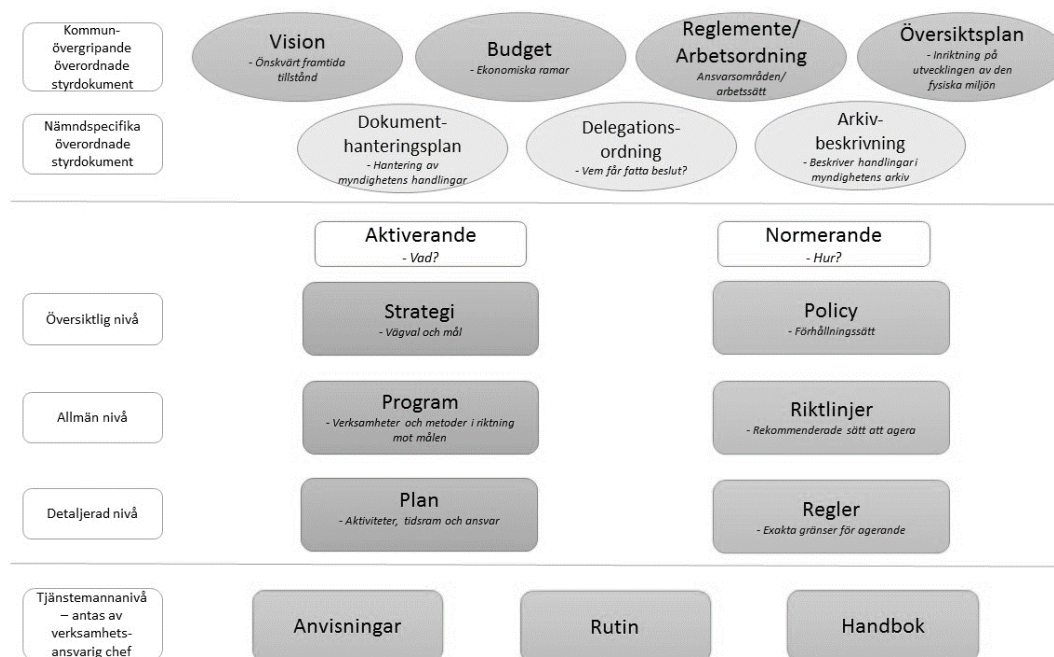
VA-avdelningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Taxa för tilläggs- tjänster för vatten och avlopp

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	"[Ange datum och § för antagande]"
Giltighetstid	Tillsvidare, dock längst fyra år efter antagande
Dokumentansvarig	VA-chef

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

Diarienummer KS 2023/01505 nr 123484

Gäller för VA-avdelningen

Tidpunkt för aktualitetsprövning "[Ange datum för senaste aktualitetsprövning]"

Ersätter tidigare versioner "[Ange datum och § för antagande av tidigare versioner]"

Relaterade styrdokument VA-taxa

Prislista tilläggstjänster för vatten och avlopp 2024

Innehåll

Håbo kommuns styrdokumentshierarki	2
Prislista tilläggstjänster för vatten och avlopp 2024	3
Inledning	4
1. Avgifter för tillfälligt vatten	4
1.1 Tekniskt vatten via vattenkiosk	4
1.2 Hyra av mätarrör	4
1.3 Hyra av byggvattenmätare	5
1.4 Indexreglering av taxa	5

Inledning

För att täcka nödvändiga kostnader för Håbo kommuns VA-avdelning vid anläggande och drift av tjänster som inte ingår i kommunens åtaganden enligt vattentjänstlagen (LAV 2006:412) och därmed regleras i VA-taxan, ska ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig, nedan kallas avtalskund som begärt tjänster utöver dricksvattenleverans till hushåll betala avgifter enligt denna prislista.

1. Avgifter för tillfälligt vatten

1.1 Tekniskt vatten via vattenkiosk

För att kunna erbjuda tekniskt vatten till kunder har VA-avdelningen installerat vattenkiosker där avtalskunder har möjligheten att fylla tankbil eller behållare. För att få åtkomst till kiosken måste man registrera sitt företag och kvittera ut en nyckel.

Syftet med installationen av vattenkioskerna är att säkerställa kvalitén och säkerheten för vattnet till våra abonnenter. Vattenkiosken har en backventil installerad så att ingen förorening eller smitta kan komma in i ledningsnätet.

<i>Avgifter för användning av vattenkiosk</i>	<i>exkl. moms</i>	<i>inkl. moms</i>
Administrativ uppläggningsavgift	480 kr	600 kr
Uttagsavgift per m ³	Enligt gällande brukningstaxa	
Avgift för borttappad nyckel	480 kr	600 kr
Faktureringsavgift	48 kr	60 kr

1.2 Hyra av mätarrör

Om du inte kan använda vår tjänst för vattenkiosk finns det i stället en möjlighet att hyra ett mätarrör med vattenmätare för att tillfälligt ansluta till vårt vattenledningsnät. En anmälan skickas till VA-avdelningen som förser avtalskund med ett mätarrör, första fakturering sker när mätarröret lämnas ut.

<i>Avgifter för användning av mätarrör</i>	<i>exkl. moms</i>	<i>inkl. moms</i>
Administrativ uppläggningsavgift	480 kr	600 kr
Uttagsavgift per m ³	Enligt gällande brukningstaxa	
Hyra första dygnet	2000 kr	2500 kr
Faktureringsavgift	48 kr	60 kr

1.3 Hyra av byggvattenmätare

Byggvatten är en tillfällig anslutning av vatten och avlopp under byggtiden. Vanligtvis är det byggherren/byggbolaget som ansöker men det kan också vara fastighetsägaren. Om vi behöver bygga fram en tillfällig servis fakturerar vi självkostnadspris för anläggningen och proppning efter avslutad användning. Vi kan tillåta användning av ordinarie servis till byggvatten förutsatt att anläggningsavgiften är betald.

<i>Avgifter för byggvatten</i>	<i>exkl. moms</i>	<i>inkl. moms</i>
Hyra av byggvattenmätare / dygn	20 kr	25 kr
Uttagsavgift per m ³	Enligt gällande brukningstaxa	
Faktureringsavgift	48 kr	60 kr

1.4 Indexreglering av taxa

Inför varje nytt kalenderår (avgiftsår) regleras de fasta avgifterna och timkostnaden med den procentsats för det innevarande kalenderåret i prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på Sveriges kommuner och regioner (SKR), hemsida i oktober månad. Utgångspunkt för indexregleringen är oktober månad.

Kommunledningsförvaltningen
VA-avdelningen
Sara Frid, VA-strateg
0171-52500
sara.frid@habo.se

Bilaga. Övergripande beskrivning av tilläggstjänster VA

Inledning

I samband med att VA-taxan gjordes om till Svenskt Vattens normalförslag 2023 framkom det att det funnits avgifter med i VA-taxan som inte ingår i kommunens lagstadgade grunduppdrag för VA-tjänster.

Dessa tilläggstjänster omfattar vattenkiosker, mätarrör för bevattning och byggvatten för entreprenörer vilka har tagits bort från VA-taxan. Dessa tjänster behöver nu specificeras i en separat prislista skild från VA-taxan.

Syfte

Detta dokument utgör en bilaga till tjänsteskrivelsen för Taxa Tilläggstjänster VA. Syftet är att beskriva vad de olika tilläggstjänsterna som beskrivs i tilläggstaxan innebär.

Tekniskt vatten via vattenkiosk

En vattenkiosk är en tankstation där den som är i behov av större mängder vatten kan hämta ut det på ett säkert sätt.

För att kunna erbjuda vatten till verksamheter har kommunen installerat vattenkiosker där det ges möjligheter att fylla en tank eller tankbil med tekniskt vatten. Kommunen registrerar användare på vattenkiosk.se, därefter kan en nyckel kvitteras ut. Användaren kan själv följa sina uttag genom inloggningen på vattenkiosk.se.

Syftet med installationen av vattenkioskerna är att säkerställa kvaliteten och säkerheten för vattnet till kommunens invånare. Tidigare gjordes större uttag genom brandposter vilket utgör en risk för att kontamineringar kan komma in i ledningsnätet. Vattenkiosken har en backventil installerad så att inget otillåtet kan komma in i ledningsnätet.

Lista över vattenkiosker

Idag finns vattenkiosker för uttag av vatten på följande platser i kommunen:

- Bista pumpstation, Bistaborgsvägen
- Bålsta brandstation, Björnängsvägen 2
- Dragrännan pumpstation, Lillsjörännan

- Gröna dalen pumpstation, infart från Lindegårdsvägen
- Reningsverket Bålsta, Göksviksvägen 2
- Shell pumpstation, Kraftleden 2
- Skokloster brandstation, Slottskogsleden 25

Figur 1. Vattenkiosken vid Göksviksvägen 2.

Hyra av mätarrör

Ibland kan verksamheter vara i behov av vatten och möjligheterna att använda en vattenkiosk saknas. Det kan handla om att vatten behövs i större mängder för bevattning eller för att förse tillfälliga evenemang med dricksvatten. I dessa fall kan man hyra ett mätarrör som monteras i en närliggande brandpost. Röret är försett med en vattenmätare som påvisar hur mycket vatten som har använts.

För att säkra kvaliteten på vattenledningsnätet behöver VA-avdelningens drifttekniker montera mätarröret. När man beställer ett mätarrör får man information om hur och när monteringen kan ske.

Vattnet från mätarröret är så kallat tekniskt vatten som inte är bedömt som drickbart. Om vattnet ska användas som dricksvatten behöver VA-avdelningen veta detta cirka 2-3 veckor innan användning för att hinna provta vattnet och utföra eventuella åtgärder.

Figur 2. Mätarrör

Hyra av byggvattenmätare

För de som behöver vatten under byggtiden vid om-, till- eller nybyggnation kan det finnas möjlighet att ansluta byggvatten. Om behov av byggvatten finns ska det anmälas i kommunens e-tjänst; *Anmäla nyanslutning, förändringar i din befintliga anläggning, byggvatten eller bortkoppling (ny eller ändrad servis)*. Även byggvatten behöver mätas vilket gör det nödvändigt att en byggvattenmätare sätts upp. Kommunen använder samma modell för byggvatten som de övriga mätarna i kommunen.

Figur 3. Digital vattenmätare

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Anna Darpe, Avfallschef
samhallsbyggnadsforvaltningen@habo.se

Avfallsföreskrifter 2024

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar avfallsföreskrifter enligt bilaga.
Avfallsföreskrifterna gäller från och med 1 juni 2024.
2. Kommunfullmäktige beslutar att avfallsföreskrifter för Håbo kommun,
antagen 2022-12-12, § 222, upphör att gälla den 31 maj 2024.

Sammanfattning

Avfallsenheten har tagit fram ett förslag till reviderade avfallsföreskrifter för Håbo kommun. Förslag till nya föreskrifter har efter beslut i KS 2023-10-24 §283 varit ute på samråd under perioden 31 oktober till 11 december 2023. Fyra svar inkom till Håbo kommun varav en synpunkt. Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har också fått synpunkter och alla synpunkter har behandlats och besvarats i bifogad samrådsredogörelse.

Föreliggande förslag till nya avfallsföreskrifter har tagits fram i första hand för att anpassa föreskrifterna till förändringar i lagstiftningen som har skett sedan den senaste revideringen, bland annat en revidering av avfallsförordningen och förändringar i producentansvaret.

Ärendet

Avfallsenheten har tagit fram ett förslag till reviderade avfallsföreskrifter för Håbo kommun. Förslag till nya föreskrifter har efter beslut i KS 2023-10-24 §283 varit ute på samråd under perioden 31 oktober till 11 december 2023. Fyra svar inkom till Håbo kommun varav en synpunkt. Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har också fått synpunkter och alla synpunkter har behandlats och besvarats i bifogad samrådsredogörelse.

Föreliggande förslag till nya avfallsföreskrifter har tagits fram i första hand för att anpassa föreskrifterna till förändringar i lagstiftningen som har skett sedan den senaste revideringen, bland annat en revidering av avfallsförordningen och förändringar i producentansvaret.

Arbetet med de nya föreskrifterna har genomförts i nära samarbete mellan de fyra kommunerna och ytterligare steg har tagits för att göra kommunernas styrdokument så lika som möjligt, utan att ge avkall på de enskilda kommunernas olikheter.

När förslag till renhållningsordning upprättas ska kommuner i skälig omfattning samråda med fastighetsinnehavare, myndigheter och allmänheten som kan ha ett väsentligt intresse i saken. Handlingarna har

funnits tillgängliga på kommunens hemsida. Information om samråd med en länk till handlingarna gick dessutom ut till ca 51 berörda intressenter.

Nedan listas de ändringar som har förts in i de föreslagna föreskrifterna efter samrådet:

- 19 § kompletteras med: Om anläggningen ska anslutas till det kommunala avloppsnätet ska kommunens VA-organisation underrättas innan installation av fettavskiljare eller avfallskvarn.
- 54 § kompletteras med: eller besluta om andra åtgärder för att undvika att olägenheter för människor hälsa eller miljö uppstår
- 66 § kompletteras med: och utan att anläggningen tar skada.
- I övergångsbestämmelser ändras data - till 1 januari 2027

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

De föreslagna ändringarna i avfallsföreskrifterna medför i sig inga ekonomiska konsekvenser. Den nya nationella lagstiftningen, som föranleder ändringarna i de lokala föreskrifterna, kommer däremot att ha påverkan på avfallsekonomin och detta hanteras genom justeringar i taxan.

Barnperspektivet

Alla invånare, såväl vuxna som barn och ungdomar i Håbo kommun berörs av avfallsverksamheten. Barn och ungdomars bästa har beaktats genom krav som ska ge en säker fysisk miljö vid avfallshämtning, samt indirekt genom att styra mot ett mer kretsloppsanpassat samhälle som gynnar deras framtid.

Näringslivsperspektivet

Alla inom Håbo kommun berörs av avfallsverksamheten. Avfallsföreskrifterna hjälper näringslivet att bidra till att främja en hållbar avfallshantering samt minska risker för olyckor, bland annat genom krav på delaktighet i ett tidigt skede av bygg- och planeringsprocesser kopplat till avfallshanteringen samt att styra mot ett mer kretsloppsanpassat samhälle.

Uppföljning

Föreskrifterna utvärderas regelbundet och revideras vid behov.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2024-02-19
 - Avfallsföreskrifter 2024
 - Avfallsföreskrifter 2024 med ändringar efter samråd
 - Samrådsredogörelse
-

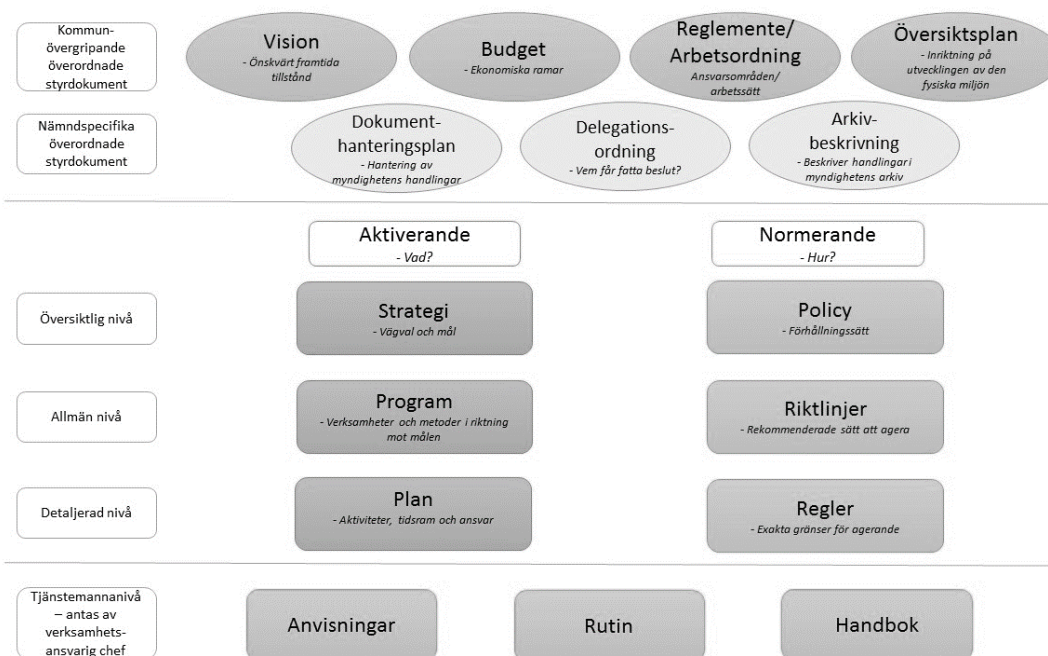
Beslut skickas till
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Avfallsenheten
Miljöenheten
VA-avdelningen

Avfallsföreskrifter

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2024 § XXX
Giltighetstid	Tillsvidare
Dokumentansvarig	Avfallschef

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

Diarienummer KS 2023/01042 nr 126161

Gäller för Håbo kommun

Tidpunkt för aktualitetsprövning -

Ersätter tidigare versioner KF 2022-12-12 §222

Relaterade styrdokument -

Avfallsföreskrifter 2024

Innehåll

Håbo kommuns styrdokumentshierarki	2
Avfallsföreskrifter 2024	3
Bemyndigande	5
Inledande bestämmelser	5
Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information	5
Fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares ansvar	5
Sortering, emballering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar	6
Sortering av avfall	6
Emballering och vikt	6
Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar	6
Anskaffande, ägande och skötsel av behållare, anordning och anläggning	7
Anskaffande och ägande	7
Skötsel och tillsyn	7
Ny- och ombyggnation, installation och anläggande	8
Planering	8
Avfallsutrymmen	9
Små avloppsanläggningar, anläggning med sugbart fosforfiltermaterial, fettavskiljare eller tank för mat- och fettavfall	10
Underjordsbehållare, andra botten tömmande behållare eller filterkassett/säck	10
Åtgärder inför hämtning	11
Tömning av kärl eller container	11

Tömning av små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall	11
Hämtningsplats, gemensam plats, drag- och transportvägar	12
Hämtningsplats och dragväg	12
Gemensamma behållare och gemensamhetslösning	13
Transportvägar	13
Hämtningsområde och hämtningsintervall	14
Åtgärder om föreskrifter inte följs	14
Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter	14
Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter	15
Uppgiftsskyldighet	15
Undantag	15
Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden	15
Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar	15
Undantag för gemensamma behållare och gemensamhetslösning	16
Utsträckt hämtningsintervall	16
Uppehåll i hämtning	17
Mat- och restavfall samt förpackningar	17
Slam och fosforfiltermaterial	17
Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen	18
Ikraftträdande	18
Övergångsbestämmelse	18
Bilagor	
Bilaga 1	Definitioner
Bilaga 2	Anvisningar om sortering, emballering och överlämning
Bilaga 3	Hämtningsintervall

FÖRESKRIFTER FÖR AVFALLSHANTERING

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Håbo kommun.

Inledande bestämmelser

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

2 § Den avfallsansvariga nämnden har verksamhetsansvar, enligt 15 kap 20 § Miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i kommunen, med särskilt ansvar för att avfall under kommunalt ansvar som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning. Hantering av det avfall som omfattas av kommunalt ansvar utförs av kommunens avfallsorganisation och upphandlade entreprenörer.

3 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av den tillsynsansvariga nämnden.

4 § Kommunens avfallsorganisation informerar hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och elavfall i enlighet med gällande producentansvar.

Fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares ansvar

5 § Fastighetsinnehavare är ansvarig gentemot kommunen för hantering av avfall som uppkommer eller av andra skäl förekommer inom fastigheten och för att dessa föreskrifter följs.

Vad som stadgas i dessa föreskrifter gällande fastighetsinnehavares ansvar ska i samma utsträckning gälla nyttjanderättshavare.

6 § Ändring av ägandeförhållanden eller annan ändring som berör avfallshanteringen ska utan dröjsmål anmälas till kommunens avfallsorganisation.

7 § Fastighetsinnehavare är skyldig att i behövlig omfattning informera den eller dem som bor på eller är verksamma inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

8 § Avgift ska betalas för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med avfallstaxa som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

Sortering, emballering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Sortering av avfall

9 § Fastighetsinnehavare ska sortera ut avfallsslag enligt bilaga 2 och hålla det skilt från annat avfall.

10 § Fastighetsinnehavare ska säkerhetsställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som ska sorteras ut enligt bilaga 2.

Emballering och vikt

11 § Fastighetsinnehavare samt hushåll och verksamheter har ansvar för att emballera och överlämna avfall enligt bilaga 2. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

12 § I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och utrymmet är avsedd.

Behållare får inte fyllas mer än att den kan stängas helt. Den får inte heller vara så tung att det kan bli svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses. Mer information om dragmotstånd och maxvikter för behållare ges av kommunens avfallsorganisation.

Avfall som samlas in i behållare får inte packas så hårt att det blir svårt att tömma den.

13 § Fastighetsinnehavare med en- och tvåbostadshus eller fritidshus med egna abonnemang och som tillfälligt har för mycket restavfall kan använda extra säck, mot avgift, och efter beställning. Säcken ställs ut bredvid ordinarie behållare. Hämtning sker i samband med nästkommande ordinarie hämtningstillfälle.

Fastighetsinnehavare med flerbostadshus, gemensamhetslösning eller verksamhet och som tillfälligt har för mycket restavfall kan beställa extra tömning av ordinarie behållare, mot avgift.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

14 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till kommunens insamlingssystem om inte annat sägs i dessa föreskrifter.

Utsorterade avfallsslag hämtas vid fastigheten, vid överenskommen eller anvisad plats enligt § 41 eller lämnas på plats som anvisas i bilaga 2.

Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår. Hämtningsintervallet, storlek och antal behållare ska motsvara behovet av borttransport av avfall från

fastigheten.

15 § På plats vid fastigheten, enligt 41 §, ska det finnas separata fack eller separata behållare där minst matavfall, förpackningar av papper, plast, metall och glas samt restavfall kan lämnas sorterat och tillgängligt för avfallsorganisationen eller dess utförare att hämta med den utrustning som används i kommunens insamlingsystem. Se även övergångsbestämmelse.

16 § Verksamheter, där det inte uppstår matavfall och där mängden restavfall ryms inom abonnemanget 140 liters kärl, undantas från krav på att lämna matavfall i separat behållare utan krav på ansökan om undantag.

Anskaffande, ägande och skötsel av behållare, anordning och anläggning

Anskaffande och ägande

17 § I kommunen får endast de behållare användas som anges i avfallstaxan och som kan tömmas med de insamlingsfordon som används i kommunens insamlingsystem.

18 § Fastighetsinnehavaren ska beställa de behållare, enligt 17 §, och det hämtningsintervall, enligt 50 §, som motsvarar fastighetens behov, i sådan utsträckning att bestämmelser om sortering, fyllnadsgrad och vikt följs.

Om avfallsmängden som uppstår på fastigheten inte ryms i behållare med befintligt abonnemang får avfallsansvarig nämnd besluta om ändringar av antal behållare, storlek på behållare eller intervall för hämtning.

19 § Kärl och andra behållare som tillhandahålls av kommunens avfallsorganisation ägs också av kommunen. Övriga behållare anskaffas och ägs av fastighetsinnehavaren eller av entreprenören.

Små avloppsanläggningar, fettavskiljare samt tank för mat- och fettavfall anskaffas, ägs och installeras av fastighetsinnehavaren. Avfallskvarn för matavfall måste kombineras med tank för uppsamling av kvarnat matavfall eller med anläggning för avskiljning av mat- och fettavfall från avloppsvatten.

Om anläggningen ska anslutas till det kommunala VA-nätet ska kommunens VA-organisation underrättas innan installation av fettavskiljare eller avfallskvarn.

Underjordsbehållare, sopsugsanläggning samt andra behållare och anordningar för avfallshantering ska godkännas av kommunens avfallsorganisation innan installation. Fastighetsinnehavare ansvarar för och bekostar sådana installationer.

Skötsel och tillsyn

20 § Behållare, anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska underhållas och ges regelbunden service. Det är viktigt för att:

- Bibehålla god funktion
- Uppfylla krav på god arbetsmiljö och för att
- Minimera risken för skada eller olycksfall
- Undvika buller, lukt och skadedjur
- Behållaren eller anläggningen ska hålla den tänkta livslängden

21 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för, och bekostar, underhåll och service för anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshanteringen inom fastigheten.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för underhåll och service av alla behållare som fastighetsinnehavaren själv äger, eller hyr från annan än kommunens avfallsorganisation.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för att anläggningar för små avlopp, fettavskiljare och tankar för mat- och fettavfall, sköts och att åtgärder vidtas, så att anläggningen uppfyller kraven på funktion och säkerhet. Fettavskiljare ska ha en skötselrutin och tömningar ska journalföras. Dokumentationen ska kunna visas upp vid tillsynsbesök för kommunens tillsynsmyndighet.

22 § Fastighetsinnehavaren är ansvarig för rengöring, åtgärder vid nedskräpning och tillsyn av samtliga behållare i avfallsutrymmen, eller vid annan plats där behållare som hör till fastigheten står. Missköts rengöringen, och fastighetsinnehavaren inte heller rengör efter att ha fått en uppmaning, får kommunens avfallsorganisation rengöra behållaren. Det sker på fastighetsinnehavarens bekostnad till självkostnadspris eller en avgift som bestäms av avfallstaxan.

23 § När kommunens avfallsorganisation ska utföra underhåll eller byte av behållare ska dessa vara tillgängliga.

24 § På behållare som är märkta för identifiering, får markeringarna eller utrustning för elektronisk avläsning inte tas bort, förstöras eller göras oläsliga.

Ny- och ombyggnation, installation och anläggande

Planering

25 § Vid ny- och ombyggnation ska bygglovshandläggare, kommunens tillsynsmyndighet och kommunens avfallsorganisation kontaktas tidigt i planeringsskedet för samråd om placering och utformning.

Det är särskilt viktigt vid ny- och ombyggnation av, eller som påverkar:

- Avfallsutrymme, miljöhus och liknande
- Behållare som ska tömmas med kran, till exempel underjordsbehållare
- Gemensam avfallslösning för flera fastigheter
- Små avloppsanläggningar, fettavskiljare, tank för mat- och fettavfall, eller dylikt

I det fall det berör det kommunala avlopps nätet ska också VA-organisationen

underrättas.

Vid utformning och placering av avfallsutrymme, anläggning eller behållare ska hänsyn tas till vad som utgör en god arbetsmiljö vid hämtning av avfall. Platsen där hämtningsfordonet stannar ska anpassas till den typ av behållare som ska hanteras på platsen, eller vilken anläggning som ska tömmas, samt storleken på hämtningsfordonet.

Bestämmelser som särskilt ska tas hänsyn till är:

- 9-10 §§ om sortering
- 17-19 §§ om anskaffande och ägande av anläggning och behållare
- 26-33 §§ om anläggning och installation
- 34-39 §§ om åtgärder inför hämtning
- 41-43 §§ om hämtningsplats och dragväg
- 46-48 §§ om transportvägar

Ytterligare riktlinjer finns i ”Teknisk handbok” på kommunens hemsida, www.habo.se.

Avfallsutrymmen

26 § Avfallsutrymme ska svara mot fastighetens behov av förvaring, källsortering och borttransport. Avfallsutrymmen ska vara väl tilltagna, med marginal för eventuella förändringar i hur fastigheten används samt förändrade krav på sortering.

Följande gäller vid dimensionering av avfallsutrymme för mat- och restavfall:

- Flerbostadshus eller verksamhet ska vara dimensionerat för minst en veckas avfallsmängd.
- En- och tvåbostadshus ska vara dimensionerat för minst två veckors avfallsmängd.

När kärl används ska det finnas tillräckligt med plats runt varje kärl för att kunna hantera dessa. Den fria gången mellan rader av kärl ska vara minst 1,5 meter och avståndet mellan varje kärl minst 6 cm på vardera sida.

27 § Avfallsutrymmen ska placeras och utformas så att risken för skada och olycka begränsas, både för den som ska lämna och hämta avfall.

Avfallsutrymmen får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där livsmedel hanteras.

Vid nybyggnation ska dragväg för kärl mellan avfallsutrymmet och platsen där hämtningsfordonet stannar vara högst 10 meter om det inte finns särskilda skäl. Se även 42 § om avstånd mellan avfallsutrymme eller kärl och hämtningsfordon.

28 § Trappsteg och trösklar ska inte förekomma. I undantagsfall kan tröskel vara kvar om den förses med ramp på båda sidor. Om trösklar behövs ska de

vara så låga som möjligt för att underlätta för rullstolsburna samt vid hämtning av avfall.

Det ska finnas uppställningsanordning för dörrar som enkelt kan aktiveras. Dörrar ska kunna öppnas inifrån utan nyckel.

God belysning ska finnas i rum för kärl och andra behållare samt utanför avfallsutrymmen. Belysningsarmaturer ska placeras så att de inte döljs av dörrar eller portar.

29 § Avfallsbehållare ska vara tydligt skyltade med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i respektive behållare.

Fastighetsinnehavare ansvarar för att skyltning och information är tydlig både för avfallslämnare och hämtningsspersonal.

30 § Kommunens avfallsorganisation och entreprenören ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska tillhandahållas till kommunens avfallsorganisation.

Små avloppsanläggningar, anläggning med sugbart fosforfiltermaterial, fettavskiljare eller tank för mat- och fettavfall

31 § Avstånd mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning ska inte överstiga 10 meter såvida inte särskilda skäl föreligger. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Befintliga anläggningar behöver inte byggas om, men det kan medföra särskilda avgifter enligt kommunens avfallstaxa.

Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet, men enkel att öppna för den som ska tömma.

32 § Efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning, som innebär att befintlig anläggning tas ur bruk, ska sluttömning ske. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att sluttömning utförs.

Underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare eller filterkassett/säck

33 § Vid installation av underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare, eller anläggning med fosforfilterkassett eller säck för filtermaterial, ska behållaren/anläggningen utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran.

Anläggande ska ske så att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och behållarens lyftanordning inte överskrider 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Om fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren själv placerar fosforfilterkassett eller säck för filtermaterial inom angivet avstånd inför hämtning kan anläggningen placeras längre från fordonets uppställningsplats.

Vid hämtning av avfall ska den fria höjden ska vara minst 10 meter över kranfordonet, och hålla minst samma höjd mellan kranfordonets uppställningsplats och behållaren eller anläggningen. Det får inte finnas hinder nära den sträcka som behållaren lyfts från behållarplatsen till fordonet.

Uppställningsplatsen ska ha lämpligt underlag som ger tillräcklig bärighet när kranfordon ska lyfta behållaren.

Åtgärder inför hämtning

Tömning av kärl eller container

34 § Behållare ska placeras enligt instruktioner från kommunens avfallsorganisation så att hämtning kan ske med de fordon som används i kommunens insamlingssystem och att hämtning underlättas.

Behållare ska placeras väl synligt senast klockan 06.00 på hämtningsdagen, om inte annat har överenskommits med kommunens avfallsorganisation.

35 § Behållare ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

36 § Dragvägen, som kärlet behöver dras av den som utför hämtningen, ska inför hämtning hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

37 § Transportvägen för hämtningsfordon ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, såsom grenar över vägområdet, fordon som blockerar hämtstället och liknande, samt röjas från snö och hållas halkfri.

38 § Fastighetsinnehavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan innan hämtning sker.

Tömning av små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall

39 § Inför tömning ska fastighetsinnehavaren förbereda anläggningen så att tömning kan ske med det fordon som används. Slanganslutning ska ha en klockoppling av den typ som används i kommunen.

Små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tankar för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning. Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske. Lock eller manlucka får väga högst 15 kg, om inte särskilda skäl föreligger. Om brunnen eller tanken öppnas genom att locket kan dras åt sidan får locket väga högst 35 kg, om inte särskilda skäl föreligger.

Tydliga instruktioner som behövs i samband med tömning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. När anläggningen är belägen utanför fastigheten ska den vara markerad med skylt som anger till vilken fastighet anläggningen tillhör.

Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning.

Det åligger fastighetsinnehavaren att inför hämtningstillfället placera filterkassett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 31 §.

Filtermaterial i lösvikt ska vara sugbart, i förekommande fall efter vattentillförsel. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial från fosforfällor ska nytt filtermaterial tillföras anläggningen genom fastighetsinnehavarens försorg.

40 § Vattenfasen får lämnas kvar i slamavskiljare vid tömning om avvattningsteknik tillämpas vid tömning av avloppsanläggning.

Hämtningsplats, gemensam plats, drag- och transportvägar

Hämtningsplats och dragväg

41 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker:

- vid fastighetsgräns vid väg som är farbar enligt § 46,
- vid en med kommunens avfallsorganisation överenskommen plats eller
- vid en av kommunen anvisad plats.

Anvisning av plats görs av avfallsansvarig nämnd.

42 § Platsen där kärlet eller kärlen ställs upp inför hämtning ska vara belägen så nära platsen där hämtningsfordonet stannar som möjligt. Bestämmelser om avstånd för kärl gäller för alla avfallsslag som lämnas i kärl och som omfattas av kommunens ansvar.

För slangdragning vid tömning av små avloppsanläggningar och fettavskiljare gäller 31 §.

För en- och tvåbostadshus och fritidshus får avståndet inte överstiga 1,5 meter. Om det finns särskilda skäl kan avfallsansvarig nämnd, efter ansökan, besluta att avstånd får vara längre.

För flerbostadshus, verksamheter samt en- och tvåbostadshus som ingår i gemensamhetslösning, ska kärl placeras högst 10 meter från platsen där hämtningsfordonet normalt stannar. Om avståndet överstiger 10 meter debiteras särskild avgift för dragväg enligt kommunens avfallstaxa. Avståndet får inte överstiga 30 meter.

Om det finns särskilda skäl kan avfallsansvarig nämnd, efter ansökan, besluta att avstånd får vara längre.

43 § Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärlet eller slangen för slamtömning behöver dras av den som utför hämtningen hålls i sådant skick att kärl/slang utan svårighet kan förflyttas. Dragväg för kärl ska vara jämn, hårdjord och utan trappsteg.

Gemensamma behållare och gemensamhetslösning

44 § Två eller flera fastighetsinnehavare med en- och tvåbostadshus eller fritidshus, som bor nära varandra och som har samma typ av abonnemang, får dela ett abonnemang för fyrfackskärl och använda gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Ett normalt abonnemang med fyrfackskärl för en- och tvåbostadshus eller fritidshus är tillräckligt för att samla in avfall från samtliga fastigheter som avser att dela abonnemang.
2. Fastighetsinnehavarna delar båda fyrfackskärnen som ingår i ett abonnemang.
3. Det är högst 500 meter mellan ordinarie uppställningsplatser för behållare vid egna abonnemang.
4. Kraven om fyllnadsgrad och vikt i de här föreskrifterna uppfylls.
5. En av fastighetsinnehavarna förbinder sig att ansvara för uppställningsplatsen för behållarna.

Beställning görs hos kommunens avfallsorganisation.

45 § Fastighetsinnehavare som ingår i samfällighetsförening får använda en eller flera gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Bestämmelserna i dessa föreskrifter om farbar väg, fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljö inte uppstår.
2. Samfällighetsföreningen är betalningsansvarig för avfallshanteringen.
3. Samfällighetsföreningen ansvarar för uppställningsplats för, och skötsel av, behållare.

Beställning görs hos kommunens avfallsorganisation.

Transportvägar

46 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

Enskild väg som nyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Riktlinjer för utformning av transportväg finns i kommunens skrift Teknisk handbok för god avfallshantering.

47 § Backning måste alltid kunna ske på ett betryggande sätt och endast i undantagsfall samt i samband med vändning. Backning ska särskilt undvikas intill gång- och cykelbanor, lekplatser, bostadsområden, skolor, förskolor eller äldreboende.

48 § Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med kommunens avfallsorganisation

eller anvisas enligt 41 §.

Hämtningsområde och hämtningsintervall

49 § Kommunen utgör ett hämtningsområde.

50 § Avfall ska transporteras bort från fastighet så ofta att olägenhet för människor hälsa och miljön inte uppstår. Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker med de intervall som framgår av bilaga 3.

Åtgärder om föreskrifter inte följs

51 § Fastighetsinnehavare är skyldig att rätta sig efter dessa föreskrifter och instruktioner från kommunens avfallsorganisation om hantering av avfall under kommunalt ansvar som uppkommer inom fastighet, så att kommunen kan fullgöra sin bortforslingskyldighet.

52 § Om föreskrifterna inte följs, exempelvis vid felsortering, dåligt eller felaktigt emballerat avfall, felplacerad, överfull eller för tung behållare har kommunens avfallsorganisation rätt att lämna kvar avfallet för att fastighetsinnehavaren ska rätta till felet eller att hämta avfallet på annat sätt än det ordinarie, mot särskild avgift enligt avfallstaxan.

Avfallet ska efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren eller annan som använder fastigheten hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

53 § Om transportväg inte är framkomlig vid hämtningstillfället uteblir hämtningen. Nedan anges exempel på tillfälliga hinder och hur det påverkar avfallshämtningen:

- Om vägen inte är farbar på grund av dålig väderlek, snö eller halka, utförs hämtning så snart som möjligt efter att väghållaren snöröjt eller halkbekämpat vägen.
- Om vägen inte är farbar på grund av hinder som fastighetsinnehavaren råder över, kan fastighetsinnehavaren beställa extra hämtning mot avgift enligt kommunens avfallstaxa, när hindret har undanröjts.
- Om vägen inte är farbar på grund av hinder som fastighetsinnehavaren inte råder över, utförs hämtning så snart som möjligt efter att hindret är undanröjt och entreprenören har fått kännedom om att vägen är farbar.

54 § Vid upprepade tillfällen när föreskrifterna inte följs kan avfallsansvarig nämnd besluta att abonnemanget ska ändras, eller besluta om andra åtgärder för att undvika att olägenheter för människors hälsa eller miljö uppstår.

Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

55 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller 5–70 §§ och bilaga 1–3 om ej annat anges i dessa föreskrifter.

56 § Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall ska anmäla detta till avfallsansvarig nämnd senast 1 vecka innan insamlingen ska påbörjas.

Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Uppgiftsskyldighet

57 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar, ska på begäran lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

Enligt 4 kap 9 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap 8 § avfallsförordningen till kommunen. Uppgifterna ska lämnas till kommunens avfallsorganisation.

Undantag

Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden

58 § Undantag från dessa föreskrifter kan medges under förutsättning att särskilda skäl föreligger och att det inte medför risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Anmälan eller ansökan om undantag från avfallsföreskrifterna handläggs av tillsynsansvarig nämnd om inte annat anges i 62-70 §§.

59 § Anmälan eller ansökan om eget omhändertagande av avfall, enligt 62-63 §§ på den egna fastigheten ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallslag och de beräknade avfallsmängderna som avses omhändertas samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas.

60 § Beviljade undantag är personliga och upphör att gälla:

- vid ägarbyte av fastigheten
- om avfallet inte omhändertas på det sätt som angivits
- om förutsättningarna inte längre är uppfyllda
- efter tidsperiod som anges i beslut från tillsynsmyndigheten
- om olägenheter för människors hälsa eller miljön uppstår

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

61 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan. Detta gäller dock inte invasiva växter, som hanteras enligt särskilda anvisningar från kommunens avfallsorganisation.

62 § Fastighetsinnehavare som själv avser att kompostera matavfall och liknande avfall från fastigheten på sin fastighet, ska anmäla detta till tillsynsansvarig nämnd.

Kompostering av matavfall och liknande avfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare som kan användas året runt och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

63 § Eget omhändertagande av avloppsfraktioner som till exempel kompostering av latrin, uppsamling av urin eller eget omhändertagande av slam och filtermaterial får, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd, ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten. Omhändertagandet ska ske på sådant sätt att näringsämnen kan tillgodogöras samt att olägenhet för människors hälsa eller miljön, eller näringsläckage, inte uppstår.

Ansökan ska innehålla en komplett beskrivning av anläggningen.

64 § Installation av matavfallskvarnar kopplade till det kommunala avlopps nätet eller till tank eller avskiljare för kvarnat matavfall kräver skriftligt medgivande av avfallsansvarig nämnd.

Undantag för gemensamma behållare och gemensamhetslösning

65 § Denna paragraf gäller fastighetsinnehavare som inte kan använda gemensamma behållare eller gemensamhetslösning enligt 44 § eller 45 §.

Fastighetsinnehavare, med närliggande fastigheter, kan efter ansökan till avfallsansvarig nämnd medges rätt att använda gemensamhetslösning med gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Kraven om fyllnadsgrad och vikt i de här föreskrifterna uppfylls.
2. En av fastighetsinnehavarna förbinder sig att ansvara för uppställningsplatsen för behållarna.

Ansökan ska undertecknas av samtliga fastighetsinnehavare och lämnas till den avfallsansvariga nämnden.

Utsträckt hämtningsintervall

66 § För små avloppsanläggningar kan fastighetsinnehavare, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd, medges utsträckt hämtningsintervall för avfall från anläggningen. Förlängt intervall kan medges under förutsättning att nämnden utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön och utan att anläggningen tar skada. Det är fastighetsinnehavarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Ansökan ska vara nämnden tillhanda minst 2 månader innan förlängt hämtningsintervall kan börja gälla.

Medgivandet gäller i högst 5 år, därefter måste en ny ansökan lämnas in.

67 § För fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall, kan fastighetsinnehavare, efter ansökan till avfallsansvarig nämnd medges utsträckt hämtningsintervall för avfall från anläggningen. Förlängt intervall kan medges under förutsättning att det utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedömas att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön och utan risk för att hämtning försvåras eller att tekniska problem på avlopps nätet. Det är fastighetsinnehavarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Ansökan ska vara avfallsansvarig nämnd tillhanda minst 2 månader innan förlängt hämtningsintervall kan börja gälla.

Medgivandet gäller i högst 5 år, därefter måste en ny ansökan lämnas in.

Uppehåll i hämtning

Mat- och restavfall samt förpackningar

68 § Uppehåll i tömning av fyrfackskärl eller andra behållare för mat- och restavfall kan medges efter ansökan till avfallsansvarig nämnd. Ansökan ska ha inkommit senast en månad före den avsedda uppehållsperiodens startdatum. Uppehåll i hämtning kan medges för högst 5 år i taget. Medgivande till uppehåll i hämtning innebär inte befrielse från debitering av grundavgift i enlighet med fastställd avfallstaxa.

Uppehåll i hämtning från permanentbostad kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande tid om minst 4 månader.

Uppehåll i hämtning från fritidsbostad kan medges fastighetsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under hela hämtningssäsongen.

Uppehåll i hämtning från verksamhet kan medges om verksamhet inte kommer att bedrivas under en sammanhängande tid om minst 4 månader.

Slam och fosforfiltermaterial

69 § Uppehåll i hämtning av slam eller fosforfiltermaterial från små avloppsanläggningar kan medges efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd. Ansökan ska ha inkommit senast 2 månader före den avsedda uppehållsperiodens startdatum. Uppehåll i hämtning kan medges för högst 5 år i taget.

Uppehåll kan tillåtas under förutsättning att fastigheten inte kommer nyttjas under en sammanhängande period av minst 12 månader.

En förutsättning för uppehåll är att fastigheten inte har använts sedan förra tömningen eller att tömning sker innan uppehållet inleds för att det inte ska finnas avfall i anläggningen när uppehållet börjar gälla.

Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen

70 § Kommunen får efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden, om det finns särskilda skäl, medge dispens för fastighetsinnehavare från förbudet i 15 kap. 24 § 1 st. miljöbalken om den som ska hantera avfallet med stöd av dispensen kan göra det på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

Ansökan ska innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses. Om ansökan omfattar allt avfall som uppstår på fastigheten får fastighetsinnehavaren inte använda kommunens återvinningscentral eller andra avfallstjänster under tiden som undantaget gäller.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 2024-06-01 då föreskrifter för avfallshantering för Håbo kommun beslutade 2022-12-12 §222 upphör att gälla. Beslut om undantag enligt tidigare föreskrifter gäller tills vidare om inte annat anges i beslut eller tills förutsättningarna förändras.

Övergångsbestämmelse

1. Bestämmelsen i 15 § om krav på separata fack eller behållare för de olika förpackningslagen vid fastigheten träder i kraft områdesvis i den takt avfallsorganisationen bestämmer och enligt avfallsorganisationens anvisningar, dock senast 1 januari 2027.

Bilaga 1 Definitioner

Med **kommunalt avfall** avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I kommunalt avfall ingår till exempel mat- och restavfall från hushåll och liknande avfall från verksamheter samt grovavfall och farligt avfall från hushåll. Dessa föreskrifter avser inte avfall som finansieras med skattemedel, till exempel avfall från gaturenhållning.

Med **avfall under kommunalt ansvar** avses sådant avfall som kommunen ansvarar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, det vill säga kommunalt avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar och bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

Med **fastighetsinnehavare** avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare, till exempel tomträttsinnehavare och samfällighetsförening.

Med **nyttjanderättshavare** avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.

Med den **avfallsansvariga nämnden** avses kommunstyrelsen i Håbo kommun.

Med den **tillsynsansvariga nämnden** avses Bygg- och miljönämnden i Håbo kommun.

Med **kommunens avfallsorganisation** avses Samhällsbyggnadsförvaltningens avfallsenhet, som kommunen har gett i uppdrag att sköta det kommunala avfallsansvaret.

Med **entreprenör** avses den eller dem som kommunen anlitar för hantering av avfall under kommunalt ansvar.

Med **behållare** avses kärl, container, bottentömmande behållare ovan eller under mark, säck, latrinbehållare, fettavskiljare eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar. Med **gemensamhetslösning** avses en eller flera behållare som omfattar större volym än ett normalt abonnemang för en- och tvåbostadshus och som används av avfallslämnare för flera fastigheter.

Med **samlokaliserad verksamhet** menas företag som bedriver verksamhet i nära anslutning till hushåll i flerbostadshus och som delar avfallsbehållare och andra avfallsanordningar med hushållen i fastigheten.

Med **små avloppsanläggningar** avses sluten tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar, för max 25 personekvivalenter, som ger upphov till avfall under kommunalt ansvar. Oljeavskiljare, fettavskiljare och latrinkärl innefattas inte i detta begrepp.

Med **tank för mat- och fettavfall** avses anläggning för hantering av kvarnat matavfall. Det kan vara en sluten tank för uppsamling av kvarnat matavfall eller en kombiavskiljare, det vill säga en anläggning för avskiljning av mat- och fettavfall från avloppsvatten.

Med **återvinningscentral (ÅVC)** avses en bemannad plats där hushåll får lämna grovavfall, trädgårdsavfall, el-avfall, farligt avfall och bygg- och rivningsavfall, som omfattas av kommunalt ansvar. Avfallslämnaren sorterar själv avfallet i olika behållare, enligt instruktioner på plats. Restavfall och matavfall får inte lämnas på ÅVC. Verksamheter får lämna vissa typer av avfall mot avgift.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen.

Ytterligare information om avfallshantering finns i kommunens avfallsplan och på kommunens hemsida.

Bilaga 2 Anvisningar om sortering, emballering och överlämning**Krav på sortering**

Fastighetsinnehavare ska sortera ut avfallsslag enligt tabellen nedan och hålla det skilt från varandra. Hur avfallet ska emballeras och var det ska lämnas framgår i tabellen.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Animaliska biprodukter	Avfall av animaliskt ursprung som klassas som före detta livsmedel, exempelvis från butikens charkdisk.		Avfall som ska hanteras särskilt enligt lagstiftning om animaliska biprodukter ska sorteras ut och hanteras skilt från matavfall och skilt från annat avfall. Kontakta tillsynsmyndigheten för information om hanteringen.
Bygg- och rivningsavfall från privatperson som själv gjort om- eller nybyggnationer på sin fastighet utan att anlita yrkesmässig hjälp såsom	Med bygg- och rivningsavfall avses avfall som uppkommer vid bygg- och anläggningsverksamhet, vid rivnings- och renoveringsarbeten samt jord- och schaktmassor.	Bygg- och rivningsavfall ska normalt lämnas utan att emballeras.	Privatperson får själv transportera bygg- och rivningsavfallet till återvinningscentralen i kommunen, när mängden avfall inte överskrider vad som kan transporteras med personbil och släpvagn. Vissa typer av avfall tas inte emot vid återvinningscentralen utan hänvisas till annan mottagare. Det gäller för till exempel asbest och stubbar.

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
hantverkare.	Bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet omfattas av kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.		<p>Fastighetsinnehavare får beställa hämtning av bygg- och rivningsavfall av någon av de entreprenörer som kommunen har godkänt.</p> <p>Bygg- och rivningsavfall ska sorteras i minst fraktionerna trä, mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips och i övrigt enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation.</p> <p>Farligt avfall ska sorteras ut från bygg- och rivningsavfall och lämnas som farligt avfall. Förpackningar ska sorteras ut och lämnas som förpackning.</p>
Elavfall	Med elavfall avses apparater med sladd och/eller batterier, det vill säga detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.		<p>El- och elektronikavfall och små batterier kan lämnas vid återvinningscentral, i batteriholk eller i Samlaren som finns i vissa butiker.</p> <p>Hämtning från fastighet kan göras efter beställning.</p>

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Farligt avfall	Med farligt avfall avses ett ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med * i bilaga 4 till avfallsförordningen, till exempel kemikalier, målarfärger, spillolja, lösningsmedel, asbest och bekämpningsmedel.	Farligt avfall ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll eller lämnas i uppmärkt behållare. Olika typer av farligt avfall får inte blandas inom samma kolli eller i samma flaska.	Farligt avfall lämnas till kommunens återvinningscentral. Vissa typer av farligt avfall kan även lämnas i Samlaren som finns i vissa butiker.
Förpackningar	Förpackningar är en produkt tillverkad för att skydda, hantera, leverera och presentera en vara. Förpackningar som avses här är gjorda av papp, papper, kartong, wellpapp, hård- och mjukplast, glas, metall eller aluminium.	Varje materialslag ska sorteras ut för sig. Förpackningar ska läggas löst i behållare eller fack. Förpackningar av plast får packas i plastpåse. Förpackningar som lämnas i behållare eller i avsett fack får inte packas så hårt att det blir svårt att tömma.	Enligt 3 kap. §§ 4-4f avfallsförordningen ska alla avfallslämnare sortera ut förpackningar och lämna till återvinning. Förpackningar som läggs i behållare vid fastigheten ska läggas i avsett fack eller behållare, enligt anvisning från den som tillhandahåller insamlingssystemet. Större förpackningar eller om förpackningar av annat skäl inte kan lämnas i behållare nära fastigheten ska detta lämnas enligt anvisning från kommunens avfallsorganisation. Förpackningar som innehåller avfall ska tömmas innan de läggs i fack eller behållare för insamling. Vissa förpackningar som innehåller farligt avfall eller

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
			läkemedel ska dock inte tömmas utan hanteras enligt mottagarens anvisningar.
Förbrukade sprutor och kanyler		Förbrukade sprutor och kanyler ska läggas i särskilda behållare som tillhandahålls av apotek.	Lämnas till apotek.
Grovavfall	Med grovavfall avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in tillsammans med restavfall och som inte utgörs av bygg- och rivningsavfall.	Grovavfall som ska hämtas vid fastigheten ska förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall.	<p>Grovavfall lämnas på återvinningscentral eller hämtas sorterat vid fastigheten efter beställning. Fastighetsinnehavare får även beställa hämtning av grovavfall av någon av de organisationer som kommunen har godkänt.</p> <p>Grovavfall för separat borttransport ska lämnas enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation. Avfallet som ska hämtas från fastigheten ska kunna hanteras av en person och får väga max 15 kg per kolla (gäller inte vitvaror avsedda för hushållsbruk).</p> <p>I flerbostadshus ska fastighetsinnehavaren anvisa de boende lämplig uppsamlingsplats för grovavfall inom eller i anslutning till fastigheten. Fastighetsinnehavare av flerbostadshus kan beställa abonnemang med</p>

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
			schemalagd hämtning av grovavfall i kärl eller containrar av olika storlekar.
Latrin	Blandning av urin och fekalier/exkrementer från människor. I behållare får bara läggas latrin och toalettpapper.	Latrin ska samlas upp i täta behållare. Latrinkärl får maximalt väga 15 kg.	Latrin får komposteras på den egna fastigheten efter ansökan enligt 63§. Hämtning från fastigheten kan beställas.
Matavfall	Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart avfall som utgörs av avfall under kommunalt ansvar och som uppstår i livsmedelshandling. Det är avfall från hushåll, restauranger, storkök och liknande.	Matavfall från hushåll och verksamheter ska läggas i matavfallspåsar som tillhandahålls eller godkänts av kommunens avfallsorganisation. Påsen ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Påse med matavfall läggs i behållare eller fack avsett för matavfall. Det är även möjligt att kompostera matavfall på den egna fastigheten. Kompostering av matavfall ska anmälas enligt 62 §.
Matfett, flytande	Med flytande matfett avses till exempel fritureolja och annat flytande fett som används i samband med matlagning, när den mängd som ska kastas är mer än vad som kan torkas upp med hushållspapper.	Flytande matfett samlas i genomskinlig, uppmärkt, behållare med tättslutande lock, till exempel PET-flaska eller dunk.	Behållaren lämnas på återvinningscentral.
Restavfall	Med restavfall avses det avfall som	Restavfall ska läggas i påse	Restavfallet ska hålla skilt från material som kan

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
	<p>återstår när förpackningar, matavfall, farligt avfall, tidningar/returpapper, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut. Exempel på restavfall är diskborstar, blöjor, utslitna skor eller dammsugarpåsar.</p> <p>Nedan anges några avfallslag som får lämnas tillsammans med restavfall efter särskild emballering.</p>	<p>eller paket av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas.</p>	<p>återanvändas eller återvinnas.</p> <p>Restavfall lämnas i behållaren för restavfall eller i facket för restavfall i ett flerfackskärl. Avfallet hämtas och borttransporteras genom kommunens försorg.</p> <p>Restavfall får inte lämnas på återvinningscentral eller återvinningsstation.</p>
	<p>Döda sällskapsdjur</p>	<p>Små sällskapsdjur och mindre mängder avfall från husbehovsjakt kan lämnas i behållare för restavfall om det är väl förpackat och ingen misstanke om smitta förekommer.</p>	<p>Små sällskapsdjur får lämnas i behållare för restavfall. Större sällskapsdjur ska lämnas till veterinär, särskild djurkremeringsanläggning eller annan godkänd verksamhet för kremering.</p> <p>Mindre sällskapsdjur kan även grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Gällande föreskrifter från Jordbruksverket ska beaktas.</p>
	<p>Askor, dammande avfall och dylikt</p>	<p>Askor, dammande avfall och</p>	<p>Lämnas väl förpackat i behållare för restavfall.</p>

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
		dylikt ska hanteras och emballeras på sådant sätt att avfallet inte kan förorsaka störningar i omgivningen, till exempel genom att damma.	Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Aska och dylikt ska släckas, så att det inte fattar eld, och sedan emballeras ordentligt.
	Stickande och skärande avfall, till exempel kasserade köksknivar, trasigt glas och porslin.	Ska förpackas i ett skyddande hölje så att ingen kan skadas	Lämnas väl förpackat i behållare för restavfall.
Returpapper	Returpapper är tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper. Klister och fönster från kuvert sorteras inte som returpapper utan som restavfall.	Returpapper ska läggas löst i behållare eller fack. Behållare eller fack får inte fyllas så mycket att det blir för tungt.	Enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen ska alla avfallslämnare sortera ut returpapper och lämna till återvinning. Returpapper som läggs i behållare vid fastigheten ska läggas i avsett fack eller behållare, enligt anvisning från den som tillhandahåller insamlingssystemet. Om returpapper inte kan lämnas i behållare nära fastigheten ska detta lämnas vid återvinningsstation eller annan plats som kommunen tillhandahåller.
Trädgårdsavfall	Med trädgårdsavfall avses biologiskt avfall som uppstår i hushåll vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadsfastigheter.	Vid återvinningscentral ska avfallet vara oemballerat. Vid hämning vid fastighet ska avfallet vara emballerat enligt instruktioner från kommunens	Trädgårdsavfall lämnas på återvinningscentral eller hämtas sorterat vid fastigheten efter beställning. Invasiva växter får inte blandas med annat trädgårdsavfall. Sådant avfall ska hanteras enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation.

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
		avfallsorganisation.	
Övrigt avfall som omfattas av producentansvar	Till exempel däck, bilar, lastpallar, fiskeredskap och läkemedel. Se producentansvarsförordningen.		Sorteras, emballeras och lämnas enligt mottagarens instruktioner.

Bilaga 3 Hämtningsintervall

I tabellerna nedan presenteras hämtningsintervall och hämtningsperiod för avfall från respektive kundgrupp.

Tabell 1 Hämtningsintervall en- och tvåbostadshus eller fritidshus. Gäller fastighetsinnehavare som har eget abonnemang eller som delar ett abonnemang.

<i>Avfallsslag</i>	<i>Behållare</i>	<i>Hämtningsintervall för en- och tvåbostadshus samt fritidshus¹</i>
<i>Förpackningar, returpapper, matavfall och restavfall</i>	<i>Fyrfackskärl 1²</i>	Varannan vecka
<i>Förpackningar</i>	<i>Fyrfackskärl 2</i>	Var fjärde vecka
<i>Restavfall</i>	<i>Extrakärl, enfackskärl, 190 liter</i>	Varannan vecka
<i>Grovavfall</i>	<i>Styckvis/kolli</i>	Efter beställning
<i>Elavfall</i>		Efter beställning
<i>Latrin</i>	<i>Latrinkärl</i>	En gång per månad efter beställning under perioden april-oktober. Övrig tid sker hämtning efter beställning av extra hämtning. ³

1. Hämtning från fritidshus sker under perioden vecka 16 till vecka 41.

2. Fyrfackskärl 1 kan hämtas var fjärde vecka om matavfall komposteras och anmälan har gjorts enligt § 62.

3. Schemalagd hämtning av latrinbehållare sker en gång per månad under perioden vecka 16 till vecka 41, efter beställning senast en vecka före hämtningsveckan. Övrig tid sker hämtning efter särskild beställning.

Tabell 2 Hämtningsintervall för flerfamiljshus, verksamheter och gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus eller fritidshus

<i>Avfallslag och behållare</i>	<i>Ordinarie hämtning</i>	<i>Hämtning ska ske minst</i>	<i>Hämtning sker som oftast</i>
<i>Restavfall</i>			
<i>Kärl</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka för verksamheter Varannan vecka för flerbostadshus	Tre gånger per vecka
<i>Container</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka för verksamheter En gång per vecka för flerbostadshus	Tre gånger per vecka
<i>Krantömda behållare</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka	Två gånger per vecka
<i>Matavfall</i>			
<i>Kärl</i>	Ska normalt hämtas med samma hämtningsintervall som för restavfall	Varannan vecka	Tre gånger per vecka
<i>Krantömda behållare</i>	Varannan vecka	Varannan vecka	En gång per vecka
<i>Förpackningar och returpapper1</i>			
<i>Kärl för papper och plast</i>	Varje vecka	-	Tre gånger per vecka
<i>Kärl för glas och metall</i>	Var fjärde vecka	-	En gång per vecka

Kärl för returpapper	Varje vecka	-	Tre gånger per vecka
Fyrfackskärl för restavfall, matavfall, förpackningar samt returpapper			
Kärl 1	Varannan vecka	-	-
Kärl 2	Var fjärde vecka	-	-
Grovavfall			
Kärl eller container	Med abonnemang: en gång per vecka	Med abonnemang: en gång per kvartal	Med abonnemang: 2 gånger per vecka
Styckvis/kolli	Enstaka hämtning: efter beställning		
Elavfall			
Fastighetsinnehavarens behållare	Med abonnemang: var fjärde vecka		
Styckvis/kolli	Enstaka hämtning: efter beställning		

1. Gäller ej verksamheter.

Säsonghämtning förekommer för verksamheter och gemensamhetslösningar. Sommarsäsong är från och med vecka 16 till vecka 41. Vintersäsong är från vecka 49 till och med vecka 14.

Tabell 3 Hämtningsintervall slam- och fettavfall samt fosforfiltermaterial.

<i>Avfallsslag</i>	<i>Anläggning</i>	<i>Hämtningsintervall</i>
Slam	Slamavskiljare med ansluten WC	Minst en gång per år

	Slutna tankar och urintankar	Minst en gång per år
	Slamavskiljare med anslutet bad-, disk- och tvättavloppsvatten (BDT)	Minst vartannat år
	Minireningsverk	En gång per år eller enligt tillverkarens rekommendation
<i>Filtermaterial</i>	Fosforfällor och andra jämförbara anordningar	Enligt tillverkarens rekommendation
<i>Fettavfall</i>	Fettavskiljare	Minst en gång varannan månad under den period när verksamheten är i drift. För säsongsverksamhet ska även sluttömning ske när verksamheten stänger.

Kommunledningsförvaltningen
Avfallsenheten
Anna Darpe, Avfallschef

Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelse med sammanställning av inkomna synpunkter till Håbo, Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner på reviderade avfallsföreskrifter.

Kommunstyrelsen beslutade den 24 oktober 2023 (283 §) att nya avfallsföreskrifter för Håbo kommun ställs ut för samråd enligt 15 kap. 42 § miljöbalken. Samråd skedde under perioden 31 oktober till 11 december 2023. Handlingarna har funnits tillgängliga på kommunens hemsida. Information om samråd med en länk till handlingarna gick ut till ca 51 berörda intressenter.

Samrådsutställningen skedde i samarbete mellan alla fyra kommunerna med hänsyn till respektive avfallsansvariga nämnders sammanträdestider.

Svar utan erinran på förslagen:

- **Bygg- och miljönämnden**, Håbo kommun.
- **Länsstyrelsen i Uppsala län** påtalade en felaktig hänvisning till avfallsförordningen – korrigerat.
- **Fastighetsägarna MittNord** ser positivt på att föreskrifterna kommer i god tid innan förändringarna ska vara genomförda och även att dialog med kommunen förespråkas, vilket bäddar för bra lösningar förutsatt att kommunen ger snabb återkoppling.
- **Naturskyddsföreningen Knivstakretsen** har inga synpunkter.
- **Östhammars kommun** har inga synpunkter.
- **Försvarsmakten** kommer att utreda hur det nya begreppet kommunalt avfall påverkar Försvarsmaktens nuvarande hantering av avfall samt om Försvarsmakten inbegrips i det kommunala monopolet.
- **BRF Trekanten** tycker att det ser bra ut.
- **Havs- och vattenmyndigheten** avstår från att lämna synpunkter på underlaget.
- **Naturskyddsföreningen Upplands-Bro** har inga synpunkter på avfallsföreskrifterna.
- **Region Stockholm** avstår från yttrande.

- **Transportstyrelsen** har inga synpunkter.
- **Upplands-Väsby kommun** avstår från synpunkter.
- **Stockholm Vatten och avfall (SVOA)** avser inte att lämna några synpunkter.
- **Enköpings kommun** har inga synpunkter.
- **Fastighetsnämnden i Upplands-Bro** kommun konstaterar att nämndens verksamhet kan komma att påverkas av de nya föreskrifterna men finner inget att lämna synpunkter på.
- **Kultur- och fritidskontoret i Upplands-Bro kommun** har inga synpunkter.

Följande synpunkter på förslagen har inkommit:

VA-avdelningen på Håbo kommun har inkommit med följande synpunkter:

- I 19§ 2 st. bör det förtydligas att om avloppsanläggningen är ansluten till det kommunala VA-nätet ska kommunens VA-organisation underrättas innan installation av fettavskiljare eller avfallskvarn.

Svar: Åtgärdas enligt förslaget.

- I 25§ framgår att VA-organisationen ska underrättas vilket är mycket bra.

Norrtälje Vatten och Avfall AB lämnar följande synpunkter (Knivsta):

- ”En- och tvåbostadshus eller fritidshus” benämns väl idag bara ”småhus” och det viktiga borde vara om någon är skriven på adressen eller inte.

Svar: Då säsongsabonnemang förekommer anses begreppet ”fritidshus” fylla sin funktion även om det inte längre används vid fastighetstaxering. Föranleder ingen ändring.

- 63 §: Från den 1 januari 2024 är avfallskvarn som går direkt till avloppet inte längre ett godkänt sätt att sortera ut matavfall. Det bör därmed inte vara möjligt att få medgivande för en sådan installation.

Svar: Avfallskvarn tillåts endast om den är ansluten till tank eller avskiljare, alltså inte direkt ut på VA-nätet. Dock tillåts inte avfallskvarn i Knivsta kommun överhuvudtaget, vilket förtydligas. Ingen ändring för övriga kommuner.

Bygg- och miljönämnden i Sigtuna har följande synpunkter:

- Benämningar på olika kommunala förvaltningar och nämnder behöver i vissa fall uppdateras och bör anpassas till kommande omorganisation. BMN undrar också varför och i vilket skede de ska kontaktas inför om- och nybyggnationer (25§)

Svar: Där nya namn är kända ändras detta. Inför om- och nybyggnationer kommer olika delar av BMN:s verksamhetsområde att involveras beroende på vad som avses byggas eller anläggas, alltså om det handlar om t.ex. bygglov eller tillstånd för en avloppsanläggning. Arbetsrutiner behöver bestämmas i dialog mellan tillsyns- och avfallsorganisationerna så att arbetet blir effektivt.

- 35 § bör förtydligas angående vilken typ av behållare eller container som ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

Svar: Då detta gäller såväl sopkärl som latrinkärl och viss mån även containrar anses ingen förklaring behövas. Ingen ändring.

- 54 § kan utökas med texten ”eller besluta om andra åtgärder att undvika att olägenheter för människors hälsa eller miljö uppstår”.

Svar: Ändras enligt förslaget.

- 65 § kan utökas med texten ”eller så att anläggningen tar skada”.

Svar: Tillägg görs.

- 66 §. Bygg- och miljönämnden anser att förlängt hämtningsintervall för avfall från fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall inte ska hanteras genom ansökan till tillsynsmyndigheten utan genom en anmälan till avfallsorganisationen.

Svar: Gäller Sigtuna. Då tillsynsmyndigheten har tillsyn över avfallshanteringen ligger förslaget i grunden kvar, men med förtydliganden som visar att undantag endas delas ut om särskilda skäl föreligger, då hämtningsintervallet redan är generöst.

- Bilaga 2, om hantering av animaliska biprodukter (ABP): Nämnden anser det riktigt att hänvisa till tillsynsmyndigheten för anvisningar om hantering av detta, men önskar en utförligare beskrivning av ABP.

Svar: Lagstiftningen kring ABP är snårig och branschorganisationen Avfall Sverige planerar att hålla ett webinarium kring detta så snart de fått klarhet i vad som gäller. I avvaktan hänvisar avfallsföreskrifterna till tillsynsmyndigheten och till aktuell lagstiftning. Föranleder ingen ändring.

Brf Trollberget 1

- har synpunkter på tiden för införande av fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper. 1 juli 2025 anses svårt att hinna till i de fall ombyggnationer krävs och man önskar att den nationella lagstiftningen ska gälla, med 1 januari 2027 som senaste datum för genomförandet.

Svar: Det är många aspekter att ta hänsyn till i denna fråga. Sigtuna, Upplands-Bro, Knivsta och Håbo har redan kommit långt i införandet av det nya systemet och kommer att fortsätta arbeta med att inkludera fler hushåll. Då det tidigare förslaget innebar möjlighet att söka dispens för den som behövde mer tid, innebär en ändring av slutdatum i föreskrifterna ingen större skillnad i praktiken. Ändras till 1 januari 2027 enligt förslaget.

Niklas Jardelle, representant från **Gräsholmens styrelse** (Upplands-Bro)

- har synpunkter angående förändringar i avfallshantering på Mäläröarna. Ärendet prövas i Förvaltningsrätten för närvarande och besvaras därför inte här.

Fastighetsägarna Stockholm lämnade några kommentarer gällande:

- Önskemål om förtydligande om avgifter för insamling av förpackningar med hänsyn till ersättning från Naturvårdsverket

Svar: De lokala avfallsföreskrifterna anger inte hur avfallsverksamheten finansieras. Ekonomiska frågor hanteras i taxa och budget. Föranleder ingen ändring.

- Förtydligande av kraven på avfallssortering i befintliga byggnader som bör ta hänsyn till förutsättningarna för fastighetsägare och inte gå längre än gällande PBL.

Svar: Samma princip gäller som för mat- och restavfall och annat avfall under kommunalt ansvar, d.v.s. att det är fastighetsinnehavarens ansvar att bestämma hur utsorteringskraven ska verkställas. Krav på avfallsutrymmen kommer i första hand att ställas på ny- och ombyggnationer. Föranleder ingen ändring.

- Övergångsbestämmelsen med krav att ansöka undantag för FNI efter juli 2025 – att fastighetsägarna för FBS bör få samma tidsplan (januari 2027) utan att behöva ange särskilda skäl.

Svar: Ändras till 1 januari 2027 enligt förslaget, se även synpunkt från Brf Trollberget 1 ovan.

- Förtydligande att FNI är inte obligatorisk för returpapper.

Svar: Det framgår av befintligt förslag att returpapper kan lämnas vid ÅVS eller annan plats som kommunen tillhandahåller. Föranleder ingen ändring.

- Förtydligande i Bilaga 2 att fastighetsägarna inte är skyldiga att tillhandahålla en fraktion för grovavfall.

Svar: Fastighetsägare ska säkerhetsställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som ska sorteras ut enligt bilaga 2, inkl. grovavfall. Detta kan lösas på flera sätt så att hyresgästers grovavfall kan tas omhand separat, och kräver inte särskilda grovsoprum. Föranleder ingen ändring.

- Tabell 2 i Bilaga 3 bör innehålla hämtningsintervall i kolumnen ”Hämtning ska ske minst” för förpackningar.

Svar: Det kan vara olämpligt att skriva in minsta antal hämtningar, i synnerhet för ett nytt system, då detta riskerar att kräva hämtning innan kärlen är fulla och därmed en ineffektiv logistik. Ingen ändring.

Avfallsföreskrifter

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2024 § XXX
Giltighetstid	Tillsvidare
Dokumentansvarig	Avfallschef

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

Diarienummer KS 2023/01042 nr 126161

Gäller för Håbo kommun

Tidpunkt för aktualitetsprövning -

Ersätter tidigare versioner KF 2022-12-12 §222

Relaterade styrdokument -

Avfallsföreskrifter 2024

Innehåll	
Håbo kommuns styrdokumentshierarki	2
Avfallsföreskrifter 2024	3
Bemyndigande	5
Inledande bestämmelser	5
Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information	5
Fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares ansvar	5
Sortering, emballering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar	6
Sortering av avfall	6
Emballering och vikt	6
Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar	6
Anskaffande, ägande och skötsel av behållare, anordning och anläggning	7
Anskaffande och ägande	7
Skötsel och tillsyn	7
Ny- och ombyggnation, installation och anläggande	8
Planering	8
Avfallsutrymmen	9
Små avloppsanläggningar, anläggning med sugbart fosforfiltermaterial, fettavskiljare eller tank för mat- och fettavfall	10
Underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare eller filterkassett/säck	10
Åtgärder inför hämtning	11
Tömning av kärl eller container	11

Tömning av små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall	11
Hämtningsplats, gemensam plats, drag- och transportvägar	12
Hämtningsplats och dragväg	12
Gemensamma behållare och gemensamhetslösning	13
Transportvägar	13
Hämtningsområde och hämtningsintervall	14
Åtgärder om föreskrifter inte följs	14
Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter	14
Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter	15
Uppgiftsskyldighet	15
Undantag	15
Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden	15
Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar	15
Undantag för gemensamma behållare och gemensamhetslösning	16
Utsträckt hämtningsintervall	16
Uppehåll i hämtning	17
Mat- och restavfall samt förpackningar	17
Slam och fosforfiltermaterial	17
Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen	18
Ikraftträdande	18
Övergångsbestämmelse	18
Bilagor	
Bilaga 1	Definitioner
Bilaga 2	Anvisningar om sortering, emballering och överlämning
Bilaga 3	Hämtningsintervall

FÖRESKRIFTER FÖR AVFALLSHANTERING

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Håbo kommun.

Inledande bestämmelser

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

2 § Den avfallsansvariga nämnden har verksamhetsansvar, enligt 15 kap 20 § Miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i kommunen, med särskilt ansvar för att avfall under kommunalt ansvar som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning. Hantering av det avfall som omfattas av kommunalt ansvar utförs av kommunens avfallsorganisation och upphandlade entreprenörer.

3 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av den tillsynsansvariga nämnden.

4 § Kommunens avfallsorganisation informerar hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och elavfall i enlighet med gällande producentansvar.

Fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares ansvar

5 § Fastighetsinnehavare är ansvarig gentemot kommunen för hantering av avfall som uppkommer eller av andra skäl förekommer inom fastigheten och för att dessa föreskrifter följs.

Vad som stadgas i dessa föreskrifter gällande fastighetsinnehavares ansvar ska i samma utsträckning gälla nyttjanderättshavare.

6 § Ändring av ägandeförhållanden eller annan ändring som berör avfallshanteringen ska utan dröjsmål anmälas till kommunens avfallsorganisation.

7 § Fastighetsinnehavare är skyldig att i behövlig omfattning informera den eller dem som bor på eller är verksamma inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

8 § Avgift ska betalas för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med avfallstaxa som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

Sortering, emballering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Sortering av avfall

9 § Fastighetsinnehavare ska sortera ut avfallsslag enligt bilaga 2 och hålla det skilt från annat avfall.

10 § Fastighetsinnehavare ska säkerhetsställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som ska sorteras ut enligt bilaga 2.

Emballering och vikt

11 § Fastighetsinnehavare samt hushåll och verksamheter har ansvar för att emballera och överlämna avfall enligt bilaga 2. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

12 § I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och utrymmet är avsedd.

Behållare får inte fyllas mer än att den kan stängas helt. Den får inte heller vara så tung att det kan bli svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses. Mer information om dragmotstånd och maxvikter för behållare ges av kommunens avfallsorganisation.

Avfall som samlas in i behållare får inte packas så hårt att det blir svårt att tömma den.

13 § Fastighetsinnehavare med en- och tvåbostadshus eller fritidshus med egna abonnemang och som tillfälligt har för mycket restavfall kan använda extra säck, mot avgift, och efter beställning. Säcken ställs ut bredvid ordinarie behållare. Hämtning sker i samband med nästkommande ordinarie hämtningstillfälle.

Fastighetsinnehavare med flerbostadshus, gemensamhetslösning eller verksamhet och som tillfälligt har för mycket restavfall kan beställa extra tömning av ordinarie behållare, mot avgift.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

14 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till kommunens insamlingssystem om inte annat sägs i dessa föreskrifter.

Utsorterade avfallsslag hämtas vid fastigheten, vid överenskommen eller anvisad plats enligt § 41 eller lämnas på plats som anvisas i bilaga 2.

Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår. Hämtningsintervallet, storlek och antal behållare ska motsvara behovet av borttransport av avfall från

fastigheten.

15 § På plats vid fastigheten, enligt 41 §, ska det finnas separata fack eller separata behållare där minst matavfall, förpackningar av papper, plast, metall och glas samt restavfall kan lämnas sorterat och tillgängligt för avfallsorganisationen eller dess utförare att hämta med den utrustning som används i kommunens insamlingsystem. Se även övergångsbestämmelse.

16 § Verksamheter, där det inte uppstår matavfall och där mängden restavfall ryms inom abonnemanget 140 liters kärl, undantas från krav på att lämna matavfall i separat behållare utan krav på ansökan om undantag.

Anskaffande, ägande och skötsel av behållare, anordning och anläggning

Anskaffande och ägande

17 § I kommunen får endast de behållare användas som anges i avfallstaxan och som kan tömmas med de insamlingsfordon som används i kommunens insamlingsystem.

18 § Fastighetsinnehavaren ska beställa de behållare, enligt 17 §, och det hämtningsintervall, enligt 50 §, som motsvarar fastighetens behov, i sådan utsträckning att bestämmelser om sortering, fyllnadsgrad och vikt följs.

Om avfallsmängden som uppstår på fastigheten inte ryms i behållare med befintligt abonnemang får avfallsansvarig nämnd besluta om ändringar av antal behållare, storlek på behållare eller intervall för hämtning.

19 § Kärl och andra behållare som tillhandahålls av kommunens avfallsorganisation ägs också av kommunen. Övriga behållare anskaffas och ägs av fastighetsinnehavaren eller av entreprenören.

Små avloppsanläggningar, fettavskiljare samt tank för mat- och fettavfall anskaffas, ägs och installeras av fastighetsinnehavaren. Avfallskvarn för matavfall måste kombineras med tank för uppsamling av kvarnat matavfall eller med anläggning för avskiljning av mat- och fettavfall från avloppsvatten.

Om anläggningen ska anslutas till det kommunala VA-nätet ska kommunens VA-organisation underrättas innan installation av fettavskiljare eller avfallskvarn.

Underjordsbehållare, sopsugsanläggning samt andra behållare och anordningar för avfallshantering ska godkännas av kommunens avfallsorganisation innan installation. Fastighetsinnehavare ansvarar för och bekostar sådana installationer.

Skötsel och tillsyn

20 § Behållare, anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska underhållas och ges regelbunden service. Det är viktigt för att:

- Bibehålla god funktion
- Uppfylla krav på god arbetsmiljö och för att
- Minimera risken för skada eller olycksfall
- Undvika buller, lukt och skadedjur
- Behållaren eller anläggningen ska hålla den tänkta livslängden

21 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för, och bekostar, underhåll och service för anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshanteringen inom fastigheten.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för underhåll och service av alla behållare som fastighetsinnehavaren själv äger, eller hyr från annan än kommunens avfallsorganisation.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för att anläggningar för små avlopp, fettavskiljare och tankar för mat- och fettavfall, sköts och att åtgärder vidtas, så att anläggningen uppfyller kraven på funktion och säkerhet. Fettavskiljare ska ha en skötselrutin och tömningar ska journalföras. Dokumentationen ska kunna visas upp vid tillsynsbesök för kommunens tillsynsmyndighet.

22 § Fastighetsinnehavaren är ansvarig för rengöring, åtgärder vid nedskräpning och tillsyn av samtliga behållare i avfallsutrymmen, eller vid annan plats där behållare som hör till fastigheten står. Missköts rengöringen, och fastighetsinnehavaren inte heller rengör efter att ha fått en uppmaning, får kommunens avfallsorganisation rengöra behållaren. Det sker på fastighetsinnehavarens bekostnad till självkostnadspris eller en avgift som bestäms av avfallstaxan.

23 § När kommunens avfallsorganisation ska utföra underhåll eller byte av behållare ska dessa vara tillgängliga.

24 § På behållare som är märkta för identifiering, får markeringarna eller utrustning för elektronisk avläsning inte tas bort, förstöras eller göras oläsliga.

Ny- och ombyggnation, installation och anläggande

Planering

25 § Vid ny- och ombyggnation ska bygglovshandläggare, kommunens tillsynsmyndighet och kommunens avfallsorganisation kontaktas tidigt i planeringskedet för samråd om placering och utformning.

Det är särskilt viktigt vid ny- och ombyggnation av, eller som påverkar:

- Avfallsutrymme, miljöhus och liknande
- Behållare som ska tömmas med kran, till exempel underjordsbehållare
- Gemensam avfallslösning för flera fastigheter
- Små avloppsanläggningar, fettavskiljare, tank för mat- och fettavfall, eller dylikt

I det fall det berör det kommunala avloppsnätet ska också VA-organisationen underrättas.

Vid utformning och placering av avfallsutrymme, anläggning eller behållare ska hänsyn tas till vad som utgör en god arbetsmiljö vid hämtning av avfall. Platsen där hämtningsfordonet stannar ska anpassas till den typ av behållare som ska hanteras på platsen, eller vilken anläggning som ska tömmas, samt storleken på hämtningsfordonet.

Bestämmelser som särskilt ska tas hänsyn till är:

- 9-10 §§ om sortering
- 17-19 §§ om anskaffande och ägande av anläggning och behållare
- 26-33 §§ om anläggning och installation
- 34-39 §§ om åtgärder inför hämtning
- 41-43 §§ om hämtningsplats och dragväg
- 46-48 §§ om transportvägar

Ytterligare riktlinjer finns i ”Teknisk handbok” på kommunens hemsida, www.habo.se.

Avfallsutrymmen

26 § Avfallsutrymme ska svara mot fastighetens behov av förvaring, källsortering och borttransport. Avfallsutrymmen ska vara väl tilltagna, med marginal för eventuella förändringar i hur fastigheten används samt förändrade krav på sortering.

Följande gäller vid dimensionering av avfallsutrymme för mat- och restavfall:

- Flerbostadshus eller verksamhet ska vara dimensionerat för minst en veckas avfallsmängd.
- En- och tvåbostadshus ska vara dimensionerat för minst två veckors avfallsmängd.

När kärl används ska det finnas tillräckligt med plats runt varje kärl för att kunna hantera dessa. Den fria gången mellan rader av kärl ska vara minst 1,5 meter och avståndet mellan varje kärl minst 6 cm på vardera sida.

27 § Avfallsutrymmen ska placeras och utformas så att risken för skada och olycka begränsas, både för den som ska lämna och hämta avfall.

Avfallsutrymmen får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där livsmedel hanteras.

Vid nybyggnation ska dragväg för kärl mellan avfallsutrymmet och platsen där hämtningsfordonet stannar vara högst 10 meter om det inte finns särskilda skäl. Se även 42 § om avstånd mellan avfallsutrymme eller kärl och hämtningsfordon.

28 § Trappsteg och trösklar ska inte förekomma. I undantagsfall kan tröskel

vara kvar om den förses med ramp på båda sidor. Om trösklar behövs ska de vara så låga som möjligt för att underlätta för rullstolsburna samt vid hämtning av avfall.

Det ska finnas uppställningsanordning för dörrar som enkelt kan aktiveras. Dörrar ska kunna öppnas inifrån utan nyckel.

God belysning ska finnas i rum för kärl och andra behållare samt utanför avfallsutrymmen. Belysningsarmaturer ska placeras så att de inte döljs av dörrar eller portar.

29 § Avfallsbehållare ska vara tydligt skyltade med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i respektive behållare.

Fastighetsinnehavare ansvarar för att skyltning och information är tydlig både för avfallslämnare och hämtningspersonal.

30 § Kommunens avfallsorganisation och entreprenören ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska tillhandahållas till kommunens avfallsorganisation.

Små avloppsanläggningar, anläggning med sugbart fosforfiltermaterial, fettavskiljare eller tank för mat- och fettavfall

31 § Avstånd mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning ska inte överstiga 10 meter såvida inte särskilda skäl föreligger. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Befintliga anläggningar behöver inte byggas om, men det kan medföra särskilda avgifter enligt kommunens avfallstaxa.

Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet, men enkel att öppna för den som ska tömma.

32 § Efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning, som innebär att befintlig anläggning tas ur bruk, ska sluttömning ske. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att sluttömning utförs.

Underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare eller filterkassett/säck

33 § Vid installation av underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare, eller anläggning med fosforfilterkassett eller säck för filtermaterial, ska behållaren/anläggningen utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran.

Anläggande ska ske så att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och behållarens lyftanordning inte överskrider 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Om fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren själv placerar fosforfilterkassett eller säck för filtermaterial inom angivet avstånd inför hämtning kan anläggningen placeras längre från fordonets uppställningsplats.

Vid hämtning av avfall ska den fria höjden ska vara minst 10 meter över kranfordonet, och hålla minst samma höjd mellan kranfordonets uppställningsplats och behållaren eller anläggningen. Det får inte finnas hinder nära den sträcka som behållaren lyfts från behållarplatsen till fordonet.

Uppställningsplatsen ska ha lämpligt underlag som ger tillräcklig bärighet när kranfordon ska lyfta behållaren.

Åtgärder inför hämtning

Tömning av kärl eller container

34 § Behållare ska placeras enligt instruktioner från kommunens avfallsorganisation så att hämtning kan ske med de fordon som används i kommunens insamlingsystem och att hämtning underlättas.

Behållare ska placeras väl synligt senast klockan 06.00 på hämtningsdagen, om inte annat har överenskommit med kommunens avfallsorganisation.

35 § Behållare ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

36 § Dragvägen, som kärlet behöver dras av den som utför hämtningen, ska inför hämtning hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

37 § Transportvägen för hämtningsfordon ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, såsom grenar över vägområdet, fordon som blockerar hämtstället och liknande, samt röjas från snö och hållas halkfri.

38 § Fastighetsinnehavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan innan hämtning sker.

Tömning av små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall

39 § Inför tömning ska fastighetsinnehavaren förbereda anläggningen så att tömning kan ske med det fordon som används. Slanganslutning ska ha en klokoppling av den typ som används i kommunen.

Små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tankar för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning. Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske. Lock eller manlucka får väga högst 15 kg, om inte särskilda skäl föreligger. Om brunnen eller tanken öppnas genom att locket kan dras åt sidan får locket väga högst 35 kg, om inte särskilda skäl föreligger.

Tydliga instruktioner som behövs i samband med tömning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. När anläggningen är belägen utanför fastigheten ska den vara markerad med skylt som anger till vilken fastighet anläggningen tillhör.

Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning.

Det åligger fastighetsinnehavaren att inför hämtningstillfället placera filterkassett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 31 §.

Filtermaterial i lösvikt ska vara sugbart, i förekommande fall efter vattentillförsel. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial från fosforfällor ska nytt filtermaterial tillföras anläggningen genom fastighetsinnehavarens försorg.

40 § Vattenfasen får lämnas kvar i slamavskiljare vid tömning om avvattningsteknik tillämpas vid tömning av avloppsanläggning.

Hämtningsplats, gemensam plats, drag- och transportvägar

Hämtningsplats och dragväg

41 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker:

- vid fastighetsgräns vid väg som är farbar enligt § 46,
- vid en med kommunens avfallsorganisation överenskommen plats eller
- vid en av kommunen anvisad plats.

Anvisning av plats görs av avfallsansvarig nämnd.

42 § Platsen där kärlet eller kärnen ställs upp inför hämtning ska vara belägen så nära platsen där hämtningsfordonet stannar som möjligt. Bestämmelser om avstånd för kärl gäller för alla avfallsslag som lämnas i kärl och som omfattas av kommunens ansvar.

För slangdragning vid tömning av små avloppsanläggningar och fettavskiljare gäller 31 §.

För en- och tvåbostadshus och fritidshus får avståndet inte överstiga 1,5 meter. Om det finns särskilda skäl kan avfallsansvarig nämnd, efter ansökan, besluta att avstånd får vara längre.

För flerbostadshus, verksamheter samt en- och tvåbostadshus som ingår i gemensamhetslösning, ska kärl placeras högst 10 meter från platsen där hämtningsfordonet normalt stannar. Om avståndet överstiger 10 meter debiteras särskild avgift för dragväg enligt kommunens avfallstaxa. Avståndet får inte överstiga 30 meter.

Om det finns särskilda skäl kan avfallsansvarig nämnd, efter ansökan, besluta att avstånd får vara längre.

43 § Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärlet eller slangen för slamtömning behöver dras av den som utför hämtningen hålls i sådant skick att kärl/slang utan svårighet kan förflyttas. Dragväg för kärl ska vara jämn, hårdgjord och utan trappsteg.

Gemensamma behållare och gemensamhetslösning

44 § Två eller flera fastighetsinnehavare med en- och tvåbostadshus eller fritidshus, som bor nära varandra och som har samma typ av abonnemang, får dela ett abonnemang för fyrfackskärl och använda gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Ett normalt abonnemang med fyrfackskärl för en- och tvåbostadshus eller fritidshus är tillräckligt för att samla in avfall från samtliga fastigheter som avser att dela abonnemang.
2. Fastighetsinnehavarna delar båda fyrfackskärlen som ingår i ett abonnemang.
3. Det är högst 500 meter mellan ordinarie uppställningsplatser för behållare vid egna abonnemang.
4. Kraven om fyllnadsgrad och vikt i de här föreskrifterna uppfylls.
5. En av fastighetsinnehavarna förbinder sig att ansvara för uppställningsplatsen för behållarna.

Beställning görs hos kommunens avfallsorganisation.

45 § Fastighetsinnehavare som ingår i samfällighetsförening får använda en eller flera gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Bestämmelserna i dessa föreskrifter om farbar väg, fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljö inte uppstår.
2. Samfällighetsföreningen är betalningsansvarig för avfallshanteringen.
3. Samfällighetsföreningen ansvarar för uppställningsplats för, och skötsel av, behållare.

Beställning görs hos kommunens avfallsorganisation.

Transportvägar

46 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

Enskild väg som nyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Riktlinjer för utformning av transportväg finns i kommunens skrift Teknisk handbok för god avfallshantering.

47 § Backning måste alltid kunna ske på ett betryggande sätt och endast i undantagsfall samt i samband med vändning. Backning ska särskilt undvikas intill gång- och cykelbanor, lekplatser, bostadsområden, skolor, förskolor eller äldreboende.

48 § Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med kommunens avfallsorganisation

eller anvisas enligt 41 §.

Hämtningsområde och hämtningsintervall

49 § Kommunen utgör ett hämtningsområde.

50 § Avfall ska transporteras bort från fastighet så ofta att olägenhet för människor hälsa och miljön inte uppstår. Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker med de intervall som framgår av bilaga 3.

Åtgärder om föreskrifter inte följs

51 § Fastighetsinnehavare är skyldig att rätta sig efter dessa föreskrifter och instruktioner från kommunens avfallsorganisation om hantering av avfall under kommunalt ansvar som uppkommer inom fastighet, så att kommunen kan fullgöra sin bortforslingskyldighet.

52 § Om föreskrifterna inte följs, exempelvis vid felsortering, dåligt eller felaktigt emballerat avfall, felplacerad, överfull eller för tung behållare har kommunens avfallsorganisation rätt att lämna kvar avfallet för att fastighetsinnehavaren ska rätta till felet eller att hämta avfallet på annat sätt än det ordinarie, mot särskild avgift enligt avfallstaxan.

Avfallet ska efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren eller annan som använder fastigheten hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

53 § Om transportväg inte är framkomlig vid hämtningstillfället uteblir hämtningen. Nedan anges exempel på tillfälliga hinder och hur det påverkar avfallshämtningen:

- Om vägen inte är farbar på grund av dålig väderlek, snö eller halka, utförs hämtning så snart som möjligt efter att väghållaren snöröjt eller halkbekämpat vägen.
- Om vägen inte är farbar på grund av hinder som fastighetsinnehavaren råder över, kan fastighetsinnehavaren beställa extra hämtning mot avgift enligt kommunens avfallstaxa, när hindret har undanröjts.
- Om vägen inte är farbar på grund av hinder som fastighetsinnehavaren inte råder över, utförs hämtning så snart som möjligt efter att hindret är undanröjt och entreprenören har fått kännedom om att vägen är farbar.

54 § Vid upprepade tillfällen när föreskrifterna inte följs kan avfallsansvarig nämnd besluta att abonnemanget ska ändras, **eller besluta om andra åtgärder för att undvika att olägenheter för människors hälsa eller miljön uppstår.**

Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

55 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller 5–70 §§ och bilaga 1–3 om ej annat anges i dessa föreskrifter.

56 § Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall ska anmäla detta till avfallsansvarig nämnd senast 1 vecka innan insamlingen ska påbörjas.

Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Uppgiftsskyldighet

57 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar, ska på begäran lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

Enligt 4 kap 9 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap 8 § avfallsförordningen till kommunen. Uppgifterna ska lämnas till kommunens avfallsorganisation.

Undantag

Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden

58 § Undantag från dessa föreskrifter kan medges under förutsättning att särskilda skäl föreligger och att det inte medför risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Anmälan eller ansökan om undantag från avfallsföreskrifterna handläggs av tillsynsansvarig nämnd om inte annat anges i 62-70 §§.

59 § Anmälan eller ansökan om eget omhändertagande av avfall, enligt 62-63 §§ på den egna fastigheten ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallslag och de beräknade avfallsmängderna som avses omhändertas samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas.

60 § Beviljade undantag är personliga och upphör att gälla:

- vid ägarbyte av fastigheten
- om avfallet inte omhändertas på det sätt som angivits
- om förutsättningarna inte längre är uppfyllda
- efter tidsperiod som anges i beslut från tillsynsmyndigheten
- om olägenheter för människors hälsa eller miljön uppstår

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

61 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan. Detta gäller dock inte invasiva växter, som hanteras enligt särskilda anvisningar från kommunens avfallsorganisation.

62 § Fastighetsinnehavare som själv avser att kompostera matavfall och liknande avfall från fastigheten på sin fastighet, ska anmäla detta till tillsynsansvarig nämnd.

Kompostering av matavfall och liknande avfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare som kan användas året runt och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

63 § Eget omhändertagande av avloppsfraktioner som till exempel kompostering av latrin, uppsamling av urin eller eget omhändertagande av slam och filtermaterial får, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd, ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten. Omhändertagandet ska ske på sådant sätt att näringsämnen kan tillgodogöras samt att olägenhet för människors hälsa eller miljön, eller näringsläckage, inte uppstår.

Ansökan ska innehålla en komplett beskrivning av anläggningen.

64 § Installation av matavfallskvarnar kopplade till det kommunala avlopps nätet eller till tank eller avskiljare för kvarnat matavfall kräver skriftligt medgivande av avfallsansvarig nämnd.

Undantag för gemensamma behållare och gemensamhetslösning

65 § Denna paragraf gäller fastighetsinnehavare som inte kan använda gemensamma behållare eller gemensamhetslösning enligt 44 § eller 45 §.

Fastighetsinnehavare, med närliggande fastigheter, kan efter ansökan till avfallsansvarig nämnd medges rätt att använda gemensamhetslösning med gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Kraven om fyllnadsgrad och vikt i de här föreskrifterna uppfylls.
2. En av fastighetsinnehavarna förbinder sig att ansvara för uppställningsplatsen för behållarna.

Ansökan ska undertecknas av samtliga fastighetsinnehavare och lämnas till den avfallsansvariga nämnden.

Utsträckt hämtningsintervall

66 § För små avloppsanläggningar kan fastighetsinnehavare, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd, medges utsträckt hämtningsintervall för avfall från anläggningen. Förlängt intervall kan medges under förutsättning att nämnden utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön **och utan att anläggningen tar skada**. Det är fastighetsinnehavarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Ansökan ska vara nämnden tillhanda minst 2 månader innan förlängt hämtningsintervall kan börja gälla.

Medgivandet gäller i högst 5 år, därefter måste en ny ansökan lämnas in.

67 § För fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall, kan fastighetsinnehavare, efter ansökan till avfallsansvarig nämnd medges utsträckt hämtningsintervall för avfall från anläggningen. Förlängt intervall kan medges under förutsättning att det utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedömas att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön och utan risk för att hämtning försvåras eller att tekniska problem på avlopps nätet. Det är fastighetsinnehavarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Ansökan ska vara avfallsansvarig nämnd tillhanda minst 2 månader innan förlängt hämtningsintervall kan börja gälla.

Medgivandet gäller i högst 5 år, därefter måste en ny ansökan lämnas in.

Uppehåll i hämtning

Mat- och restavfall samt förpackningar

68 § Uppehåll i tömning av fyrfackskärl eller andra behållare för mat- och restavfall kan medges efter ansökan till avfallsansvarig nämnd. Ansökan ska ha inkommit senast en månad före den avsedda uppehållsperiodens startdatum. Uppehåll i hämtning kan medges för högst 5 år i taget. Medgivande till uppehåll i hämtning innebär inte befrielse från debitering av grundavgift i enlighet med fastställd avfallstaxa.

Uppehåll i hämtning från permanentbostad kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande tid om minst 4 månader.

Uppehåll i hämtning från fritidsbostad kan medges fastighetsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under hela hämtningssäsongen.

Uppehåll i hämtning från verksamhet kan medges om verksamhet inte kommer att bedrivas under en sammanhängande tid om minst 4 månader.

Slam och fosforfiltermaterial

69 § Uppehåll i hämtning av slam eller fosforfiltermaterial från små avloppsanläggningar kan medges efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd. Ansökan ska ha inkommit senast 2 månader före den avsedda uppehållsperiodens startdatum. Uppehåll i hämtning kan medges för högst 5 år i taget.

Uppehåll kan tillåtas under förutsättning att fastigheten inte kommer nyttjas under en sammanhängande period av minst 12 månader.

En förutsättning för uppehåll är att fastigheten inte har använts sedan förra tömningen eller att tömning sker innan uppehållet inleds för att det inte ska finnas avfall i anläggningen när uppehållet börjar gälla.

Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen

70 § Kommunen får efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden, om det finns särskilda skäl, medge dispens för fastighetsinnehavare från förbudet i 15 kap. 24 § 1 st. miljöbalken om den som ska hantera avfallet med stöd av dispensen kan göra det på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

Ansökan ska innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses. Om ansökan omfattar allt avfall som uppstår på fastigheten får fastighetsinnehavaren inte använda kommunens återvinningscentral eller andra avfallstjänster under tiden som undantaget gäller.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 2024-06-01 då föreskrifter för avfallshantering för Håbo kommun beslutade 2022-12-12 §222 upphör att gälla. Beslut om undantag enligt tidigare föreskrifter gäller tills vidare om inte annat anges i beslut eller tills förutsättningarna förändras.

Övergångsbestämmelse

1. Bestämmelsen i 15 § om krav på separata fack eller behållare för de olika förpackningsslagen vid fastigheten träder i kraft områdesvis i den takt avfallsorganisationen bestämmer och enligt avfallsorganisationens anvisningar, dock senast **1 januari 2027**.

Bilaga 1 Definitioner

Med **kommunalt avfall** avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I kommunalt avfall ingår till exempel mat- och restavfall från hushåll och liknande avfall från verksamheter samt grovavfall och farligt avfall från hushåll. Dessa föreskrifter avser inte avfall som finansieras med skattemedel, till exempel avfall från gaturenhållning.

Med **avfall under kommunalt ansvar** avses sådant avfall som kommunen ansvarar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, det vill säga kommunalt avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar och bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

Med **fastighetsinnehavare** avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare, till exempel tomträttsinnehavare och samfällighetsförening.

Med **nyttjanderättshavare** avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.

Med den **avfallsansvariga nämnden** avses kommunstyrelsen i Håbo kommun.

Med den **tillsynsansvariga nämnden** avses Bygg- och miljönämnden i Håbo kommun.

Med **kommunens avfallsorganisation** avses Samhällsbyggnadsförvaltningens avfallsenhet, som kommunen har gett i uppdrag att sköta det kommunala avfallsansvaret.

Med **entreprenör** avses den eller dem som kommunen anlitar för hantering av avfall under kommunalt ansvar.

Med **behållare** avses kärl, container, bottentömmande behållare ovan eller under mark, säck, latrinbehållare, fettavskiljare eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar. Med **gemensamhetslösning** avses en eller flera behållare som omfattar större volym än ett normalt abonnemang för en- och tvåbostadshus och som används av avfallslämnare för flera fastigheter.

Med **samlokaliserad verksamhet** menas företag som bedriver verksamhet i nära anslutning till hushåll i flerbostadshus och som delar avfallsbehållare och andra avfallsanordningar med hushållen i fastigheten.

Med **små avloppsanläggningar** avses sluten tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar, för max 25 personequivaler, som ger upphov till avfall under kommunalt ansvar. Oljeavskiljare, fettavskiljare och latrinkärl innefattas inte i detta begrepp.

Med **tank för mat- och fettavfall** avses anläggning för hantering av kvarnat matavfall. Det kan vara en sluten tank för uppsamling av kvarnat matavfall eller en kombiavskiljare, det vill säga en anläggning för avskiljning av mat- och fettavfall från avloppsvatten.

Med **återvinningscentral (ÅVC)** avses en bemannad plats där hushåll får lämna grovavfall, trädgårdsavfall, el-avfall, farligt avfall och bygg- och rivningsavfall, som omfattas av kommunalt ansvar. Avfallslämnaren sorterar själv avfallet i olika behållare, enligt instruktioner på plats. Restavfall och matavfall får inte lämnas på ÅVC. Verksamheter får lämna vissa typer av avfall mot avgift.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen.

Ytterligare information om avfallshantering finns i kommunens avfallsplan och på kommunens hemsida.

Bilaga 2 Anvisningar om sortering, emballering och överlämning**Krav på sortering**

Fastighetsinnehavare ska sortera ut avfallsslag enligt tabellen nedan och hålla det skilt från varandra. Hur avfallet ska emballeras och var det ska lämnas framgår i tabellen.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Animaliska biprodukter	Avfall av animaliskt ursprung som klassas som före detta livsmedel, exempelvis från butikens charkdisk.		Avfall som ska hanteras särskilt enligt lagstiftning om animaliska biprodukter ska sorteras ut och hanteras skilt från matavfall och skilt från annat avfall. Kontakta tillsynsmyndigheten för information om hanteringen.
Bygg- och rivningsavfall från privatperson som själv gjort om- eller nybyggnationer på sin fastighet utan att anlita yrkesmässig hjälp såsom	Med bygg- och rivningsavfall avses avfall som uppkommer vid bygg- och anläggningsverksamhet, vid rivnings- och renoveringsarbeten samt jord- och schaktmassor.	Bygg- och rivningsavfall ska normalt lämnas utan att emballeras.	Privatperson får själv transportera bygg- och rivningsavfallet till återvinningscentralen i kommunen, när mängden avfall inte överskrider vad som kan transporteras med personbil och släpvagn. Vissa typer av avfall tas inte emot vid återvinningscentralen utan hänvisas till annan mottagare. Det gäller för till exempel asbest och stubbar.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
hantverkare.	Bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet omfattas av kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.		<p>Fastighetsinnehavare får beställa hämtning av bygg- och rivningsavfall av någon av de entreprenörer som kommunen har godkänt.</p> <p>Bygg- och rivningsavfall ska sorteras i minst fraktionerna trä, mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips och i övrigt enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation.</p> <p>Farligt avfall ska sorteras ut från bygg- och rivningsavfall och lämnas som farligt avfall. Förpackningar ska sorteras ut och lämnas som förpackning.</p>
Elavfall	Med elavfall avses apparater med sladd och/eller batterier, det vill säga detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.		<p>El- och elektronikavfall och små batterier kan lämnas vid återvinningscentral, i batteriholk eller i Samlaren som finns i vissa butiker.</p> <p>Hämtning från fastighet kan göras efter beställning.</p>

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Farligt avfall	Med farligt avfall avses ett ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med * i bilaga 4 till avfallsförordningen, till exempel kemikalier, målarfärger, spillolja, lösningsmedel, asbest och bekämpningsmedel.	Farligt avfall ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll eller lämnas i uppmärkt behållare. Olika typer av farligt avfall får inte blandas inom samma kolli eller i samma flaska.	Farligt avfall lämnas till kommunens återvinningscentral. Vissa typer av farligt avfall kan även lämnas i Samlaren som finns i vissa butiker.
Förpackningar	Förpackningar är en produkt tillverkad för att skydda, hantera, leverera och presentera en vara. Förpackningar som avses här är gjorda av papp, papper, kartong, wellpapp, hård- och mjukplast, glas, metall eller aluminium.	Varje materialslag ska sorteras ut för sig. Förpackningar ska läggas löst i behållare eller fack. Förpackningar av plast får packas i plastpåse. Förpackningar som lämnas i behållare eller i avsett fack får inte packas så hårt att det blir svårt att tömma.	Enligt 3 kap. §§ 4-4f avfallsförordningen ska alla avfallslämnare sortera ut förpackningar och lämna till återvinning. Förpackningar som läggs i behållare vid fastigheten ska läggas i avsett fack eller behållare, enligt anvisning från den som tillhandahåller insamlingssystemet. Större förpackningar eller om förpackningar av annat skäl inte kan lämnas i behållare nära fastigheten ska detta lämnas enligt anvisning från kommunens avfallsorganisation. Förpackningar som innehåller avfall ska tömmas innan de läggs i fack eller behållare för insamling. Vissa förpackningar som innehåller farligt avfall eller

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
			läkemedel ska dock inte tömmas utan hanteras enligt mottagarens anvisningar.
Förbrukade sprutor och kanyler		Förbrukade sprutor och kanyler ska läggas i särskilda behållare som tillhandahålls av apotek.	Lämnas till apotek.
Grovavfall	Med grovavfall avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in tillsammans med restavfall och som inte utgörs av bygg- och rivningsavfall.	Grovavfall som ska hämtas vid fastigheten ska förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall.	<p>Grovavfall lämnas på återvinningscentral eller hämtas sorterat vid fastigheten efter beställning. Fastighetsinnehavare får även beställa hämtning av grovavfall av någon av de organisationer som kommunen har godkänt.</p> <p>Grovavfall för separat borttransport ska lämnas enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation. Avfallet som ska hämtas från fastigheten ska kunna hanteras av en person och får väga max 15 kg per kolli (gäller inte vitvaror avsedda för hushållsbruk).</p> <p>I flerbostadshus ska fastighetsinnehavaren anvisa de boende lämplig uppsamlingsplats för grovavfall inom eller i anslutning till fastigheten. Fastighetsinnehavare av flerbostadshus kan beställa abonnemang med</p>

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
			schemalagd hämtning av grovavfall i kärl eller containrar av olika storlekar.
Latrin	Blandning av urin och fekalier/exkrementer från människor. I behållare får bara läggas latrin och toalettpapper.	Latrin ska samlas upp i täta behållare. Latrinkärl får maximalt väga 15 kg.	Latrin får komposteras på den egna fastigheten efter ansökan enligt 63§. Hämtning från fastigheten kan beställas.
Matavfall	Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart avfall som utgörs av avfall under kommunalt ansvar och som uppstår i livsmedelshantering. Det är avfall från hushåll, restauranger, storkök och liknande.	Matavfall från hushåll och verksamheter ska läggas i matavfallspåsar som tillhandahålls eller godkänts av kommunens avfallsorganisation. Påsen ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Påse med matavfall läggs i behållare eller fack avsett för matavfall. Det är även möjligt att kompostera matavfall på den egna fastigheten. Kompostering av matavfall ska anmälas enligt 62 §.
Matfett, flytande	Med flytande matfett avses till exempel frityroljor och annat flytande fett som används i samband med matlagning, när den mängd som ska kastas är mer än vad som kan torkas upp med hushållspapper.	Flytande matfett samlas i genomskinlig, uppmärkt, behållare med tättslutande lock, till exempel PET-flaska eller dunk.	Behållaren lämnas på återvinningscentral.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Restavfall	<p>Med restavfall avses det avfall som återstår när förpackningar, matavfall, farligt avfall, tidningar/returpapper, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut. Exempel på restavfall är diskborstar, blöjor, utslitna skor eller dammsugarpåsar.</p> <p>Nedan anges några avfallsslag som får lämnas tillsammans med restavfall efter särskild emballering.</p>	Restavfall ska läggas i påse eller paket av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas.	<p>Restavfallet ska hålla skilt från material som kan återanvändas eller återvinnas.</p> <p>Restavfall lämnas i behållaren för restavfall eller i facket för restavfall i ett flerfackskärl. Avfallet hämtas och borttransporteras genom kommunens försorg.</p> <p>Restavfall får inte lämnas på återvinningscentral eller återvinningsstation.</p>
	Döda sällskapsdjur	Små sällskapsdjur och mindre mängder avfall från husbehovsjakt kan lämnas i behållare för restavfall om det är väl förpackat och ingen misstanke om smitta förekommer.	<p>Små sällskapsdjur får lämnas i behållare för restavfall. Större sällskapsdjur ska lämnas till veterinär, särskild djurkremeringsanläggning eller annan godkänd verksamhet för kremering.</p> <p>Mindre sällskapsdjur kan även grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Gällande föreskrifter från Jordbruksverket ska beaktas.</p>

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
	Askor, dammande avfall och dylikt	Askor, dammande avfall och dylikt ska hanteras och emballeras på sådant sätt att avfallet inte kan förorsaka störningar i omgivningen, till exempel genom att damma.	Lämnas väl förpackat i behållare för restavfall. Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Aska och dylikt ska släckas, så att det inte fattar eld, och sedan emballeras ordentligt.
	Stickande och skärande avfall, till exempel kasserade köksknivar, trasigt glas och porslin.	Ska förpackas i ett skyddande hölje så att ingen kan skadas	Lämnas väl förpackat i behållare för restavfall.
Returpapper	Returpapper är tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper. Klister och fönster från kuvert sorteras inte som returpapper utan som restavfall.	Returpapper ska läggas löst i behållare eller fack. Behållare eller fack får inte fyllas så mycket att det blir för tungt.	Enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen ska alla avfallslämnare sortera ut returpapper och lämna till återvinning. Returpapper som läggs i behållare vid fastigheten ska läggas i avsett fack eller behållare, enligt anvisning från den som tillhandahåller insamlingsystemet. Om returpapper inte kan lämnas i behållare nära fastigheten ska detta lämnas vid återvinningsstation eller annan plats som kommunen tillhandahåller.
Trädgårdsavfall	Med trädgårdsavfall avses biologiskt avfall som uppstår i hushåll vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadsfastigheter.	Vid återvinningscentral ska avfallet vara oemballerat. Vid hämning vid fastighet ska avfallet vara emballerat enligt	Trädgårdsavfall lämnas på återvinningscentral eller hämtas sorterat vid fastigheten efter beställning.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
		instruktioner från kommunens avfallsorganisation.	Invasiva växter får inte blandas med annat trädgårdsavfall. Sådant avfall ska hanteras enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation.
Övrigt avfall som omfattas av producentansvar	Till exempel däck, bilar, lastpallar, fiskeredskap och läkemedel. Se producentansvarsförordningen.		Sorteras, emballeras och lämnas enligt mottagarens instruktioner.

Bilaga 3 Hämtningsintervall

I tabellerna nedan presenteras hämtningsintervall och hämtningsperiod för avfall från respektive kundgrupp.

Tabell 1 Hämtningsintervall en- och tvåbostadshus eller fritidshus. Gäller fastighetsinnehavare som har eget abonnemang eller som delar ett abonnemang.

<i>Avfallsslag</i>	<i>Behållare</i>	<i>Hämtningsintervall för en- och tvåbostadshus samt fritidshus¹</i>
<i>Förpackningar, returpapper, matavfall och restavfall</i>	<i>Fyrfackskärl 1²</i>	Varannan vecka
<i>Förpackningar</i>	<i>Fyrfackskärl 2</i>	Var fjärde vecka
<i>Restavfall</i>	<i>Extrakärl, enfackskärl, 190 liter</i>	Varannan vecka
<i>Grovavfall</i>	<i>Styckvis/kolli</i>	Efter beställning
<i>Elavfall</i>		Efter beställning
<i>Latrin</i>	Latrinkärl	En gång per månad efter beställning under perioden april-oktober. Övrig tid sker hämtning efter beställning av extra hämtning. ³

1. Hämtning från fritidshus sker under perioden vecka 16 till vecka 41.

2. Fyrfackskärl 1 kan hämtas var fjärde vecka om matavfall komposteras och anmälan har gjorts enligt § 62.

3. Schemalagd hämtning av latrinbehållare sker en gång per månad under perioden vecka 16 till vecka 41, efter beställning senast en vecka före hämtningsveckan. Övrig tid sker hämtning efter särskild beställning.

Tabell 2 Hämtningsintervall för flerfamiljshus, verksamheter och gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus eller fritidshus

<i>Avfallslag och behållare</i>	<i>Ordinarie hämtning</i>	<i>Hämtning ska ske minst</i>	<i>Hämtning sker som oftast</i>
<i>Restavfall</i>			
<i>Kärl</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka för verksamheter Varannan vecka för flerbostadshus	Tre gånger per vecka
<i>Container</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka för verksamheter En gång per vecka för flerbostadshus	Tre gånger per vecka
<i>Krantömda behållare</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka	Två gånger per vecka
<i>Matavfall</i>			
<i>Kärl</i>	Ska normalt hämtas med samma hämtningsintervall som för restavfall	Varannan vecka	Tre gånger per vecka
<i>Krantömda behållare</i>	Varannan vecka	Varannan vecka	En gång per vecka
<i>Förpackningar och returpapper1</i>			
<i>Kärl för papper och plast</i>	Varje vecka	-	Tre gånger per vecka
<i>Kärl för glas och metall</i>	Var fjärde vecka	-	En gång per vecka
<i>Kärl för returpapper</i>	Varje vecka	-	Tre gånger per vecka

<i>Fyrfackskärl för restavfall, matavfall, förpackningar samt returpapper</i>			
Kärl 1	Varannan vecka	-	-
Kärl 2	Var fjärde vecka	-	-
Grovavfall			
Kärl eller container	Med abonnemang: en gång per vecka	Med abonnemang: en gång per kvartal	Med abonnemang: 2 gånger per vecka
Styckvis/kolli	Enstaka hämtning: efter beställning		
Elavfall			
Fastighetsinnehavarens behållare	Med abonnemang: var fjärde vecka		
Styckvis/kolli	Enstaka hämtning: efter beställning		

1. Gäller ej verksamheter.

Säsonghämtning förekommer för verksamheter och gemensamhetslösningar. Sommarsäsong är från och med vecka 16 till vecka 41. Vintersäsong är från vecka 49 till och med vecka 14.

Tabell 3 Hämtningsintervall slam- och fettavfall samt fosforfiltermaterial.

<i>Avfallsslag</i>	<i>Anläggning</i>	<i>Hämtningsintervall</i>
Slam	Slamavskiljare med ansluten WC	Minst en gång per år
	Slutna tankar och urintankar	Minst en gång per år

	Slamavskiljare med anslutet bad-, disk- och tvättavloppsvatten (BDT)	Minst vartannat år
	Minireningsverk	En gång per år eller enligt tillverkarens rekommendation
<i>Filtermaterial</i>	Fosforfällor och andra jämförbara anordningar	Enligt tillverkarens rekommendation
<i>Fettavfall</i>	Fettavskiljare	Minst en gång varannan månad under den period när verksamheten är i drift. För säsongsverksamhet ska även sluttömning ske när verksamheten stänger.

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Clara Rosander Sjöberg, hållbarhetsstrateg

Hållbarhetsrapport 2023

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige godkänner 2023 års hållbarhetsrapport.

Sammanfattning

Enligt uppföljning i beslutad tjänsteskrivelse *Antagande hållbarhetsstrategi KS 2021/00135 doknr. 100859* ska Håbo kommuns hållbarhetsstrategi Hållbara Håbo årligen följas upp.

2023 års hållbarhetsrapport har samordnats av hållbarhetsstrategen och samtliga förvaltningar har fått rapportera hur deras verksamheter under året bidragit till strategierna och delmålen i hållbarhetsstrategin. En sammanställning av rapporten redovisas till kommunfullmäktige som föreslås godkänna 2023 års hållbarhetsrapport.

Ärendet

Enligt uppföljning i beslutad tjänsteskrivelse *Antagande hållbarhetsstrategi KS 2021/00135 doknr. 100859* ska Håbo kommuns hållbarhetsstrategi Hållbara Håbo årligen följas upp: ”Hållbarhetsarbetet i kommunen kommer att följas upp och rapporteras årligen inom kommunens rutiner för uppföljning”.

År 2022 var första gången som hållbarhetsstrategin följdes upp och som en hållbarhetsrapport togs fram. Rapporten utgår från hållbarhetsstrategins rubriker och beskriver på vilka sätt kommunens olika verksamheter har bidragit till uppfyllandet av strategier och delmål.

2023 års hållbarhetsrapport har samordnats av hållbarhetsstrategen och samtliga förvaltningar har fått rapportera hur deras verksamheter under året bidragit till strategierna och delmålen i hållbarhetsstrategin. En sammanställning av rapporten redovisas till kommunfullmäktige som föreslås godkänna 2023 års hållbarhetsrapport.

Under 2023 har kommunens säkerhets- och brottsförebyggande arbete utvecklats och förstärkts. Många verksamheter arbetar för ökad social hållbarhet genom att erbjuda trygga mötesplatser och tillhandahålla stöd för livets olika skeden, bland annat genom projekt som syftar till förbättrad hälsa, gemenskap, delaktighet och jämlikhet. Arbetet med att minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa har varit centralt i många av kommunens verksamheter. Under 2023 har arbetet med att ställa om kommunens fordonsflotta intensifierats med syftet att ställa om till en fossilbränslefri organisation. De fortsatt höga energipriserna har lett till en

ökad takt och ambition i arbetet med att energieffektivisera kommunens fastigheter.

Det ekonomiska läget, med stigande inflation och höjda räntor, har påverkat hela kommunorganisationen. Köp- och anställningsstopp har utfärdats samtidigt som flera verksamheter har omorganiserats. 2024 kommer fortsatt att präglas av ett tufft ekonomiskt läge vilket kommer att kräva att kommunen ser över hur processer kan effektiviseras samt hur det går att göra smartare och mer hållbara val vid upphandling och inköp.

Bild 1. Håbo kommuns hållbarhetstårta illustrerar hållbarhetsstrategins inriktningar för respektive hållbarhetsdimension, hur de samspelar, är beroende av varandra och hur de förhåller sig till de globala målen.

Att regelbundet följa upp kommunens hållbarhetsarbete är av största vikt, särskilt för att kunna bidra till kommunfullmäktiges mål om *En hållbar kommun* samt kommunens vision. Hållbarhetsrapporten ger en bra bild över hur långt kommunen kommit inom de olika strategiska områdena samt var det fortsättningsvis behöver läggas ett större fokus.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Hållbarhetsrapporten beskriver aktiviteter som rapportörerna bedömer skulle behövas för att Håbo kommun ska nå längre i sitt hållbarhetsarbete. Genomförandet av sådana aktiviteter (exempelvis tillsättande av tjänster och projektinvesteringar) skulle medföra ekonomiska konsekvenser. Storleken på dessa potentiella ekonomiska konsekvenser går inte att bedöma här.

Barnperspektivet

Hållbarhetsrapporten beskriver flera aktiviteter som verksamheterna genomfört under 2023 som har betydelse för kommunens barn och unga. Exempelvis har Håbos ungdomar fått göra sin röst hörd vid en demokratidag, arbetet med tidiga samordnade insatser för barn och unga

som behöver stöd fortsatt utvecklats, verksamheten med Bålstapolarna pausats, och ”Dans för hälsa” erbjudits gratis. Att satsa på en hållbar samhällsutveckling påverkar barn, unga och framtida generationer.

Näringslivsperspektivet

Hållbarhetsrapporten beskriver flera aktiviteter som verksamheterna genomfört under 2023 som har betydelse för kommunens näringslivsutveckling. Exempelvis ett projekt om socialt företagande och dialog med näringslivet via morgonsoffor och näringslivsfrukostar.

Uppföljning

Kommunens hållbarhetsarbete följs årligen upp i form av en hållbarhetsrapport.

Beslutsunderlag

- 2023/01293, doknr. 126520, Hållbarhetsrapport 2023
- 2021/00135, doknr. 100859, Antagande Hållbarhetsstrategi

Beslut skickas till

Samtliga nämnder (kommunfullmäktiges beslut)
Håbohus
Samhällsbyggnadsförvaltningen

**Håbo kommuns
Hållbarhetsrapport 2023**

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Inledning.....	4
3 Genomförande med samverkan	5
4 Ekologisk hållbarhet	6
5 Social hållbarhet.....	18
6 Ekonomisk hållbarhet	28

1 Sammanfattning

All verksamhet i Håbo kommun ska ta sin utgångspunkt i en långsiktigt hållbar utveckling och kommunens vision, *Vårt framtida Håbo*. En av inriktningarna i visionen är att i hållbara Håbo finns det goda livet. Visionen hanterar de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Visionen om hållbara Håbo och *hållbarhetsstrategin* är kommunens sätt att möta de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Under 2023 har kommunens säkerhets- och brottsförebyggande arbete utvecklats och förstärkts. Många verksamheter arbetar för ökad social hållbarhet genom att erbjuda trygga mötesplatser och tillhandahålla stöd för livets olika skeden, bland annat genom projekt som syftar till förbättrad hälsa, gemenskap, delaktighet och jämlikhet. Arbetet med att minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa har varit centralt i många av kommunens verksamheter. Under 2023 har arbetet med att ställa om kommunens fordonsflotta intensifierats med syftet att ställa om till en fossilbränslefri organisation. De fortsatt höga energipriserna har lett till en ökad takt och ambition i arbetet med att energieffektivisera kommunens fastigheter.

Det ekonomiska läget, med stigande inflation och höjda räntor, har påverkat hela kommunorganisationen. Köp- och anställningsstopp har utfärdats samtidigt som flera verksamheter har omorganiserats. 2024 kommer fortsatt att präglas av ett tufft ekonomiskt läge vilket kommer att kräva en översyn av hur processer kan effektiviseras samt hur det går att göra smartare och mer hållbara val vid upphandling och inköp.

2 Inledning

Håbo kommun arbetar för att vara en hållbar tillväxtkommun som tar långsiktigt ansvar för invånare, natur och klimat samt ekonomi. Håbo kommuns hållbarhetsstrategi syftar till att vägleda kommunens verksamheter, bolag och aktörer verksamma inom kommunen till ett hållbart Håbo. Hållbarhetsstrategin visar Håbo kommuns gemensamma vilja, långsiktiga visioner och målsättningar.

Hållbarhetsstrategin tar avstamp i de tre hållbarhetsdimensionerna: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Den innehåller 11 inriktningar och 28 övergripande mål. ”Genomförande med samverkan” skär igenom samtliga dimensioner och är övergripande för alla inriktningar. Hållbarhetstårtan nedan (se Bild 1) illustrerar hållbarhetsstrategins inriktningar för respektive hållbarhetsdimension, hur de samspelar och är beroende av varandra samt hur de förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Arbetet med Hållbara Håbo ska följas upp och utvärderas årligen genom denna hållbarhetsrapport. Varje hållbarhetsdimension inleds med tillhörande visionstext och mål från hållbarhetsstrategin, följt av exempel på hur kommunens verksamheter arbetat för att bidra till målen. För att möjliggöra en jämförelse med andra kommuner har ett eller flera nyckeltal hämtats från nationella databasen Kolada, som kopplar utvalda indikatorer till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Detta medför i vissa fall ett tidsglapp, då data inte alltid är tillgänglig. I vissa fall redovisas även data från andra källor.

Bild 1 visar hur hållbarhetsstrategin är uppbyggd i enlighet med "hållbarhetstårtan" och hur den förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen.

3 Genomförande med samverkan

Samverkan och transparens ska genomsyra Håbo kommuns hållbarhetsarbete och utgöra grunden för samhällets ekologiska, sociala och ekonomiska utveckling. Fokus ska vara på genomförandet. Tillsammans ska vi klara de utmaningar vi står inför och ingen ska lämnas utanför. Uppföljning är en naturlig del av arbetet där kunskap och goda exempel ska spridas.

3.1 Förbättra den kontinuerliga uppföljningen av kommunens hållbarhetsarbete genom att integrera det i befintliga styr- och ledningsprocesser och system

Under året har insatser inletts för att utveckla arbetet med de tjänsteskrivelser som ligger till grund för politiska beslut. Arbetet syftar till att mynna ut i en uppdaterad mall för tjänsteskrivelser som innehåller konsekvenser för hållbarhet. Parallellt har kansliavdelningen arbetat med att ta fram en handbok för tjänsteskrivelser som ska tydliggöra och underlätta för handläggare samt bidra till den kontinuerliga uppföljningen.

De hållbarhetslöften (se 4.4. Hållbarhetslöften) som kommunen tecknat har integrerats i Stratsys (kommunens planerings- och uppföljningsverktyg) för att underlätta uppföljningen och få en samlad överblick över statusen för respektive löfte.

3.2 Öka den aktiva strategiska styrningen genom att göra det lätt att göra rätt samt genom kontinuerlig utbildning

Under 2023 fortsatte arbetet med att ta fram en struktur och arbetssätt för årlig uppföljning av hållbarhetsstrategin. Bland annat har ett arbete inletts för att utveckla det tekniska systemstödet för kommunens hållbarhetsarbete. 2022 års hållbarhetsrapport bilagades årsredovisningen, föreliggande rapport gick upp som ett eget ärende. Arbetet med att utveckla kommande hållbarhetsrapporter kommer att fortgå under 2024.

Kommunen har under året arbetat med att ta fram en planeringsstrategi som ska antas under 2024. Planeringsstrategin syftar till att främja en ökad kontinuerlig och framåtsyftande översiktsplanering. Kommunen ska aktualitetspröva översiktsplanen via planeringsstrategin och kan därigenom fånga upp ändrade planeringsförutsättningar samt beskriva prioriteringar i fortsatt översiktsplanering.

Under 2023 har kommunens säkerhetsavdelning fortsatt arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Analyserna tas fram med syftet att minska samhällets sårbarhet och att öka krishanteringsförmågan i kommunen. Arbetet med att ta fram tillhörande verksamhets-specifika kontinuitetsplaner har inletts. Därtill har beredskapssamordnare, stabschefer och säkerhetssamordnare tillsatts på förvaltningarna, representanterna genomgår utbildningar och ska förankra kontinuitetsplaneringen på verksamhetsnivå.

Bygg- och miljöförvaltningen arbetar systematiskt med att förbättra hemsidan för att på så sätt göra det lätt för kommuninvånarna att göra rätt och få den information som de söker för respektive projekt.

4 Ekologisk hållbarhet

4.1 Fossilbränslefri kommun

År 2030 har Håbo kommun ställt om mot en hållbar framtid. Den kommunala organisationen är fossilbränslefri och visar vägen för det övriga samhället som ska nå samma mål 2050. Vi bygger upp energi och effektsmarta alternativ och visar fördelarna med fossilbränslefrihet. Väl genomtänkt planering av bebyggelse minskar behovet av bilresor och underlättar för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik.

4.1.1 Minska andelen fossilberoende fordon genom att säkerställa möjligheterna till förnyelsebara drivmedel, ställa krav på leverantörer samt samspela med näringsliv och invånare

Håbo kommun har som målsättning att kommunens egna verksamheter ska vara fossilbränslefria år 2030. Kommunen ska på så sätt vägleda det övriga samhället mot en övergång till en helt fossilbränslefri kommun 2050.

Under året har kommunens fordonsflotta inventerats med syftet att minska andelen fossilberoende fordon genom att ställa om och effektivisera användandet av flottan. Arbetet med inventeringen har tydliggjort behovet av en samlad fordonssamordning för hela kommunens flotta och vilka vinster det skulle medföra – ur samtliga hållbarhetsperspektiv.

Håbo kommun deltar i projektet *Fossilfritt 2030* vars mål är att ställa om kommunala fordonsflottor till mer hållbara alternativ. Tillsammans med projektägaren BioDriv Öst ska kommunen arbeta med fördjupade analyser av kommunens fordonsflotta samt ta fram rutiner som kan underlätta fordonssamordningen och att rätt krav ställs i fordons- och transportupphandlingar.

Till följd av att hemtjänsten under 2022 gick över från privat till kommunal regi, har fordonsflottan växt, detta har inneburit att bensinförbrukningen ökat markant, se Diagram 1.

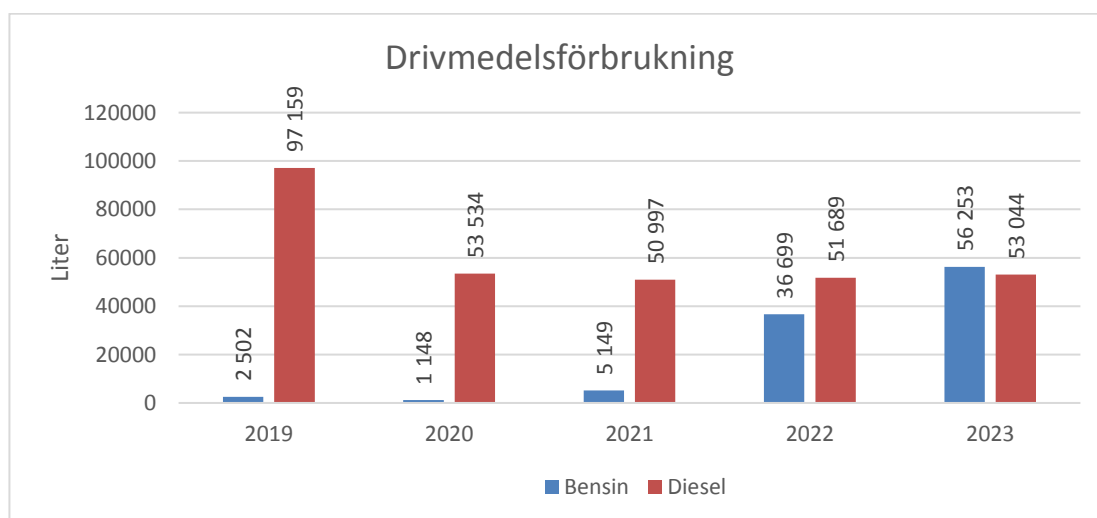

Diagram 1 visar Håbo kommuns drivmedelsförbrukning mellan åren 2019–2023. Etanol redovisas ej på grund av små mängder. (Källa OKQ8)

Avfallsenheten har påbörjat ett arbete med att plocka ut och rusta upp cyklar från återvinningscentralen för att dessa ska kunna användas för resor i kommunala verksamheter.

Detta är något som kommunen planerar att utveckla under 2024.

I den pågående planeringen inom Vård- och omsorgsförvaltningen är hemtjänstgruppernas lokalisering en viktig fråga. Lokaliseringen har betydelse för minskat bilåkande och minskade koldioxidutsläpp. Vård- och omsorgsförvaltningen är den främsta användaren av den slutna bilpoolen vars kontrakt löper ut under 2024. I samband med det undersöker förvaltningen förutsättningarna att gå över till elfordon (och under en övergångsperiod etanolfordon) och ser även en stor möjlighet att optimera ruttplaneringen. Inom färdtjänsten finns krav på samåkning och avtalet för färdtjänst innehåller krav på miljögodkända fordon. Under sommaren användes elcyklar inom delar av hemtjänsten.

Håbohus har sedan några år tillbaka rena elbilar som används av företagets reparatörer, drifttekniker och fastighetsskötare. Utmaningen framöver är att ställa om de tyngre fordonen.

Efterfrågan på laddinfrastruktur är stor och fler aktörer arbetar för att möjliggöra etablering. Utöver den gemensamma insatsen i Skokloster där 24 nya laddpunkter etablerats har exempelvis en privat aktör beviljats bidrag från Energimyndigheten för att etablera snabbbladdning för tunga fordon vid Ekolskrog.

Som en del av Mobilitetsveckan, ett europeiskt initiativ för att främja hållbar mobilitet, genomför kommunen årligen en mobilitetsdag, tillsammans med externa aktörer som polisen, UL och Energi- och klimatrådgivningen för kommunens femteklassare. Eleverna får genom interaktiva moment lära sig mer om hållbar mobilitet och trafiksäkerhet.

Globalt mål	Nyckeltal	2020	2021	2022
13	Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	10,8	15,2	19,3
13	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	44,9	54,2	60,0

Tabell 1 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att minska andelen fossilberoende fordon. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.1.2 Öka andelen förnybar energi genom att ställa krav och öka den egenproducerade energin

Solcellsanläggningen på kommunhuset har en förväntad årlig produktion på ca 59 000 kWh. Solceller installerades på nya simhallen under hösten, de kommer uppskattningsvis att producera 191 145 kWh per år och anläggningen planeras att gå i gång under våren 2024. Installation av fler solcellsanläggningar ska genomföras utifrån tidigare gjorda kartläggningar samt i samband med planering och produktion av nya fastigheter.

Håbohus har installerat en hel del solceller under åren och i dagsläget har de befintliga solcellsinstallationerna en maximal produktionskapacitet på 689,7 kW, vilket genererar en uppskattad årlig produktion om 551 760–758 670 kWh.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
7	Andel förnybar och återvunnen energi i kommunens lokaler	100	99	99	99	98	99

Tabell 2 visar Håbo kommuns status för gröna nyckeltal från Sveriges ekokommuner, som är relevanta för målet att öka andelen förnybar energi. De grå cellerna är från kommunens egna uppgifter.

4.1.3 Minska utsläppen av växthusgaser genom att göra hållbara val och tydliga prioriteringar för begränsad klimatpåverkan vid planering och genomförande av bebyggelse och infrastruktur

De som har möjligheten att delvis arbeta hemifrån gör det fortsatt, vilket innebär färre resor till och från jobbet. Digitala möten fortsätter att ersätta vissa fysiska möten, särskilt med externa aktörer utanför kommunen, vilket innebär mindre resande till andra orter.

Arbetet med att se över behovet av laddinfrastruktur i kommunala verksamheter påbörjades under året och kommer att fortsätta tillsammans med BioDriv Öst och Håbohus under 2024. Kommunen har arbetat med att ta fram en taxa för de två laddstolparna belägna vid kommunhusets besöksparkering. Detta kommer att öppna upp för en användning eftersom dessa laddplatser varit avstängda under en längre tid.

Håbohus arbetar aktivt med att främja möjligheterna till elbilsladdning i sina bostadsområden. Det finns sedan tidigare publika laddare på Rosgårdens parkering i Mansängen. Under året har ytterligare två platser försetts med publik laddning, dels vid restaurangen i Kalmarsand, dels på Vänersborgsvägen. Det finns även en publik laddare vid Håbohus nya bostadsområde i Skokloster. Håbohus kommer under de kommande åren arbeta med att erbjuda laddplatser för fler fastigheter, givet att det finns tekniska förutsättningar för att genomföra insatsen.

Kommunen ser stor potential i en samordnad etablering av laddinfrastruktur för aktörer i exempelvis Logistik Bålsta och fortsätter föra dialog med berörda.

Totala koldioxidutsläppen från tjänsteresor under 2023 var 323 359 kg CO₂. Från och med 2023 räknar kommunen totala CO₂-utsläppen från:

- Bränsleförbrukningen från drivmedelsleverantören (273 853 kg CO₂). Se Diagram 2.
- Privatbilskörning i tjänsten (42 106 kg CO₂). Baserat på reseersättning och den generella fordons-/drivmedelsfördelningen i Sverige enligt Trafikanalys rapport för respektive år samt Svalna/SCB:s statistik för kg CO₂/krona.
- Resor gjorda med upphandlad resebyrå samt kollektivtrafikaktörer (7 400 kg CO₂). Baserat på bokföring.

Det finns fortsatt mycket att göra för att ställa om kommunens fordonsflotta, se koldioxidutsläpp från drivmedelsförbrukningen nedan.

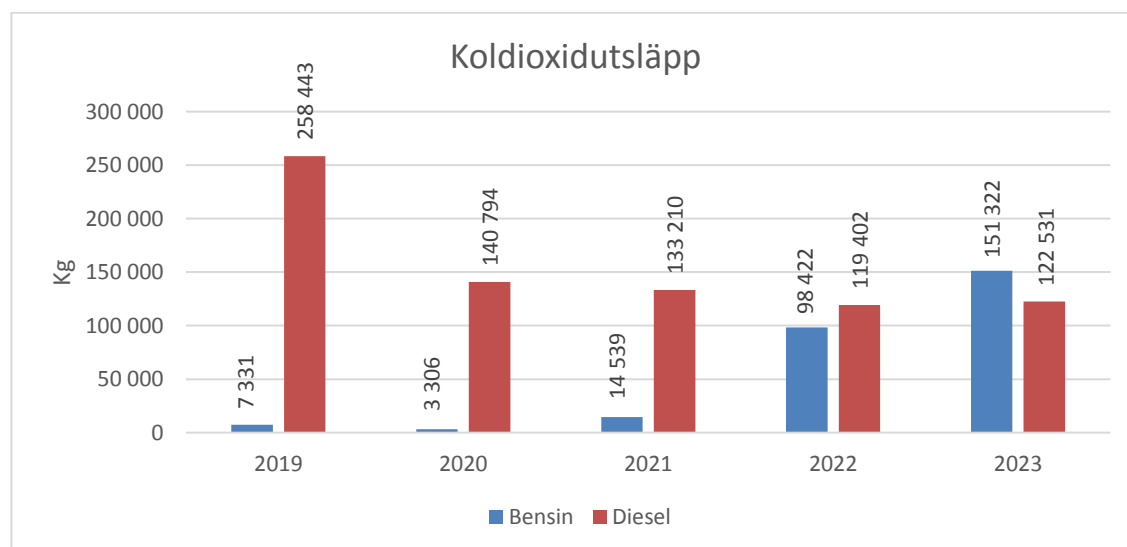

Diagram 2 visar Håbo kommuns koldioxidutsläpp för transporter mellan åren 2019–2023. Etanol redovisas ej på grund av små mängder. (Källa OKQ8)

Under 2023 intensifierades arbetet med att se över det befintliga busslinjenätet för att kunna lansera ett nytt som är anpassat till dagens förutsättningar. Inom det stadsmiljöfinansierade projektet *Bättre buss i Bålsta* som kommunen driver tillsammans med Region Uppsala, har det under 2023 byggts infrastruktur som varit nödvändig för en lansering av linje 34 mellan Logistik Bålsta och Resecentrum. Linje 34 kunde lanseras i december. Projektet pågår fram till år 2027 och har som mål att öka andelen bussresor och inkluderar även åtgärder för gående och cyklister. I slutet av 2023 genomfördes, inom projektet även en resvaneundersökning för kommunanställda som arbetar i Kommun- eller Landstingshuset med fokus på arbetspendling och tjänsteresor. Detta för att kunna arbeta vidare med riktade åtgärder för att öka det hållbara resandet bland kommunanställda.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
9	Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	81,6	84,7	84,7	84,8	84,8	
11	Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg	215 553	211 715	194 866	177 732	175 789	
11	Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg	31 865	30 412	29 171	28 651	28 004	
13	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv		3,72	3,65	3,37	3,47	
13	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	754,8	753,9	724,2	675,1	693,7	707,0

Tabell 3 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att minska utsläppen av växthusgaser. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.1.4 Minska energi- och effektanvändningen genom att energi- och energieffektivisera byggnader och verksamheter samt anpassa användningen så att vi bara använder den energi som vi behöver

Kommunen har under året arbetat med att minska förbrukningen av såväl el som fjärrvärme i sina verksamhetslokaler. En framgångsfaktor är ett intensifierat samarbete mellan fastighetsavdelningen och andra verksamheter som skola, vård och omsorg samt kultur och fritid för att kunna optimera drifttider för framför allt ventilationen. Rengöring av värmeväxlare och andra finjusteringar har också genomförts under året. Arbetet har resulterat i kraftigt minskad energianvändning, särskilt i förhållande till prognostiserad elförbrukning. Dock har flera nya fastigheter anslutits vilket har inneburit en ökad totalförbrukning av energi. Fjärrvärmeförbrukningen har varit relativt oförändrad mellan 2022–2023. Resecentrum anslöts till fjärrvärmenätet under slutet av 2022 och inkluderas inte i diagrammet nedan för att kunna göra en jämförelse mellan åren. Under 2023 förbrukade Resecentrum 125 861 kWh. Det skulle behövas ett mer systematiskt arbete för att effektivisera fjärrvärmeanvändningen, likt det arbete som bedrivs för elanvändningen.

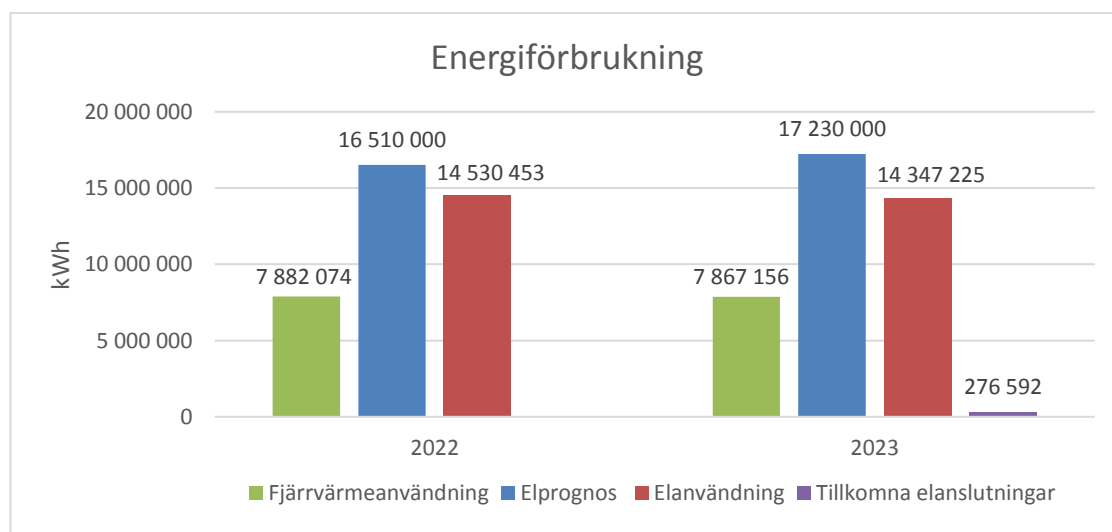

Diagram 3 visar Håbo kommuns energiförbrukning för åren 2022–2023. (Källa: EON Navigator)

Fastighetsavdelningen och måltidsservice har påbörjat en utredning i skolköken som avser att minska energianvändningen under skollov när lokalerna är tomma. Detta genom att flytta innehåll från kylar och frysar i mindre skolkök till större kök för att på så sätt spara in på ventilation och kunna optimera användningen.

Under slutet av 2023 påbörjades ett arbete med att byta ut armaturer i Gransätters och Jan Fridegårds idrottshallar till LED-belysning. Främsta anledningen är att livslängden förlängs och bidrar till en lägre energikostnad och underhåll.

Håbohus har sedan tidigare ett aktivt energispararbete. Under 2023 har arbetet varit extra fokuserat kring optimering av fjärrvärmeundercentraler, värmepumpar och energianläggningar. Håbohus totala energiförbrukning 2023 var 11 278 879 kWh fjärrvärme och 3 192 508 kWh fastighetsel. Under året har en ny fjärrvärmeundercentral kopplats in i Mansängen, vilket resulterar i ett mer effektivt fjärrvärmesystem.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
7	Elavbrott, genomsnittlig avbrottstid per kund (SAIDI), minuter/kund	150	307	191	171	149	300
7	Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv		28	27	25		

Tabell 4 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att minska energi- och effektanvändningen. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.2 Rent vatten för alla

Året är 2030 och Håbo kommuns vattenförekomster har en god ekologisk och kemisk kvalitet med fungerande ekosystemtjänster. Vi har en långsiktigt säkrad och klimatanpassad dricksvattenförsörjning och ett välorganiserat vattenarbete på kommunal och regional nivå. Stråvan efter giftfria vatten, ingen övergödning, fungerande ekosystem och tillgängliga vattenmiljöer är kontinuerlig. Vatten av god kvalitet är en av grundförutsättningarna för det goda livet i Håbo.

4.2.1 Säkerställa en långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning genom robusta försörjningssystem, gynna naturlig vattenrening och skydda vattentäkter

VA-avdelningen har påbörjat utredningar utifrån politiskt framtagna strategier, det handlar dels om att ansöka om medlemskap i Norrvatten, dels om att förprojektera en överföringsledning mellan Bålsta och Skokloster. En vattentjänstplan har arbetats fram under året och förväntas antas av kommunfullmäktige under 2024. VA-verksamheten har dock redan börjat arbeta utifrån ambitionerna i vattentjänstplanen. Under året har utökade effektbaserade provtagningar genomförts för att få en nulägesanalys av status på kommunens råvattentäkt i Bålsta. VA-avdelningen har även påbörjat ett nytt arbetssätt som möjliggör att hitta läckor på ledningsnätet, detta har genomförts med mycket goda resultat och är nu ett etablerat arbetssätt på avdelningen.

Kommunen har deltagit i en workshopserie initierad av Länsstyrelsen Västmanland och Mälarens Vattenvårdsförbund som handlar om klimat och vatten där kommunen fått lära sig mer om klimätförändringar och hur det går att arbeta strategiskt med klimatanpassning. Kommunen har också påbörjat ett klimatanpassningsprojekt som handlar om att Samhällsbyggnadsförvaltningen ska ta fram rutiner och åtgärder för hantering av skyfallsrelaterade risker.

2023 års förbrukning av färskvatten i kommunala verksamheter (inklusive Håbohus) var 339 300 m³, det är en liten minskning i jämförelse med 2022 då motsvarande förbrukning var 353 556 m³. Något besparingsmål finns inte i dagsläget.

Håbohus har sedan ett antal år tillbaka individuell mätning av varmvatten på några enstaka fastigheter. Ett nyligen antaget mål är att se över möjligheten att bygga ut den individuella mätningen, detta arbete är påbörjat under 2023.

En vattendag för kommunens fjärdeklassare anordnades under våren där eleverna fick lära sig mer om kommunens värdefulla vattenmiljö.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
6	Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100	100	100	100	100	100

Tabell 5 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att säkerställa en hållbar dricksvattenförsörjning. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.2.2 Minska gifters och övergödnings påverkan på yt- och grundvatten genom medvetna val, bred samverkan, hållbar planering och förvaltning samt en aktiv tillsyn

Kommunen utför lokalvård nästan helt kemfritt sedan flera år tillbaka, vilket är ett viktigt steg i att minska kemikaliers påverkan på våra vattendrag.

Håbo kommun samarbetar med Upplands-Bro och Sigtuna kommuner i ett LOVA- finansierat samverkansprojekt (Lokalt vattenvårdsprojekt) kring en åtgärdssamordnare för vatten. Samarbetsprojektet syftar till att förbättra vattenkvaliteten i Lilla- och Stora Ullfjärden samt Skofjärden. Projektet har under året bland annat utvecklat ett nätverk mellan hästgårdar kring gödselhantering vilket har resulterat i ett digitalt kartverktyg för hästgödsel som kan användas av lantbrukare, hästägare och privatpersoner. Åtgärdssamordnaren har nått stora framgångar, under slutet av 2022 skickades fyra ansökningar om LOVA-bidrag till Länsstyrelsen i Uppsala, vilka samtliga beviljades. Ansökningarna innefattar projekt som vattenprovtagning under 3 års tid i några av kommunens vattendrag samt gårdsvisa vattenplaner för tre hästgårdar.

Under året har kommunen även blivit beviljade ett nytt LONA-bidrag (Lokal naturvårdssatsning) för att etablera en våtmark mellan Broby backar och Låddersta i Bålsta. Projektet genomförs i samverkan med Uppsala stift och pågår till 2024.

VA-avdelningen har identifierat åtgärder som behöver genomföras på spilledningsnätet för att ytterligare minska utläckage av näringsämnen vid exempelvis bräddning.

Kommunen har ett pågående arbete med att finna renande dagvattenlösningar för Gröna dalen i Bålsta, arbetet är komplext på grund av dåliga markförhållanden och höga etableringskostnader. Det är dock av stor vikt att någon form av dagvattenlösning kommer på plats för att ny och befintlig bebyggelse inte ska påverka miljö kvalitetsnormerna för vatten negativt.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
6	Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	20
6	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	0	0	0	0	0	0

Tabell 6 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att minska gifters och övergödnings påverkan på yt- och grundvatten. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.2.3 Öka tillgången till vattenmiljöer för alla genom långsiktig planering och ett hållbart nyttjande där vattenmiljöerna ses som en resurs för rekreation och naturupplevelse

I Grönstrukturprogrammet finns fem aktiviteter till målområdet ”Säkerställ allmänt tillgängliga strandmiljöer”. Under 2023 har bland annat följande åtgärder vidtagits:

- Arbetet med att tillgängliggöra ett stigstråk runt Lillsjön har slutförts, där det även har etablerats sittplatser, grillplats, två trappor i branta slänter samt placerats ut information i form av skyltar. Arbetet har finansierats via statligt stöd från LONA (lokala naturvårdssatsningen) samt egna investeringsmedel för friluftslivsåtgärder. Arbetet är genomförd av ett politiskt uppdrag från 2019 (KS 2019-03-18 § 50) som handlar om att tillgängliggöra naturvärden runt Lillsjön för allmänheten.
- En förstudie kring en ny dragning av Upplandsleden på Skoklosterhalvön har påbörjats tillsammans med ledhuvudman Upplandsstiftelsen. En utgångspunkt för förstudien är att undersöka om det skulle vara möjligt att få leden att möta Mälarens strand på fler ställen. Förstudien kommer pågå under 2023–2024 och finansieras via statligt stöd från LONA.
- En ny slinga av Upplandsleden som gör det möjligt att komma ner till stranden vid Björkbacka/Lilla Ullfjärden har färdigställts och invigts. En sittyta för allmänheten har etablerats nere vid vattnet. Arbetet har finansierats via statligt stöd från LONA samt egna investeringsmedel för friluftslivsåtgärder.

4.3 Naturmiljöer med mångfald

År 2030 bevaras och nyttjas den biologiska mångfalden i Håbo på ett hållbart sätt. Vi värnar naturens ekosystem för dagens och framtida generationer. Våra friluftsområden är utvecklade och vävs samman med tillgängliga grönområden. Håbo kommuns rika naturmiljöer är en tillgång och förvaltas ansvarsfullt och hållbart genom långsiktigt skydd och skötsel.

4.3.1 Öka andelen skyddad natur genom att långsiktigt förvalta samt varsamt utveckla natur- och vattenområden med höga natur-, kultur- och friluftsvärden för att stärka biologisk mångfald, livskvalitet och folkhälsa

Håbo kommun har ett hållbarhetslöfte om att bilda minst ett nytt kommunalt naturreservat till 2023. Under 2023 har arbetet stannat av då det varit flera turer kring detaljplaneuppdraget för Dragelund, ett uppdrag som är nära sammankopplat med avgränsningen för reservatet.

Under året har kommunen tecknat ett långsiktigt naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen för återvätning av skog på cirka 2 hektar, vilket blir en form av skyddad natur.

VA-avdelningen har identifierat åtgärder som kommer att genomföras inom ramen för vattentjänstplanen som på sikt kommer att skydda kommunens dricksvattentäkter.

Globalt mål	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
15	Skyddad natur land, andel (%)	15,1	15,1	15,2	15,1	15,1
15	Skyddad natur inlandsvatten, andel (%)	12,8	12,8	12,8	12,9	12,9

Tabell 7 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevant för målet att öka andelen skyddad natur. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.3.2 Säkerställ en hållbar förvaltning av mark genom hållbara metoder för att den ska utgöra en resurs för biologisk mångfald, rekreation, livsmedelsförsörjning och klimatanpassning

Under 2023 har en skötselplan för mångbruk av kommunens skogar arbetats fram, den ersätter tidigare skogsbruksplaner och syftar till att sköta kommunens skogar med ett större fokus på rekreation, friluftsliv, naturvärden och klimatanpassning. Arbetet har delfinansierats via statligt stöd från LONA.

Den reviderade naturvårdsplanen som beslutades under 2023 utgör ett viktigt kunskapsunderlag för att skydda värdefulla natur- och rekreationsvärden i kommunen. Dessa värden är viktiga att ta hänsyn till i Håbos framtida samhällsutveckling då de bidrar med ekosystemtjänster på flera olika sätt. Nedan följer några exempel på naturvårdsinsatser som genomförts under året.

- Omkring 3 hektar gräsmark i Bålsta sköts genom årlig slåtter för att på så sätt gynna blommande växter och pollinerade insekter. Även i Granåsens naturreservat sköts cirka 3 hektar genom årlig slåtter för att bidra till området bevarandevärden. Under 2023 har två nya hagar med höga naturvärden börjat att betas av får, en i Ekilla naturreservat och en vid Graneberg i Bålsta, vilket gör att cirka 20 hektar värdefull natur inom det kommunala markinnehavet nu sköts med hjälp av betesdjur.
- Uppföljning och fortsatt bekämpning av tidigare kända områden med jättebalsamin samt jätteloka inom kommunens markinnehav har genomförts. Ett flerårigt LONA-projekt med fokus på invasiva främmande arter har slutförts. Inom projektet har bland annat otillåtna trädgårdskomposter på kommunens mark kartlagts och förekomsten av invasiva främmande arter noterats och lagts in i kartlager samt rapporterats till Artportalen. Syftet med inventeringen är att kommunen ska få bättre koll på potentiella spridningskällor för invasiva främmande arter som kan behöva hanteras i planering, lovgivning och förvaltning.
- I Ekillaåsens naturreservat har fortsatta skötselinsatser för att hämma den invasiva växten häggmispel genomförts, vilket är ett årligt återkommande arbete. Under året har vasslåtter genomförts inom reservatet i samverkan med Länsstyrelsen för att gynna småsvalting.
- I Granåsens naturreservat har insatser mot invasiva arter såsom jätteslide och vresros genomförts. Den gamla vedboden har ersatts med en ny för att även fortsättningsvis kunna förse området många besökare med torr ved. Ett nytt samverkansavtal kring naturvårdsförvaltningen har tecknats med Upplandsstiftelsen under året. Arbete med att revidera naturreservatets skötselplan har genomförts. Området har en regelbunden tillsyn vilket är en förutsättning för att hålla området i bra skick trots det höga besöksstrycket. I området finns en bra samverkan mellan kommunens förvaltningar och föreningslivet genom ett etablerat skötselråd.

Gatu- och parkavdelningen arbetar löpande med att förbättra befintliga friluftsområden. Under 2023 har nya vandringsleder skapats och tillgängliggjorts genom tydlig skyltning och röjning, spänger har även lagts ut. Vid vissa platser har även grillplatser iordningställts.

Under året påbörjades ett arbete med att ta fram en markstrategi. Markstrategin ska utgå från kommunens översiktsplan och långsiktigt verka för att kommunens mark nyttjas och förvaltas i enlighet med den långsiktiga planeringen och visionen om hållbara Håbo.

4.3.3 Planera hållbart och långsiktigt genom att skapa en god bebyggd miljö med stärkta gröna samband och ekosystemtjänster

Det finns ännu inget systematiskt arbete för hur naturområdets värden (dess ekosystemtjänster och biologisk mångfald) ska tillvaratas i hela samhällsbyggnadsprocessen. Genom att i tidigt skede tillämpa översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta, grönstrukturprogrammets kartunderlag och utpekade naturområden i naturvårdsplanen kan dock underlagen tillstyrka om

ett område inte bör exploateras. I de fall som naturmark tas i anspråk för detaljplanering krävs en miljökonsekvensbeskrivning då inverkan på naturvärden och ekosystemtjänster behöver utredas mer detaljerat, och åtgärder tas fram som på ett långsiktigt hållbart sätt tar hand om förlorade värden. Kommunen har en process, ”hållbarhetskollen”, som delvis används för att analysera samtliga hållbarhetsaspekter vid detaljplaneskedet. Denna process kan utvecklas för att omfatta hela samhällsbyggnadsprocessen.

En anvisning för ekologisk kompensation med tillhörande checklista har arbetats fram under 2023. Anvisningen kan utgöra ett stöd i hur ekologisk kompensation kan bedrivas på ett systematiskt sätt. Även arbetet med att integrera ekosystemtjänster i samhällsbyggnadsprocessen kan bidra positivt till detta mål, ett arbete som också behöver systematiseras.

Håbo kommun och Håbohus har tillsammans arbetat med att synliggöra och informera om ekosystemtjänster via skyltning i några bostadsområden i Bålsta. Vid Dalvägen lyfts ”Trädens viktiga roll”, vid Gröna Dalens odlarförening lyfts ”Mysigt och nyttigt med krypen”, vid Vallvägen lyfts ”Små kryp som gör nytta”. Vid Vallvägen har Håbohus även en av sina bikupor utplacerad. ”Krypens vardagsrum” finns vid Lindegårdsvägen där Håbohus har en stor perennrabatt som ger mat och husrum till många småkryp, slutligen finns skylten ”Må bra vid stranden” i Kalmarsand, placerad vid den grillplats som Håbohus ställt i ordning och som används flitigt av besökare.

4.4 Hållbarhetslöften

Håbo kommun har tecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen. Löftena syftar till att stärka fokus och samverkan i miljöarbetet samt att öka åtgärdstakten för de svenska miljömålen. Håbo kommun tecknade 2019 hållbarhetslöften för Minskad klimatpåverkan, 2020 för Ekosystem och biologisk mångfald och 2021 för Vatten. Under 2023 tecknades nya löften för Minskad klimatpåverkan (2023–2027) och Miljömässigt hållbar samhällsutveckling (2023–2026). Genom hållbarhetslöftena förbinder sig kommunen att genomföra ett antal aktiviteter. De redan tecknade och framtida löftena fungerar som handlingsplan och uppföljning för kommunens arbete med ekologisk hållbarhet.

4.4.1 Minskad klimatpåverkan

Åtgärdsprogrammet för Minskad klimatpåverkan syftar till att öka takten i genomförandet av prioriterade åtgärder för att minska de klimatpåverkande utsläppen och effektivisera energianvändningen i länet. Det övergripande målet är att uppnå miljömålen med koppling till energi- och klimatpåverkan, *begränsad klimatpåverkan*, *frisk luft* och *god bebyggd miljö* samt det övergripande *generationsmålet*.

Håbo kommun har genomfört och slutrapporterat den första programperioden för Minskad klimatpåverkan (2019–2022) inom följande åtgärder:

- Öka gång och cykling
- Fossilfria tjänstefordon
- Minska energi- och effektanvändning för fastigheter och verksamheter
- Minska effektoppar för el
- Öka produktionen och användningen av återvunnen eller förnybar energi och av fossilfria drivmedel.

Nedan följer exempel på hur Håbo kommun arbetat med åtgärdsprogrammet:

Under programperioden byttes belysningen vid kommunens pumpstationer ut till närvarostyrd LED-belysning. Det har inneburit att VA-avdelningen har minskat energiförbrukningen med 134,889 kWh 2020 jämfört med 2019. Detta motsvarar 16,86 ton koldioxidekvivalenter.

Aktiviteten bidrar till Kommunstyrelsens mål om att vara en energieffektiv kommun.

Det politiska målet och hållbarhetslöftet om att samtliga fordon av personbilstyp samt lättare transportfordon som Håbo kommun införskaffar från 2020 ska vara fossilbränsle fria, har inte efterlevts. Detta beror på flera saker, men har framför allt att göra med att det saknas en kommunal fordonssamordning.

Diagram 4. Diagrammet visar Håbo kommuns slutrapportering av åtgärdsprogrammet Minskad klimatpåverkan 2019–2022.

Håbo kommun har 2023 tecknat nya löften för Minskad klimatpåverkan, inom följande åtgärder:

- Öka transporteffektivitet och flexibilitet
- Fossilfria tjänstefordon och fossilfri arbetspendling och möteskultur
- Främja laddinfrastruktur eller tankmöjlighet av fossilfria drivmedel
- Minska energi- och effektanvändning och öka flexibilitet
- Öka kunskap, delaktighet och engagemang

4.4.2 Ekosystem och biologisk mångfald

Åtgärdsprogrammet för Ekosystem och biologisk mångfald syftar till att öka takten i genomförandet av åtgärder för att bevara och stärka biologisk mångfald i länet. En bibehållen biologisk mångfald är avgörande för att länets ekosystem ska fungera och leverera livsnödvändiga ekosystemtjänster. Ambitionen är att åtgärdsprogrammet ska vara ett användbart verktyg för aktörer på både regional och lokal nivå. Det övergripande målet är att uppnå miljömålen med koppling till ekosystem och biologisk mångfald, *ett rikt växt- och djurliv, god bebyggd miljö och levande sjöar och vattendrag*.

Håbo kommun har tecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen inom följande åtgärder för Ekosystem och biologisk mångfald 2020–2023:

- Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd
- Bevara bete och slåtter i jordbrukslandskapet
- Motverka invasiva främmande arter
- Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering
- Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden
- Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster
- Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

Nedan följer exempel på hur Håbo kommun arbetat med åtgärdsprogrammet:

Kommunen har genomfört flera insatser som gynnar pollinerare. Sedan 2020 har flera gräsytor i Bålsta lagts om till en mer ängslik skötsel med årlig traktorslåtter, samt att en del mindre ytor slås för hand, totalt motsvarande cirka 3,5 ha. Inga bekämpningsmedel används av kommunen i parkskötsel.

Under 2023 skulle en kartläggning av kommunens strategiskt viktiga inköpsområden och produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald ha genomförts. Detta har inte gjorts på grund av att resurs- och kompetensbrist.

Åtgärdsprogrammet avslutades vid årsskiftet 2023–2024 och kommer att slutrapporteras till länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att uppdatera programmet och erbjuda länets aktörer att teckna nya löften inom programmet 2024–2028.

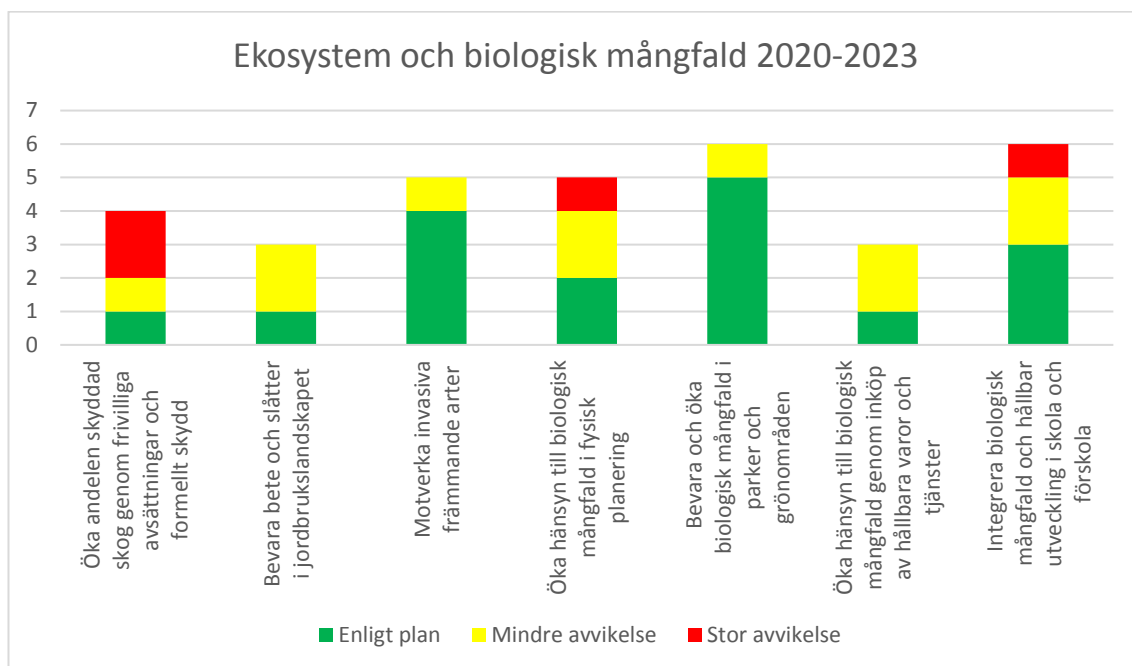

Diagram 5. Diagrammet visar antalet löften Håbo kommun tecknat för respektive åtgärd i åtgärdsprogrammet för Ekosystem och biologisk mångfald, samt status vid uppföljningen våren 2023.

4.4.3 Vatten

Åtgärdsprogrammet för Vatten syftar till att öka takten i genomförandet av åtgärder som bidrar till hållbar vattenanvändning och minskad påverkan på länets vatten, såväl ytvatten som grundvatten. Det övergripande målet är att uppnå miljömålen med koppling till vatten, vilket inkluderar *grundvatten av god kvalitet* och *ingen övergödning*.

Håbo kommun har tecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen inom följande åtgärder för Vatten 2021–2024:

- Hållbar vattenplanering
- Öka kunskap och förståelse kopplat till näringsämnen
- Minska belastningen på yt- och grundvatten från förorenade områden och/eller pågående verksamheter
- Förstärka skyddet av länets vattenskyddsområden

Nedan följer exempel på hur Håbo kommun arbetat med åtgärdsprogrammet:

En handlingsplan för tillsyn av förorenade områden 2023–2025 har färdigställts och beslutats av Bygg- och miljönämnden. Detta är ett viktigt steg för att minska riskerna för spridning av

föreningar till yt- och grundvatten. Handlingsplanen är också ett viktigt verktyg i tillsynsarbetet, för att spåra förändringar i och kartlägga förorenade områden samt där det finns misstanke om att verksamheter bidragit till förorening.

Under 2023 avslutade kommunens vattenstrateg sin tjänst, vilket kommer att få betydelse för arbetet med vattenrelaterade frågor. Arbetet med att etablera en intern samverkansgrupp mellan VA, miljö och plan har därför inte kunnat genomföras.

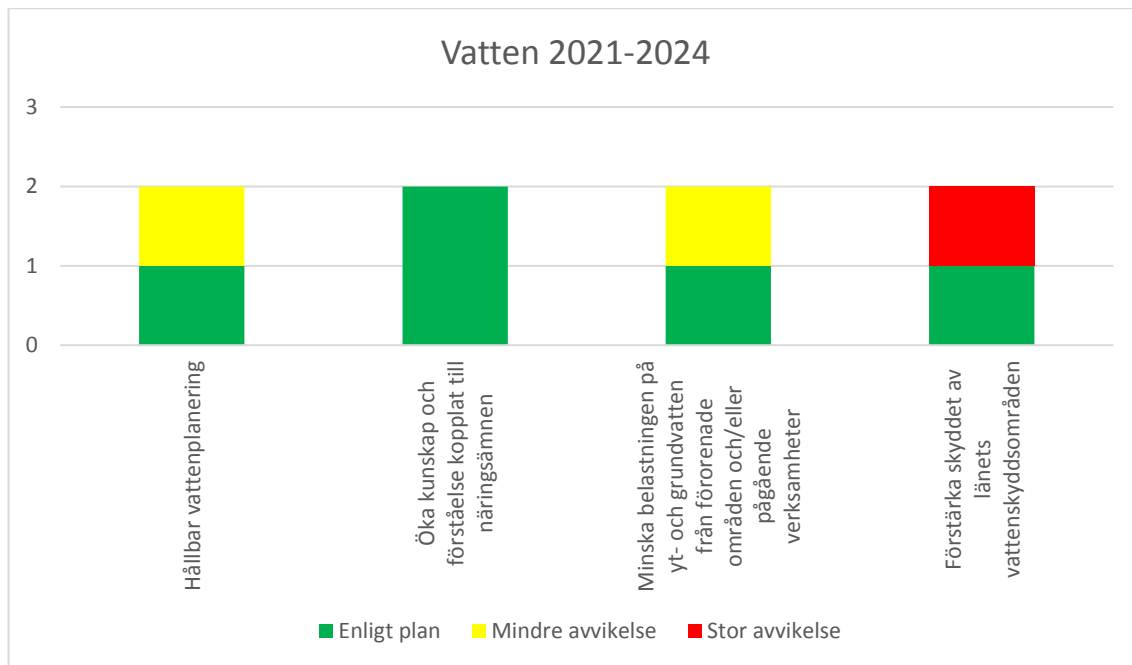

Diagram 6. Diagrammet visar antalet löften Håbo kommun tecknat för respektive åtgärd i åtgärdsprogrammet för Vatten, samt status vid uppföljningen våren 2023.

4.4.4 Miljömässigt hållbar samhällsutveckling

Åtgärdsprogrammet för Miljömässigt hållbar samhällsutveckling syftar till att öka takten i genomförandet av åtgärder som bidrar till hållbar utveckling av samhällen såväl i städer som på landsbygden. Det ska även bidra till ökad resurseffektivitet och minskad miljö- och hälsopåverkan från kemikalier. Det övergripande målet är att uppnå miljömålen med koppling till miljömässigt hållbar samhällsutveckling, med fokus på *god bebyggd miljö* och *giftfri miljö* samt det övergripande *generationsmålet*.

Håbo kommun har 2023 tecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen inom följande åtgärder för Miljömässigt hållbar samhällsutveckling 2023–2026:

- Fysisk planering som minskar miljö- och hälsopåverkan
- Exploatering med hänsyn till miljö och hälsa
- Förvaltning och utveckling av befintlig bebyggelse, infrastruktur och miljöer
- Öka återbruk, förebygg avfall, minska nykonsumtion av material och varor

5 Social hållbarhet

5.1 Delaktighet

År 2030 lever vi i ett Håbo där alla har samma möjlighet att delta och växa. Vi tar vara på varandras ambitioner, drivkrafter och kreativitet och formar något större. Det finns en god kommunikation genom dialog och tydlig information. Våra arbetsplatser har specifik information och introduktion för en hållbar arbetsplats.

5.1.1 Öka invånarnas inflytande och delaktighet genom att agera transparent, kommunicera, erbjuda kultur- och bildningsverksamhet, ge möjlighet att påverka med dialoger, öppenhet och god synpunktshantering

Sedan 2023 deltar kommunen i ett treårigt projekt som heter *Tess2*. Projektet syftar till att förbättra flyktningmottagandet och skapa fler möjligheter till aktivt socialt deltagande. Bland annat genomförs simskola, studiebesök på öppna förskolan, arbetsplatser, föreningar och folkhögskola. Kurser hålls även i hur myndigheter arbetar med digitalisering. Det finns planer på att utveckla verksamheten i form av hälso- och cykelkurser samt ett Servicekontor för alla som behöver extra hjälp med att förstå vad olika myndigheter kräver och vilka rättigheter man har som utrikesfödd.

Håbo bibliotek anordnade under 2023:

- Språkcafé både fysiskt i bibliotekets lokaler och digitalt. Språkcaféer görs i samarbete med Rotary och Studieförbundet vuxenskolan.
- Högläsning genom metoden ”shared reading” på träffpunkten Källan och på fritidsgårdarna. Det ökar delaktighet i kulturell verksamhet för målgrupper som kanske inte besöker biblioteket i vanliga fall. Högläsningen syftar också till att öka välmåendet hos individen då texter kan diskuteras utifrån egna erfarenheter i ett sammanhang.
- Digital handledning på arabiska, persiska och dari med IT-guider anställda genom arbetsmarknadsenheten. Syftet är att stötta nyanlända med digitala tjänster på deras språk.
- Talbokscirkel för personer med synnedsättning vilket skapar ett socialt sammanhang där deltagarna kan diskutera litteratur men även livet med allt vad det innebär.

Kommunen har sedan flera år tillbaka beslutat att ge barn och ungdomar en kanal för reellt inflytande genom att årligen anordna en demokratidag för elever i grundskolans årskurs 7 till årskurs 3 i gymnasiet. Representanter från skolorna får där möjlighet att diskutera och komma med förslag på åtgärder utifrån det för året gällande temat. Årets tema var Agenda 2030 och ungdomarna fick arbeta med frågan ”Vilken förändring vill du se?”. Ungdomarna fick möjligheten att uttrycka sig genom olika konstformer som måleri, film, musik, teater och skrivande. Deltog gjorde också tjänstepersoner och politiska representanter. En uppföljning i form av en vernissage planeras för 2024.

Ungdomsrådet, som var med och anordnade demokratidagen, fick under länsstyrelsens sociala hållbarhetsvecka chansen att presentera sitt arbete i ungdomsrådet, utbyten med andra ungdomsråd och demokratidagen för andra tjänstepersoner och förtroendevalda i länet.

Under året har Ung Håbo deltagit i ett demokrati-projekt tillsammans med två afrikanska kommuner. Projektet syftade till att undersöka vilka utvecklingsmöjligheter de tre kommunerna upptäckt vad gäller ungas delaktighet och inflytande i politiskt beslutsfattande. Projektgruppen har ringat in flera områden där Håbo kommun kan utveckla sitt demokratiska arbete. Projektet

avslutades 2023, men lärdomarna och idéerna kommer att leva kvar i det fortsatta arbetet.

Socialnämndens verksamhet som riktar sig till barn och unga har under året arbetat aktivt med att få till stånd den nya organisationen av barn och unga som trädde i kraft 1 januari 2023. Den nya organisationen syftar till "en väg in" vilket leder till ökad tillgänglighet för kommunens invånare och ökat fokus på det förebyggande arbetet.

Håbo kommun fanns representerade på det årligen återkommande evenemanget Håbo festdag. Utanför kommunhuset fick kommunens invånare möjligheten att inhämta information om kommunens arbetssätt, pågående projekt samt kunde ställa frågor vilket är viktigt för att öka invånarnas inflytande och delaktighet.

Kommunen deltog i MSB:s beredskapsvecka (v. 39) som är en årlig informationskampanj som ska öka människors beredskap inför kriser och krig. Under veckan genomfördes flera olika aktiviteter. Bland annat fanns kommunen på plats utanför biblioteket med tips och idéer på hur det går att förbereda sig på olika sätt, exempelvis med krislåda, vatten, mat och uppvärmning.

Under året har flera av kommunens verksamheter bjudit in till öppna hus för att invånare ska få bättre inblick i kommunens arbetssätt samt att kunna få stöd och vägledning i frågor som är viktiga för och kan påverka individen. Bygglovavdelningen genomför kontinuerligt öppna hus i Kommunhuset eller i Skokloster. Dit är alla välkomna och kan ställa sina frågor till bygglovhandläggarna, byggnadsinspektörerna, bygglovkoordinator eller administratör. För företagarna finns även lotsmöten som skapar förutsättningar för dialog och vägledning i processen. Under 2023 har bygglovavdelningen introducerat digitala enskilda möten för privatpersoner och företagare, för frågor och rådgivning.

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar systematiskt med att öka invånarnas inflytande och delaktighet, under hösten 2023 har förvaltningen hållit medborgardialoger med anledning av förvaltningens uppdrag från nämnden att utreda en förändring av skolstrukturen i kommunen. Förvaltningen har regelbundet och systematiskt publicerat information riktad till alla medborgare kring frågor som berör dem och deras barn.

Medborgarinflytande är en central del i skolans statliga uppdrag, som bland annat innebär att skolorna håller elevråd, föräldramöten, andra forum för vårdnadshavare, samt deltar i demokratidagen. All undervisning innehåller i enlighet med skolväsendets styrdokument inslag för att främja jämställdhet, jämlikhet, demokrati och inflytande.

Håbohus arbetar med att alla hyresgäster ska känna sig delaktiga och känna ansvar för sina bostadsområden. Detta sker genom boinflytandemöten med Hyresgästföreningen samt gårdsvandringar i bostadsområden. Gårdsvandringarna syftar till att boende, tillsammans med Håbohus, ska ges möjlighet att diskutera boendemiljön vad gäller trygghet, trivsel och utformning. Inkomna synpunkter noteras och Håbohus berättar vilka åtgärdsförslag som kan utföras, protokoll från gårdsvandringarna publiceras på Håbohus hemsida.

Globalt mål	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10	Förvärvsarbetande eller studerande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20–64 år, andel (%)	68,7	69,3	64,4	73,4	80,5	
16	Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	86	86	86	86	83	83

Tabell 8 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka invånarnas inflytande och delaktighet. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

5.1.2 Öka det livslånga lärandet genom att ta vara på kompetens och satsa på långsiktig kompetensutveckling och karriärväxling

Håbo vuxenutbildning bidrar till att ge människor möjlighet att växa. Utbildning bidrar både direkt och indirekt till samhällelig gemenskap och integration då språket är en nyckel för integration av nyanlända. En examen från vuxenutbildning eller en yrkesutbildning öppnar nya dörrar till vidare utbildning och arbete, vilket är viktiga vägar till en bättre sits, ekonomiskt och socialt. Att kunna yrkesväxla är en allt viktigare del av ett hållbart arbetsliv.

All verksamhet inom Barn- och utbildningsförvaltningen utgör grunden i samhällets uppdrag att bidra med livslångt lärande.

Idén om det livslånga lärandet är centralt i bibliotekets verksamhet då målgruppen sträcker sig från nyfödda till äldre-äldre. Biblioteket bidrar till det livslånga lärandet genom bland annat:

- Enskild digital hjälp och handledning som minskar det digitala utanförskapet, sker ofta spontant under bibliotekets öppettider.
- IT-café riktat till seniorer.
- Digitala aktiviteter för barn och unga, under sportlovet arrangerades workshop med Tekniska museet.
- Tillgängliga medier och läsning i olika format som tillgängliggör litteratur för alla.
- Utställningar och temaskyltningar med litteratur för att locka till läsning och utbildning.
- Läsfrämjande aktiviteter som bokcirklar, föreläsningar, informationsträffar med organisationer och intresseföreningar, workshops i kreativt skapande med mera.
- Bokcirkel, språkkurs och barnaktiviteter på finska arrangeras i samarbete med Finskt förvaltningsområde.
- Biblioteket erbjuder ett brett utbud av studielitteratur för studenter på olika nivåer.

På Vård- och omsorgsförvaltningen har kompetensutveckling under 2023 skett i många former, bland annat genom utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa och palliativ vård samt genom certifierad tjärnmärkt demensvård som fokuserar på personcentrering.

5.2 Jämlikhet

Året är 2030 och i Håbo finns en plats för alla och ingen lämnas utanför. Olika förmågor och resurser tas tillvara. Inom Håbo kommun finns inkluderande och jämställda arbetsplatser med rättvisa arbetsvillkor och en nolltolerans när det gäller diskriminering. Ett gott och respektfullt bemötande är nödvändigt för att lyckas med detta.

5.2.1 Öka jämställdheten genom att arbeta med normer och attityder

Håbo bibliotek bidrar till att öka jämställdheten, bland annat genom att:

- Erbjuder en öppen och icke-kommersiell mötesplats för alla.
- Minoritetsspråken har en viktig plats i bibliotekets verksamhet och medieutbud.
- Aktivt arbete med HBTQI+, bland annat genom certifiering, kompetensutveckling för personalen, medieinköp till Regnbågshyllan och HBTQI-häng på Generator.
- Erbjuder kostnadsfri tillgång till fysisk och digital litteratur för olika ändamål.
- Erbjuder kostnadsfri tillgång till datorer och digitala resurser (databaser, e-medier).

Ung Håbos verksamhet bidrar till jämlikhet bland annat genom att erbjuda fritidsverksamheter

till minoritetsgrupper. Kultur- och fritidsförvaltningens samtliga verksamheter är HBTQI-certifierade, som en del av arbetet har Ung Håbo och Håbo bibliotek, sedan en tid tillbaka, gemensamt startat ett HBTQI-häng för ungdomar på Generator. Ung Håbo erbjuder också mötesplatser för unga och unga vuxna med funktionsvariation.

HR bidrar till ökad jämställdhet genom aktiviteter och stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Bland annat genom att arbeta med de olika diskrimineringsgrunderna som hänger samman med kravet i diskrimineringslagen, i detta ingår också att arbeta med den kultur och jargong som finns på arbetsplatsen.

Under slutet av 2022 genomfördes en inventering av hur den finska minoriteten ställde sig till en rad frågeställningar. Bland annat berördes frågan om äldreomsorg på finska. En majoritet av de tillfrågade önskade finsk hemtjänst och särskilt boende när behoven blev aktuella. Under 2023 har ytterligare statistiskt underlag sammanställts utifrån beställt underlag från SCB. Underlagen visar att volymerna av behövande äldre som kan åberopa äldreomsorg på finska ökar under kommande år.

Globalt mål	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	10	9	9	8	9	
1	Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	0,76	0,90	0,86	0,74	0,61	
5	Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	29,5	29,0	32,0	29,6	30,1	28,9
5	Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	34,7	35,1	36,7	37,2	36,9	37,8
5	Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	77,6	77,7	78,8	78,4	78,8	
11	Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	13,5	13,4	12,7	12,7	13,1	

Tabell 9 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka jämställdheten. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

5.2.2 Öka kunskapen om allas lika rätt genom diskussion och förståelse

Bibliotekets verksamhet bidrar till att öka kunskapen om allas lika rätt, bland annat genom att teman som knyter an till allas lika rätt lyfts genom bokskyltningar och utställningar. Det kan bland annat handla om jämställdhet, våld i nära relationer och barns rättigheter. Bibliotekets personal arbetar aktivt med kompetensutveckling inom HBTQI-området för att öka förståelsen för de grupper som ingår under paraplybegreppet.

Kommunens verksamheter har under arbetsplatsträffar gått igenom en matris för likabehandling utifrån de sju diskrimineringsgrunderna och därefter tagit fram handlingsplaner med syftet att främja likabehandling.

Hela svenska skolväsendet bygger på att allas lika rätt och genomsyrar aktivt all undervisningsverksamhet. Flera av Håbo kommuns verksamheter arbetar utifrån barnkonventionen, ett exempel är förskolan där barnkonventionen är integrerad i läroplanen. I förskolan bedrivs ett kontinuerligt arbete för att skapa en miljö som främjar barns utveckling, trygghet och delaktighet. I arbetet ingår också att förebygga och motverka diskriminering och att lära barnen om allas lika värde. Förskolan ska vara en trygg och inkluderande plats där varje barn känner sig sedd, hörd och respekterad. Barnen uppmanas att uttrycka sina åsikter och vara delaktiga i beslut som berör dem.

Socialförvaltningen arbetar med att stärka barn och ungas möjligheter att vara delaktiga och komma till tals i ärenden som berör dem. Utredare använder barnanpassat material i de

utredningar som rör barn, bland annat i form av leksaker och frågematerial som är utformat för att samtala med barn.

5.3 Trygga mötesplatser för alla

År 2030 erbjuder Håbo kommun möjligheter till mötesplatser för människor i olika åldrar och olika faser av livet. Det engagemang som finns i föreningar och hos invånare tas tillvara. Invånarna upplever att det finns gott om mötesplatser som tillgodoser den efterfrågan och de behov som finns. Trygghet och gröna värden är viktiga beståndsdelar för mötesplatserna.

5.3.1 Öka insatser för att den upplevda tryggheten ska öka genom ett nära

samarbete mellan kommun, andra myndighet, föreningsliv, civilsamhälle och näringsliv

Under året förstärktes samarbetet mellan kommunen och polisen för att kunna skapa ett tryggare Håbo. I kommunen finns många olika verksamheter som arbetar med att förebygga brott och det ökade samarbetet kommer bland annat att innebära kontinuerliga tillfällen där verksamheterna och polisen träffas. Håbo kommun har under flera år tecknat ett medborgarlöfte med polisen som innehåller en färdplan med prioriterade aktiviteter för att öka tryggheten i Håbo. För 2023 var följande aktiviteter prioriterade:

- Polisiär närvaro av uniformerad eller civil polis på prioriterade platser
- Förebyggande arbete mot alkohol, tobak och narkotika, genom:
 - Informationsutdelning ”Håbo mot langning” enligt konceptet Full koll.nu
 - Polarverksamheten (uppsökande) som arbetar alkohol-, drog- och brottsförebyggande
 - Insatser mot droganvändning bland ungdomar
 - Värderingsövningar gällande tobak, droger och alkohol
- Trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön, genom:
 - Arbeta för en trygg offentlig miljö
 - Trygghetsvandring
- Delaktighet för medborgarna, genom:
 - Medborgardialog
 - PAR (polis, ambulans och räddningstjänst) – metod för att stärka relationen mellan ungdomar och blåljuspersonal
- Upplevd trygghet för alla, genom:
 - Nattvandring via föreningslivet
 - Polarverksamhet
 - Utbildning för personal som möter personer i psykologisk kris
 - Ge elever möjlighet att reflektera kring normer, våld, svartsjuka och samtycke i relationer

Håbohus är delaktiga i det kommungemensamma trygghetsarbetet, genom att arbeta för uppfyllandet av medborgarlöftet. Håbohus deltar på antilangningskampanjer i centrum och på trygghetsvandringar som genomförs i kommunen. Grupper för grannsamverkan har startats upp och hyresgäster har utbildats i vad grannsamverkan innebär för att de ska kunna bidra till det trygghetsskapande arbetet i det egna bostadsområdet. Målet är att få fler hyresgäster att engagera sig i grannsamverkan.

Kommunens säkerhetsavdelning har under året utökats och består nu av en säkerhetschef, beredskapsstrateg och informationssäkerhetssamordnare. Att avdelningen utökas är viktigt för arbetet med trygghets- och säkerhetsskapande åtgärder inom kommunorganisationen samt för kommunens invånare.

I juni bjöd politiken in allmänheten till en trygghetsdialog för att tillsammans diskutera hur Håbo kan bli tryggare för barn och unga. Medborgardialogen syftade till att skapa en gemensam lägesbild och ett gemensamt fokus på åtgärder och strategier som minimerar riskerna för barn och unga. Något som lyftes under dialogen var möjligheten att anmäla sig till nattvandringar via en e-tjänst.

En tydlig modell för samverkan mellan socialtjänstens mottagningsteam, förebyggarteam och polisen har införts. Modellen bygger på att polis och mottagning genomför gemensamma förhandsbedömningar för ungdomar som misstänks för brott. Vidare har en rutin för medling upprättats och implementerats. Modellen är ett exempel på hur kommunen arbetar för att öka tryggheten och minska brottsligheten bland unga. Arbetssättet bedöms leda till att fler ungdomar och deras föräldrar ges snabbt stöd och att återfall i brott förhindras.

Kommunens ANDT-arbete (alkohol, narkotika, dopning, tobak) har utvecklats under året med flera kampanjer inom nätverket ”Håbo mot langning” i samarbete med bland andra Systembolaget och Länsstyrelsen. Arbetet syftar till en bättre hälsa i befolkningen och upplysning till äldre syskon och vårdnadshavare om att inte långa alkohol eller andra droger.

Under 2023 har förebyggarteamet mött ca 900 föräldrar på föräldramöten, samtliga planerade föräldragrupper är fulltecknade och extra grupper planeras för att möta den stora efterfrågan. Genom socialtjänstens närvaro i nya forum har fler föräldrar sökt stöd i sin föräldraroll, vilket kan bidra till ökad upplevd trygghet.

Under våren pausades den förebyggande och uppsökande verksamheten Bålstapolarna på grund av arbetsmiljörisker. Bålstapolarna startade 2008 för att bland annat bemöta klotter, skadegörelse och ungdomsbrottslighet. Syftet med polarverksamheten, där unga människor möter andra unga människor, är att öka tryggheten i det offentliga rummet och uppmuntra ungdomar att delta i det förebyggande arbetet mot brott och droger. Socialnämnden har mot bakgrund av de upplevda arbetsmiljöriskerna samt pågående omorganisering beslutat att utreda i vilken form den förebyggande och uppsökande verksamheten kan och ska fortsätta bedrivas. Tills vidare förblir Bålstapolarnas arbete pausat.

Som en del i att öka den upplevda tryggheten har Ung Håbo tillsammans med föreningar och sommarjobbare bemannat Bålsta aktivitetspark under hela sommarlovet. Måndag-fredag klockan 11.00-20.00 fanns det personal och aktiviteter på plats i parken. Håbo bibliotek hade också en fin läshörna i parken hela sommaren. Allt var gratis och det fanns aktiviteter som drejning, högläsning och sport.

Gatu- och parkavdelningen förser ständigt gång- och cykelsträckor med ny gatubelysning för ökad trygghet. Under 2023 har Fackelvägen, Arosvägen och Gillmaren försetts med ny belysning. Centrumnära ytor renhålls löpande för en ökad trygghetskänsla. Även Håbohus arbetar kontinuerligt med att se över belysning. Dessutom ses regelbundet utemiljöerna vid Håbohus fastigheter över, vilket syftar till att skapa trivsamma och trygga utemiljöer.

Globalt mål	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
4	Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)					69,8	69,8
11	Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)					33	
16	Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	710	707	690	779	778	
16	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)					31	

Tabell 10 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka den upplevda tryggheten. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

5.3.2 Öka möjligheten till möten genom att erbjuda trygga, inkluderande, gröna och tillgängliga miljöer och lokaler där friluftsliv och idrottsaktiviteter kan ske spontant, nära bostaden, i skolan eller inom det lokala föreningslivet

Under 2023 har kommunen genomfört flertalet fysiska åtgärder för att öka möjligheten till möten i våra naturområden. Åtgärderna har genomförts inom ramen för flera projekt samt genom investeringsmedel. Åtgärder som har genomförts är bland annat etablering av grillplatser och bänkar samt uppmärkning av stigar som Björnbroslingen och Lillsjöslingan. Flera sittbänkar med tak har placerats ut i våra naturområden. Vid Viby friluftsområde har även ett tillgänglighetsanpassat vindskydd med grillplats etablerats.

Gång- och cykelvägnätet samt nya lekparker har utrustats med parkmöbler och utegym. Bland annat har Runbroparken anlagts för seniorvänliga möten och Skeppsparkens lekplats har byggts ut för äldre barn och ungdomar för aktivitet och möten.

Kommunen erbjuder en trygg och aktiv fritid för alla unga genom bland annat Ung Håbos mötesplatser. Det finns tre mötesplatser i kommunen, Generator och Aktivitetsparken i Bålsta och Slottgården i Skokloster som erbjuder gratis aktiviteter året om för barn och unga mellan 11–19 år. Under året har Ung Håbo tillsammans med Håbo pastorat genomfört träffar för motorburen ungdom.

Kommunen ökar möjligheten till möten genom att bland annat driva fritidsbanken och informera om fritidsaktiviteter. Hos fritidsbanken kan alla invånare låna fritidsutrustning helt gratis och på så sätt minska tröskeln för ett aktivt fritidsliv.

Biblioteket erbjuder en öppen mötesplats för alla där litteratur, kunskap och kultur är centralt. Lokalen är belägen i Bålsta centrum i samma byggnad som Fridegårdsgymnasiet, Fridegårdsscenen och Fridegårdscaféet. Deltagande i bibliotekets verksamhet ska inte styras av socio-ekonomiska förutsättningar utan utbud och tjänster ska vara kostnadsfria så långt det är möjligt.

Även Vård- och omsorgsförvaltningen bidrar till trygga möten genom att erbjuda verksamhet och lokaler för invånare med olika behov. Träffpunkt Pomona i Bålsta erbjuder kostnadsfria aktiviteter för personer över 65 år som är bosatta i kommunen. Aktiviteterna bidrar till social gemenskap, samt träning för både kropp och knopp. Ängsgårdens dagverksamhet tar emot gäster med diagnostiserad demenssjukdom som bor i ett eget boende. Gästerna ska känna sig trygga och hemmastadda med aktiviteter och utflykter som ger positiv stimulans. I Skeppsgården, pensionärernas samlingslokal i Håbo, driver Finska föreningen, BFF, PRO och SBF verksamheter tillsammans. Föreningarna ansvarar för intern lokalbokning och café för medlemmarna. De tre föreningarna arrangerar även studiecirklar, gymnastik, dans, bridge, shuffleboard, underhållning, utflykter med mera.

5.4 God hälsa och arbetsmiljö

År 2030 fortsätter Håbos hälsofrämjande arbete ge människor möjlighet att öka kontrollen över sin hälsas utveckling. Hälsoklyftorna minskar och alla, barn som äldre har en meningsfull fritid och vardag. Håbo kommun erbjuder säkra arbetsmiljöer som gynnar välbefinnande och hälsa. Sunt arbetsliv är ledord för arbetsmiljöarbetet som är långsiktigt och systematiskt där åtgärder vidtas direkt vid behov. Det finns en stolthet över att studera och arbeta i eller för Håbo kommun.

5.4.1 Minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa genom att arbeta förebyggande och erbjuda generella främjande insatser anpassat efter olika målgruppers behov

I juni antog kommunfullmäktige en strategi för suicidprevention. Strategin för suicidprevention anger en kommunövergripande målsättning gällande suicidprevention och har som syfte att motverka en avsiktligt självdestruktiv handling som leder till döden. Målsättningen är utvecklade arbetsmetoder med genomförande i samverkan för en god hälsa hos både personal, brukare och Håbo kommuns invånare. Håbo kommun uppmärksammade den suicidpreventiva dagen 10 september genom att bjuda in till en ljusmanifestation och fika. Medarbetare från Socialförvaltningen fanns tillgängliga för samtal. På kommunens hemsida finns information om var det går att vända sig för stöd samt information kommunens arbete med suicidprevention.

Det suicidpreventiva arbetet att möta personer i psykologisk kris har efter pandemin återigen kunnat bedriva utbildningen MHFA- mental health – first aid. Utbildningar har genomförts för skolpersonal och personal inom Socialförvaltning samt Vård och omsorgsförvaltningen. Under 2023 har två medarbetare från Socialförvaltningen utbildats till MHFA-instruktörer, inom skolan finns ytterligare fem utbildade instruktörer som kan genomföra utbildningar för rektorer och pedagoger. Under hösten har dessa instruktörer anordnat sex utbildningstillfällen för vardera 20 medarbetare vid varje utbildningstillfälle. Även personal från kommunens Kontaktcenter har gått utbildningen. Medarbetare har utöver det erbjudits Suicide Zeros kostnadsfria utbildning ”våga fråga” och arbetsmarknadsenhetens handledarutbildning har fått en kortare utbildning inom suicidprevention.

Hälso- och trygghetsrådet arbetar strategiskt och långsiktigt för en god livsmiljö i Håbo. Rådet samverkar med flera olika aktörer för brottsförebyggande-, trygghetsskapande-, och hälsofrämjande åtgärder. Syftet med rådet är att skapa ökad kunskap och förståelse i frågor och utmaningar i samhället som inte kan lösas av en enskild aktör. Ett ämne som diskuterats särskilt under året är resultatet i enkäten Liv och hälsa ung. Liv och hälsa ung är en enkät som görs i hela länet (Region Uppsala) hos länets elever i årskurs 7, 9 och årskurs 2 i gymnasiet. Eleverna får besvara frågor om bland annat hälsa och trygghet, sin fritid, om inflytande och demokrati och hur de ser på framtiden.

Kommunens arbete med att minska rökningen i befolkningen till under 5% fortsätter i samarbete med Hälsoäventyret och metodiken tobaksfri Duo samt för kommunalt anställda tobaksfri arbetstid för välmående och hälsa. 2022 uppgick andelen av befolkningen i Håbo som röker dagligen till 6,8%. Studien Liv och hälsa ung (Region Uppsala) år 2023 visar att andelen rökning hos flickor och pojkar är högst i årskurs 9. Pojkar som röker dagligen med 5,8% och flickor 3,9%.

Kommunen har under året fortsatt att utveckla sitt arbete med tidiga samordnade insatser för barn och unga som behöver stöd. Barn- och utbildningsförvaltningen samarbetar med Socialförvaltningen och flera andra aktörer för att tillsammans ta fram nya arbetssätt som ska göra samordningen bättre. Tidiga samordnade insatser betyder att personal från skola, hälso- och sjukvård, socialtjänst och andra aktörer, arbetar tillsammans med barn och familjer som är i behov av stöd. Tidiga insatser är viktiga för att förebygga normbrytande beteenden, kriminalitet och brottsutsatthet bland unga. Genom det tidiga samordnade stödet till barn, unga och deras föräldrar minskas antalet återaktualiserade barn och unga. Verksamheten når direkt till barn och unga på deras arenor genom att ha en namngiven kontaktperson från socialtjänsten kopplad till varje förskola/skola. Vidare tillhandahålls barn- och ungdomsgruppsverksamhet, ungdomsmottagning och coachning direkt till ungdomar genom socialtjänstens ”en väg in”.

För att stärka unga tjejers välmående bedriver Ung Håbo, Hälsoäventyret och Barn- och elevhälsan tillsammans ”Dans för hälsa” som är en forskningsbaserad metod med goda resultat. Dans för hälsa är kravlösa danspass för de som identifierar sig som tjejer och är mellan 13–19

år. Passen innehåller uppvärmning, dans, övningar och avslappning i grupp som löser upp spänningar i kroppen, motverkar nedstämdhet, stress och oro. Dans för hälsa erbjuds både i Bålsta och i Skokloster, aktiviteten är gratis.

Hälsosamtal för äldre är ett projekt som syftar till att minska den ofrivilliga ensamheten hos äldre i kommunen som är i åldern 80 år och uppåt. Projektet vänder sig till de som inte har en pågående insats i hemtjänsten och erbjuder ett stöd för den enskilde. Hälsosamtalen genomförs för att den som är drabbad av ensamhet ska kunna må bättre och för att förebygga ohälsa och sjukdom. Tillsammans med den enskilde identifieras meningsfulla och hållbara rutiner i vardagen som motverkar känslan av ensamhet och som även fortsätter att bibehållas efter projektets avslut. Vård- och omsorgsförvaltningen har under 2023 gjort cirka 80 hembesök vilka har lett till både lotsning till aktuella sociala insatser och aktiviteter, samt lett till vägledning i att hitta rätt vårdinstans vid olika typer av åkommor. Besöken har bidragit till att ansöka om insatser från kommunen i form av trygghetslarm, hemtjänst och färdtjänst.

HR driver det systematiska arbetsmiljöarbetet och genomför årligen aktiviteter för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. I detta arbete ligger mycket fokus på att förebygga hög arbetsbelastning, främja ett gott arbetsklimat och förebygga kränkande särbehandling. Risk och konsekvensanalyser genomförs kontinuerligt i samband med att förändringar i arbetsmiljön införs. Cheferna har en viktig roll i att agera tidigt vid upprepad korttidsfrånvaro och därefter ta fram en förebyggande plan för att medarbetaren inte ska hamna i en långtidsfrånvaro.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2	Invånare med fetma, andel (%)	20,2					20,2
3	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	73					69
3	Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)						81,6
3	Medellivslängd kvinnor, år	84,1	84,1	84,1	84,1	84,1	83,8
3	Medellivslängd män, år	81,2	81,4	81,1	81,1	81,7	81,4
3	Invånare 16–84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)						60,8
3	Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7–20 år		29,0	28,8	26,2	25,3	27,5
3	Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	296,2	288,4	267,0	215,8	208,1	231,1
3	Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal/100 000 inv	2 140	2 184	2 371	2 563	2 575	2 233
	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – besvärar ofta av ensamhet, andel (%)			15		14	15

Tabell 11 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet om att minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

5.4.2 Öka utbudet av frukt och grönt genom att alltid erbjuda frukt, grönsaker, rotfrukter och baljväxter i eller till de måltider som serveras

Kommunens måltidsservice erbjuder alltid frukt eller grönsaker i samband med alla måltider som de serverar. Andelen ekologiska inköp under 2023 blev 28%, verksamheten har behövt välja mer prisvärda alternativ på grund av inflationen och de ökade priserna. Måltidsservice har fortsatt att öka antalet köttfria måltider under 2023, även där främst av ekonomiska skäl. Menyplaneringen genomsyras av råvara utifrån säsong.

5.4.3 Öka andelen studerande som klarar studierna med godkända betyg genom att erbjuda individuell studieanpassad undervisning i anpassade lokaler och möjliggöra kompetensutveckling

Ett kontinuerligt arbete pågår i kommunens skolor för att öka andelen studerande som klarar studierna med godkända betyg. Siffror för 2023 från Kolada visar att andelen elever i årskurs 9 som gick ut med godkända betyg i alla ämnen var 69,5% i Håbo kommun jämfört mot

rikssnittet på 71,2% och andelen gymnasieelever med examen från ett högskoleförberedande program inom 4 år var 75,2%, jämfört med rikssnittet på 85,1 %.

En bestående ökning av andelen studerande som uppnår målen kräver ett kontinuerligt systematiskt kvalitetsarbete med inriktning mot att öka måluppfyllelsen i varje skolform och utbildningsnivå. Under 2023 införde Barn- och utbildningsnämnden Skolverkets nya nationella kvalitetssystem för skolväsendet i samtliga verksamheter. Grundskolan i Håbo kommun har också under 2023 ökat antalet timmar för lovskola för elever i åk 8–9, lovskola har erbjudits även under påsk- och höstlovet.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
4	Barn 1–5 år inskrivna i förskola, andel (%)	85,9	87,2	87,9	88,7	88,6	88,9	
4	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	87,9	91,5	83,0	88,9	83,1	88,7	86,1
4	Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	69,3	69,8	63,1	67,3	68,2	71,8	69,2
4	Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)	72,1	78,5	78,5	82,5	81,1		
4	Invånare 25–64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	32,6	33,0	33,3	33,7	34,8	36,0	

Tabell 12 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka andelen med godkända betyg. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

6 Ekonomisk hållbarhet

6.1 Hållbara inköp

År 2030 skapar vi långsiktiga och medvetna affärer i Håbo där våra resurser används hållbart. Det gör vi genom att förbereda oss väl innan vi gör våra inköp. Vi använder våra medel på ett ansvarsfullt sätt och våra hållbarhetskrav är välplanerade och möjliga att följa upp. Korruption motverkas och goda arbetsvillkor säkerställs. Det cirkulära och lokala gynnas.

6.1.1 Öka långsiktigheten i våra inköp genom att förvalta de investeringar som görs, välja hållbara alternativ och använda livscykelanalyser i våra beslut kring investeringar

Håbo kommun arbetar för att göra hållbara val vid inköp av livsmedel till verksamheterna. Gällande kommunens mål att servera svenskt kött är måluppfyllelsen nära 100%.

Även valet av produkter vid renovering eller utbyten av väsentliga komponenter i kommunens byggnader görs utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Håbohus ställer krav kring miljö och hållbarhet vid nyproduktion och renoveringar genom Boverkets byggregler samt krav utifrån det egna miljö- och hållbarhetsarbete. Det är ett pågående arbete som utvecklas.

Bibliotekets och fritidsbankens verksamheter bidrar till en cirkulär ekonomi genom att erbjuda lån av böcker och fritidsutrustning.

De flesta inköpen görs via ramavtal som upphandlats i kommunen eller via ADDA-avtal som upphandlats genom Sveriges kommuner och regioner. I de upphandlingar som görs finns miljökrav och genom att använda befintliga avtal bidrar kommunen till en ökad långsiktighet i sina inköp.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
12	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	28	40	36	35	33	32

Tabell 13 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka långsiktigheten i våra inköp. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

6.1.2 Minska mängden avfall som går till energiåtervinning genom cirkulär ekonomi där återanvändningen och materialtervinningen ökar samt uppkomsten av avfall förebyggs

Avfallsverksamheten har detta mål som kärnuppdrag och arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor. Bland annat i arbetet på återvinningscentralen, där stort fokus har lagts på att inspirera till återbruk, återanvändning och minskad konsumtion samt ökad sortering av olika avfallsslag. På återvinningscentralen arbetar även en arbetsledare och deltagare från kommunens dagliga verksamhet, vilket bidrar till ökad inkludering.

Återvinningscentralen i Västerskog har ett samarbete med Bålsta centrum, där avfallsverksamheten under året haft fem utställningar med olika teman, vilka går under namnet ”Skattkammaren”. Fokus har varit avfallsminimering och att uppmuntra till återanvändning och återbruk. Konceptet skattkammaren finns också internt på kommunens intranät. Där återbrukas möbler och annat material som finns ute i verksamheterna.

I samarbete med Naturskyddsföreningen, Internationella kvinnors förening och Björksäterkyrkan genomfördes under året två klädbyttardagar. En klädbyttardag är en rolig, social och gratis aktivitet som ger konkret miljönytta. På den senaste klädbyttardagen genomfördes rekordmånga klädbyten.

På återvinningscentralen har verksamheten utökat återbruket av byggmaterial samt ökat insamlingen av kabel, blybatterier och metall. Årets fokus har varit tryckimpregnerat trä. Det pågår också ett försök med att samla in trädgårdsavfall för flisning på plats för att minimera antalet transporter. På återvinningscentralen har flera sorteringsutbildningar för företagare genomförts. Avfallsverksamheten har deltagit på näringslivsenhetens morgonsoffa för att öka kunskapen hos och samarbetet med näringslivet.

Kommunen har i samverkan inom Avfallssamverkan i Mälardalen – genomfört ett flertal aktiviteter som syftar till en hållbar utveckling av avfallshanteringen:

- Förberedelser inför övertagandet av samlingsansvaret för förpackningar, inklusive inventering av hämtställen, dialog med entreprenörer och andra aktörer, framtagande av kommunikationsplan, kommunikation med fastighetsägare vid bland annat digitala möten och gemensamma upphandlingar av till exempel tömning och städning av återvinningsstationer och fastighetsnära insamling från flerbostadshus.
- Vidareutveckling av kommunernas avfallsappar.
- Uppstart i genomförandet av den gemensamma avfallsplanen, innefattande bland annat skräpmätningar, dialog med upphandlingsorganisationerna i kommunerna och bildande av arbetsgrupp för projekt kopplade till utveckling av återvinningscentralerna.
- Gemensamma upphandlingar inom flera områden, till exempel farligt avfall, även påbörjat upphandlingar för behandling av mat- och restavfall, container till återvinningscentralerna och papperspåsar för matavfall.
- Samordningsmöten med ansvariga politiker i kommunerna, inklusive information, dialog och utbildning i specifika frågor.
- Uppföljning av insamlade avfallsmängder och ekonomi i gemensamma entreprenader, vilket visar på en väl fungerande och kostnadseffektiv insamling, källsortering och återvinning.

Tillsammans med Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har avfallsverksamheten gett E.ON i uppdrag att återvinna den flygaska som uppstår vid produktionen av kraftvärme. Ragn-Sells anläggning för återvinning av flygaska ligger alldeles intill E.ON, vilket gör transportvägen för askan minimal. Genom att återvinna flygaska bidrar kommunerna till att råvaror används om och om igen i en allt mer cirkulär ekonomi.

Ett annat fokus har varit att öka den digitala kommunikationen, både externt och internt. Avfallsverksamheten har fortsatt lansera avfallsappen som nu har över 14 000 användare, tagit fram fler e-tjänster och utvecklat de som redan finns.

Utöver avfallsenhetens arbete har hela kommunorganisationen under året arbetat med att se avfall som en resurs. Nedan är några exempel:

- Papperskorgsfritt kommunhus.
- IT ställer krav på att leverantören ska erbjuda återbruk av all utrustning, och i sista hand återvinns utrustning.
- Projektenheten har en bra planering av masshantering, vilket både sparar kommunen pengar, minskar växthusgasutsläpp och minskar avfall.
- Måltidsservice har kontinuerlig matsvinnsmätning i de flesta kök och källsorterar köksavfall.
- Lokalvården har samarbetat med Fridegårdsgymnasiet gällande återvinningssystemet på skolan och har bidragit med inspel.

- Daglig verksamhet har en arbetsgrupp på återvinningscentralen som ansvarar för skattkammaren. Gruppen demonterar exempelvis elektronik, kablar och böcker för att återvinna så många olika material som möjligt, samt kontrollerar och återställer spel och pussel inför försäljning åt Röda Korset.

Håbohus uppmuntrar sina hyresgäster att återvinna, återbruka och minska konsumtionen. Bland annat genom att erbjuda hyresgäster att hyra verktyg eller låna en skottkärra eller liknande. Det finns även en bytesbod i Mansängen som Hyresgästföreningen hanterar och sköter om. Övergivna cyklar som Håbohus hanterar överläts till kommunen, cyklarna kan exempelvis komma till användning av nyanlända kommuninvånare. Håbohus planerar att informera sina hyresgäster än mer om vikten att återvinna förpackningar och annat material.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
12	Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	595	521	523	583	546	507
12	Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)		37	35	36	46	44

Tabell 14 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att minska mängden avfall som går till energiåtervinning. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

6.1.3 Öka hållbarhetskraven på de inköp vi gör genom att ställa tydliga miljökrav och sociala krav där så är möjligt och följa upp dem kontinuerligt

Vid upphandling av fordon eller transporttjänster har kommunen stor hjälp av att delta i projektet *Fossilfritt 20230* som drivs av BioDriv Öst. De kan bistå med råd och stöttning vid upphandlingar som leder mot en fossilfri kommun.

Samtliga IT-avtal för avrop av produkter innehåller (eller vid förnyelse, kommer att innehålla) krav på efterlevnad av kommunens mål inom hållbarhet. Ramavtal mot kammarkollegium eller ADDA används, vilket borgar för att krav på ISO-standard 14001 uppfylls vid hantering av produktion och återbruk av utrustning. Produkter ska vara certifierade enligt regelverk från EU och eller TCO-standard.

Avfallsenheten ställer i upphandlingar krav på återvunnen plast i avfallskärl, krav på både nya och begagnade alternativ gällande containers, att tunga fordon som används i enhetens uppdrag ska drivas med 100 % förnybart drivmedel. I upphandling av förbränning av restavfall ställs krav på att restavfallet ska behandlas så att resurserna i materialet tas tillvara. Det innebär bland annat att metallskrot och annat återvinningsbart material bör sorteras ut från avfallet på sätt som entreprenören finner lämpligt. Efter eventuell förbehandling ska avfallet förbrännas i en förbränningsanläggning för energiåtervinning. Planerad avsättning av energin som återvinns via förbränning i form av värme och el ska redovisas.

Lokalvården ställer höga krav i upphandling av städprodukter och hygienpapper. Leverantören ska ha rutiner för att minska såväl sin energi- och resursförbrukning som sitt avfall och utsläpp till mark, atmosfär och vatten. Kemikalier ska hanteras på ett för människan och naturen säkert sätt. Leverantören ska aktivt arbeta med att erbjuda miljöprodukter i sitt sortiment. Kommunen ska regelbundet informeras om nyheter inom området. Samtliga produkter ska upprätthålla och följa svensk lag gällande typgodkännande och certifieringar.

6.2 Struktur och system

Året är 2030 och i Håbo är det lätt att göra rätt. Vårt arbete utgår från långsiktighet och regelbundenhet. Det är ordning och reda i alla led. Håbo kommuns hållbarhetsarbete kännetecknas av ständiga förbättringar. Struktur tillsammans med gemensamma mål och tydligt ledarskap gör förbättringarna möjliga.

6.2.1 Öka tillgången till digitala möjligheter genom att arbeta för att alla ska ha tillgång till snabbt bredband samt stabila mobila tjänster av god kvalitet

Håbo kommun har investerat i digitala hjälpmedel och utrustning inom hemsjukvården och rehabiliteringen för att främja hälsa och välbefinnande i hemmiljö, vilket ger bättre tillgång till vårdtjänster.

Håbo kommun har regelbunden kontakt med Region Uppsala och nätägare i kommunen i syfte att tillvarata kommunens och nätägarnas intressen, bland annat vad gäller frågor om ekonomiskt stöd från post- och telestyrelsen. Vidare finns ett uppdrag om att ta fram ett förslag till digitaliseringsstrategi som även ska beröra strategiska bredbandsfrågor.

Vård- och omsorgsförvaltningen arbetar ständigt för att öka tillgången till digitala möjligheter bland annat genom att:

- Inom hemtjänsten göra digitala inköp av livsmedel med hemleverans till brukaren.
- Installera skärmar på boenden så att anhöriga kan se aktuell information om exempelvis aktiviteter och matsedel.
- Nya boenden har fiber och Wi-Fi i lägenheterna och i gemensamma utrymmen.
- Installera medicinrobotar som påminner den enskilde om att ta läkemedel.
- Bjuda in till utbildningar i digitala frågor (E-leg, Swish, konton, E-handel).
- Personal ges möjlighet att dokumentera mobilt i verksamhetssystemet.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
9	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	71,4	76,4	85,4	88,4	89,4	91,1

Tabell 15 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka tillgången till digitala möjligheter. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

6.2.2 Öka antal arbetstillfällen i Håbo kommun genom att ge förutsättningar för hållbara lokala företag, nyetableringar och verksamheter

Gatu- och parkavdelningen och arbetsmarknadsenheten har tillsammans genomfört projektet *Naturnära jobb* med ett gott resultat. En arbetsgrupp om 5–7 personer har fått arbetsuppgifter inom röjning och underhåll vid gång- och cykelvägar samt friluftsområden.

Arbetsmarknadsenheten har aktivt arbetat med att öka tillgängligheten för företagare. Genom att vara synliga på sociala medier, som kommunens hemsida och Instagram, samt delta i nyhetsreportage och workshops, har de gjort sig tillgängliga för företagarnas frågor och behov.

Kommunen deltar tillsammans med Tierps kommun i ett projekt som syftar till att skapa bättre förutsättningar för samhälls-entreprenörskap. För att skapa goda möjligheter har det bildats en intern arbetsgrupp på kommunen och en extern grupp med samhälls-entreprenörer från näringsliv och föreningar. Målet är att i Håbo kommun skapa större kunskap om socialt

företagande vilket kan skapa fler arbetstillfällen eller praktikplatser till de som står långt utanför arbetsmarknaden.

Näringslivsenheten har medverkat på en rad olika utbildningar för att öka kunskapen om företagets behov och förutsättningar, för ett hållbart och livskraftigt näringsliv. Enheten har genomfört företagsbesök och dialoger. Under året har näringslivsenheten bjudit in till morgonsoffor och företagsfrukostar med teman som hållbarhet och civilt försvar.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
9	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, Index	67	74	72	75	73	76
11	Demografisk försörjningskvot	0,81	0,81	0,81	0,80	0,80	0,79

Tabell 16 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka antalet arbetstillfällen i Håbo. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

6.3 God etik och moral

År 2030 är Håbo en kommun där ansvarsfullhet, tillit och rättvisa är grunden för god samhällsstyrning, fri från onödiga konflikter. Kommunens värdegrund ska även synas i vårt sätt att agera. Det finns utrymme för konsekvensanalyser och reflektion för att kunna ta långsiktiga beslut och hålla en budget i balans. Medvetenhet och regelbunden avstämning är en självklarhet för att ständigt underhålla och upprätthålla god etik och moral.

6.3.1 Öka andelen långsiktigt hållbara investeringar genom att investera och bygga resurseffektivt och genom att vårda det nuvarande och framtida värdet av våra tillgångar

Inom kommunens markförvaltning har arrendeaftalen setts över och det ställs hållbarhetskrav.

Kommunens fastighetsinvesteringar i nyproduktion har som ambition att alla projekt ska uppfylla kraven för lägst Miljöbyggnad silver, men inget krav på certifiering. Miljöbyggnad är ett svenskt system för miljöcertifiering av byggnader. I lokalförsörjningsplanen finns numera skrivningar om att renovering, ombyggnad och tillbyggnad av befintliga byggnader och anläggningar ska prioriteras framför nyproduktion.

6.3.2 Öka tilliten och skapa ett inkluderande samhälle genom att ge möjligheter till arbete och egenförsörjning där civilsamhällets raft och engagemang tas tillvara och man snabbt kommer in på arbetsmarknaden

Håbo kommun arbetar i hög omfattning för social och ekonomisk hållbarhet genom arbetsmarknadsenhetens arbete med att minska utanförskapet och ger fler individer möjlighet till egen försörjning.

Inflytande och delaktighet är grundstenar i ett demokratiskt och välmående samhälle. Detta gäller även för de som är nyanlända i Håbo. För att bidra till en lyckad integration i samhället arbetar Håbo kommun efter följande mål:

- Nyanlända i Håbo kommun har en egen ordnad bostad vid etableringsperiodens slut.
- Nyanlända i Håbo kommun blir självförsörjande under etableringsperioden.
- 85 procent av eleverna på SFI har klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare.

- Nyanlända i Håbo kommun ges förutsättningar och möjligheter till ett aktivt socialt deltagande i samhällslivet.

Under året har flera av kommunens verksamheter erbjudit sommarjobb och praktik. Det bidrar till lärande både för kommunen och för den enskilde individen och kan innebära en väg in i arbetslivet.

Projektet *Framsteget 2.0* riktar sig till personer som varken studerar eller arbetar – för att hjälpa dem att komma in i arbetslivet. Projektet drivs av kommunens arbetsmarknadsenhet tillsammans med Samordningsförbundet. Den prioriterade målgruppen är mellan 16–29 år. Målet med projektet är att fler arbetsgivare ska ta emot målgruppen i arbetsträning praktik eller arbete. Det kan handla om personer som har varit långtidssjukskrivna, har olika funktionsvariationer, är utrikesfödda och behöver träna på språket eller unga vuxna som har behov av stöttning en kort tid för att ta sig vidare. Den gemensamma nämnaren är att många har behov av insatser från fler myndigheter för att komma vidare till arbete eller studier.

Håbohus har sociala mål som innefattar att företaget i den mån det är möjligt, tar emot personer som på ett eller annat sätt står långt från arbetsmarknaden, det kan röra sig om arbetsträning eller praktikplats. Håbohus har också mål om att erbjuda kommunens ungdomar sommarjobb, under 2023 fick 22 ungdomar möjlighet att sommarjobba hos Håbohus.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
8	Förvärvsarbetande invånare 20–64 år, andel (%)	85,2	85,0	84,5	83,5	84,5		
8	Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)		7,2	5,9	6,4	6,1		
8	Långtidsarbetslöshet 25–64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	2,0	2,0	2,0	2,5	3,0	2,5	2,0

Tabell 17 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka tilliten och skapa ett inkluderande samhälle. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Petrus Bertilsson, Samhällsplanerare
plan@habo.se

Yttrande gällande en översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfiske

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen avger yttrande i rubricerat ärende enligt nedan.

Sammanfattning

Håbo kommun har beretts tillfälle att lämna synpunkter på Havs- och vattenmyndighetens remiss gällande en översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfiske. I remisshandlingarna identifieras vilka hamnar i riket som är av särskild vikt för svenskt yrkesfiske i havet. Insjöhamnar omfattas ej av granskningen.

Av remisshandlingarna framgår att 29 hamnar föreslås omfattas av ett riksintresseskydd, att jämföra med dagens 55 hamnar. Motiven till en minskning av antalet skyddade hamnar baseras främst på att de föreslagna hamnarna står för så pass stor andel av den totala fångsten i Sverige. Håbo kommun menar att det är av stor vikt att den regionala livsmedelsförsörjningen från havet i händelse av kris inte påverkas negativt av att färre hamnar omfattas av ett riksintresseskydd. Kommunen efterfrågar därför tydlighet kring vad förslaget kan få för konsekvenser sett ur ett livsmedelsförsörjnings- och beredskapsperspektiv. I föreliggande remissförslag föreslås dessutom att ingen hamn i Uppsala eller Stockholms län ska skyddas via ett riksintresse. Vad detta får för konsekvenser för livsmedelsförsörjnings- och beredskapsfrågan bör också behandlas.

Yttrande

Håbo kommun har beretts tillfälle att lämna synpunkter på Havs- och vattenmyndighetens remiss gällande en översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfiske. Havs- och vattenmyndigheten har under remisstiden förlängt svarstiden till den 30 april. I remisshandlingarna identifieras vilka hamnar i riket som är av särskild vikt för svenskt yrkesfiske i havet. Insjöhamnar har ej omfattats i granskningen mot bakgrund av att fartyg aktiva inom den del av fisket som bedrivs i havet, på grund av fångst- och fartygsstorlek, i större utsträckning bedömts styrda av tillgången till särskild infrastruktur för sådana ändamål.

Av remisshandlingarna framgår att 29 hamnar föreslås omfattas av ett riksintresseskydd, att jämföra med dagens 55 hamnar. Motiven till en minskning av antalet skyddade hamnar baseras främst på att de föreslagna hamnarna står för så pass stor andel av den totala fångsten i Sverige. Här framhålls att de 28 hamnar som mister sitt skydd under åren 2008 till 2022 stod för ca 3% av den totalt landade vikten.

Utifrån ett livsmedelsförsörjnings- och beredskapsperspektiv menar Havs- och vattenmyndigheten att en möjlighet till att landa större volymer fisk för humankonsumtion i händelse av kris, inte vore avhängig en tillgång till hamnar som bedöms vara av mindre betydelse i icke-kris, där tillfredställande infrastruktur och mottagningskapacitet förmodligen saknas.

Flera länsstyrelser har under framtagandet av remisshandlingarna bidragit med synpunkter på beredningsunderlaget. Dessa menar att en annan infallsvinkel är önskvärd i en kommande översyn. Med hänvisning till bland annat nationella strategier och miljö kvalitetsmål, har man bland annat menat att urval av hamnar borde göras med särskild hänsyn till det småskaliga kustnära fisket, möjlighet till lokal livsmedelsförsörjning från havet, samt nationell krisberedskap.

Håbo kommun instämmer i dessa synpunkter. Det är av stor vikt att den regionala livsmedelsförsörjningen från havet i händelse av kris inte påverkas negativt av att färre hamnar omfattas av ett riksintresseskydd. Havs- och vattenmyndigheten menar att dessa hamnar av mindre betydelse *förmodligen* inte har tillfredsställande infrastruktur och kapacitet. Oavsett detta efterfrågar kommunen tydlighet kring livsmedels- och beredskapsperspektivet i denna fråga. I föreliggande remissförslag föreslås dessutom att ingen hamn i Uppsala eller Stockholms län ska skyddas via ett riksintresse. Vad den ojämna geografiska spridningen av föreslagna hamnar får för konsekvenser för livsmedelsförsörjnings- och beredskapsfrågan bör också behandlas.

Håbo kommuns säkerhetsavdelning står bakom yttrandet.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Ärendet kräver inte finansiering.

Barnperspektivet

Enligt FN:s konvention om barnets rättighet har alla barn rätt till liv, överlevnad, skydd och säkerhet. Genom att säkerställa samhällsviktiga funktioner som livsmedelsförsörjning under bland annat förhöjd beredskap främjas barns möjligheter till skydd och säkerhet.

Näringslivsperspektivet

Näringslivet utgör en viktig funktion i samhällets livsmedels- och beredskapsfrågor. Privata aktörer bedriver en stor del av all samhällsviktig verksamhet. För att hantera kriser på bästa sätt behöver därför offentliga och privata aktörer samverka.

Uppföljning

Ingen uppföljning krävs.

Beslutsunderlag

- Remiss, ”Remiss gällande en översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket”

Beslut skickas till

Havs- och vattenmyndigheten: havochvatten@havochvatten.se, senast 30 april. Ange HaV 2023-001156 som ämne.

Remiss

Handläggare

Daniel Ghebrezghi
Fiskeregleringsenheten
daniel.ghebrezghi@havochvatten.se

Datum 2023-12-19

Dnr HaV 2023-001156

Boverket
Samtliga länsstyrelser
Samtliga kommuner
Berörda organisationer enl. sändlista

Remiss gällande en översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat underlag och översyn av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket.

I bilagan redogör Havs- och vattenmyndigheten för bakgrund och syfte med översynen. I underlaget lämnas även förslag på motiv, underlag och urvalskriterier för identifiering, samt ett urval av hamnar som i enlighet med metodiken utgör aktuella riksintresseanspråk för yrkesfisket.

Förslaget föreslås träda i kraft den 2024-04-01

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 2024-02-09

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i Wordformat. Ange ärendets diarienummer i e-postmeddelandets ärendemening.

Havs- och vattenmyndigheten publicerar i vissa fall remissvar från myndigheter, företag och organisationer på sin webbsida. Remissvar från privatpersoner publiceras inte. Söker du remissvar som inte finns på webbplatsen, kontakta Havs- och vattenmyndighetens registratur.

Du hittar mer information om hur HaV behandlar dina personuppgifter i samband med remisshantering på [Havs- och vattenmyndighetens webbsida](#).

Eventuella frågor om förslaget kan ställas till Daniel Ghebrezghi. Ange kontaktinformation i form av telefonnummer och e-postadress.

Denna remiss har beslutats av avdelningschef Mats Svensson efter föredragning av utredare Daniel Ghebrezghi. I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetschef Inger Dahlgren medverkat.

Mats Svensson

Daniel Ghebrezghi

Sändlista, organisationer:

Sveriges Fiskares Producentorganisation

Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation

Producentorganisationen Kustfiskarna Bottenhavet

Swedish Pelagic Federation Producers Organisation

Norrbottnens Kustfiskares Producentorganisation

Bilagor:

Bilaga 1 – Översyn av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket

Bilaga 1.

Översyn av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket

Sammanfattning av ärendet

Havs- och vattenmyndigheten beslutar om områden av riksintresse för yrkesfiske enligt Miljöbalkens bestämmelser om riksintresse, MB 3 kap. 5§, där tillämpning av bestämmelserna innebär att dessa områden skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra för fiskets bedrivande¹.

Riksintresseanspråk för yrkesfisket omfattar idag betydande lek- och uppväxtområden, fångstområden, områden för fiskvandring, samt hamnar för landning, stillaliggande och service.

Senaste beslut om hamnar av riksintresse för yrkesfisket togs av Fiskeriverket år 2006², till följd av faktorer som beståndsutveckling, förvaltningsåtgärder och introducerande av ny teknik, har svenskt yrkesfiske sedan tid för detta beslut genomgått stora förändringar.

Havs- och vattenmyndigheten förordar att för yrkesfisket särskilt betydande hamnar för landning, stillaliggande och service fortsatt skall kunna utgöra riksintressen för yrkesfisket, mot bakgrund av att de svarar för nödvändig infrastruktur och säkerställandet av grundläggande funktioner.

Krav föreligger att riksintresseanspråk bibehålls aktuella³, i detta underlag redovisas därför ett förslag på hamnar som Havs- och vattenmyndigheten, efter en översyn av metod för urval och mot bakgrund av aktuell situation inom svenskt yrkesfiske, bedömer utgöra lämpliga riksintresseanspråk för yrkesfisket.

Förslaget identifierar hamnar utifrån förekommande benämningar i underliggande data, var fysisk plats, infrastruktur eller fiskerirelaterad verksamhet i hamnar vare sig preciseras eller rumsligt avgränsas. En närmare precisering skulle därför behöva göras, mot aktuella kunskapsunderlag, i händelse av att riksintresseanspråken prövas.

Föreslaget bedöms sammantaget uppfylla Boverkets kriterier för riksintressen.

Bakgrund

Gällande beslut om hamnar av riksintresse för yrkesfisket omfattar 55 hamnar, som i huvudsak identifierats som betydande landnings- och hemmahamnar. Beslutet motiverades i att hamnarna betraktades hysa infrastruktur nödvändig för yrkesfiskets fortsatta bedrivande, och den huvudsakliga bedömning som låg till grund för urvalet baserades på landningsvärden i hamnar, samt antal fartyg och samlat tonnage som nyttjat hamnar som hemmahamn.

¹ HaV PM - Tillämpning av påtagligt skada eller påtagligt försvårande, MB 3 kap. 5 § Riksintresse för yrkesfiske, dnr 2244-18

² Finfo 2006:1 - Områden av riksintresse för yrkesfisket

³ Boverket Beslut - Beslut om samråd enligt förordningen om hushållning med mark- och vattenområden, dnr 3800/2023

Hamnar med tydligt större landningsvärden, fler antal fartyg eller större samlat tonnage inom respektive län pekades följaktligen ut, det tillkom även ytterligare hamnar som urskilts utefter särskilda motiv. I tre kustnära län bedömdes inga hamnar utgöra riksintressen för yrkesfisket⁴.

I maj 2023 presenterade Havs- och vattenmyndigheten ett beredningsunderlag för länsstyrelserna i vilket metod, underlag och kriterier för urval av riksintressanta hamnar diskuterades inför en kommande översyn. I underlaget redovisades även ett urval av hamnar som, i enlighet med föreslagen metodik skulle kunna vara av riksintresse för yrkesfisket⁵.

Inför framtagandet av denna remiss har fyra länsstyrelser inkommit med synpunkter på beredningsunderlaget. Sammantaget har det getts uttryck för att man bedömt det som problematiskt att utgångsläge varit, vad som anses vara, ett icke-eftersträvansvärt nuläge inom svenskt yrkesfiske, där det som konsekvens konstateras att föreslagen metodik i stora geografiska områden endast identifierat ett fåtal hamnar och däribland hamnar som bedömts vara av betydelse främst för vissa segment inom yrkesfisket. I yttranden lyftes även att, vad som anses vara, en förekommande ogynnsam utvecklingsriktning inom svenskt yrkesfiske, riskerar att förstärkas i händelse av att status som riksintressen upphör bland flertalet befintliga hamnar av riksintresse för yrkesfisket.

Samttaget har en annan infallsvinkel efterfrågats i en kommande översyn. Med hänvisning till bland annat nationella strategier och miljökvalitetsmål, har man bland annat menat att urval av hamnar borde göras med särskild hänsyn till det småskaliga kustnära fisket, möjlighet till lokal livsmedelsförsörjning från havet, samt nationell krisberedskap.

Syfte

Riksintresseanspråk ska agera vägledande inom fysisk planering, och skall därför vara aktuella och korrekta. Boverket fastställer att beslut om områden av riksintresse skall vara motiverade utefter en nationell bedömning, där det ska finnas tydliga underlag som styrker att riksintresseanspråken antingen hyser värden av stor nationell vikt, alternativt att de behövs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden, eller behövs för att genomföra eller upprätthålla nationellt viktiga strukturer⁶.

I den sammanfattande beskrivningen av fiskesektorn framgår att Havs- och vattenmyndighetens bedömningsgrund för riksintressen för yrkesfisket dels är det yrkesmässiga fiskets intressen, samt i egenskap av betydande allmänintresse, fiskets förmåga att kunna bidra till livsmedelsförsörjningen och livsmedelsproduktion⁷.

För att fiskerinäringen ska kunna fungera effektivt är det avgörande att den fysiska planeringen säkerställer nödvändig infrastruktur i form av hamnar, som erbjuder lämpliga möjligheter för landning av fångsten, stillaliggande och underhåll av fartyg och redskap. Särskilt betydande landnings- och hemmahamnar för fisket bör därför kunna utgöra riksintressen för yrkesfisket.

⁴ Finfo 2006:1 - Områden av riksintresse för yrkesfisket

⁵ HaV Tillfälle till yttrande - Inbjudan till granskning av första beredande underlag inför översyn av hamnar av riksintresse för yrkesfisket, dnr 01863-2023

⁶ Boverket PM - Vägledning för nationella myndigheters underlag, beslut och redovisning rörande anspråk på riksintressen i 3 kap. miljöbalken, dnr 3190/2014

⁷ HaV PM - Sammanfattande beskrivning av Fiskesektorn, dnr 2244-2018

Boverket gör gällande att riksintressemyndigheterna bör ha en restriktiv hållning vad gäller omfattning av riksintresseområden inom respektive sektor⁸. För att kunna hävda riksintresseanspråk för yrkesfisket i hamnar görs därför bedömningen att aktuell funktion av särskild dignitet måste kunna styrkas.

Mot bakgrund av detta bedöms exempelvis en spekulativ framtida funktion som alltför vaga motiv för utpekanden, i lika hög grad en historisk förankring för fisket, vilket eventuellt utgör lämpligare motiv för kulturmiljövårdens riksintresseanspråk.

Aktuell situation i fiskehamnarna

Utgångsläge i översynen har varit att de värden och den vikt som landas i hamnar, samt antal yrkesfiskefartyg som nyttjar hamnar som hemmahamn, agerar främsta indikatorer i en skattning av funktion och betydelse för yrkesfisket vad gäller möjlighet till landning, stillaliggande och service.

Insjöhamnar har ej omfattats i denna granskning mot bakgrund av att fartyg aktiva inom den del av fisket som bedrivs i havet, på grund av fångst- och fartygsstorlek, i större utsträckning bedömts styrda av tillgången till särskild infrastruktur för sådana ändamål.

Svenskt yrkesfiske i havet har varit under stor förändring under det senaste årtiondet, där en allt större andel utgörs av ett industrifiske. År 2022 var närmare 77 procent av fångsten ej ämnad för humankonsumtion. Antal fartyg i flottan har under samma period minskat med ca 30 procent, där antalet större fartyg samtidigt har ökat, fartyg som i idag delvis begränsas av befintlig hamnstruktur⁹.

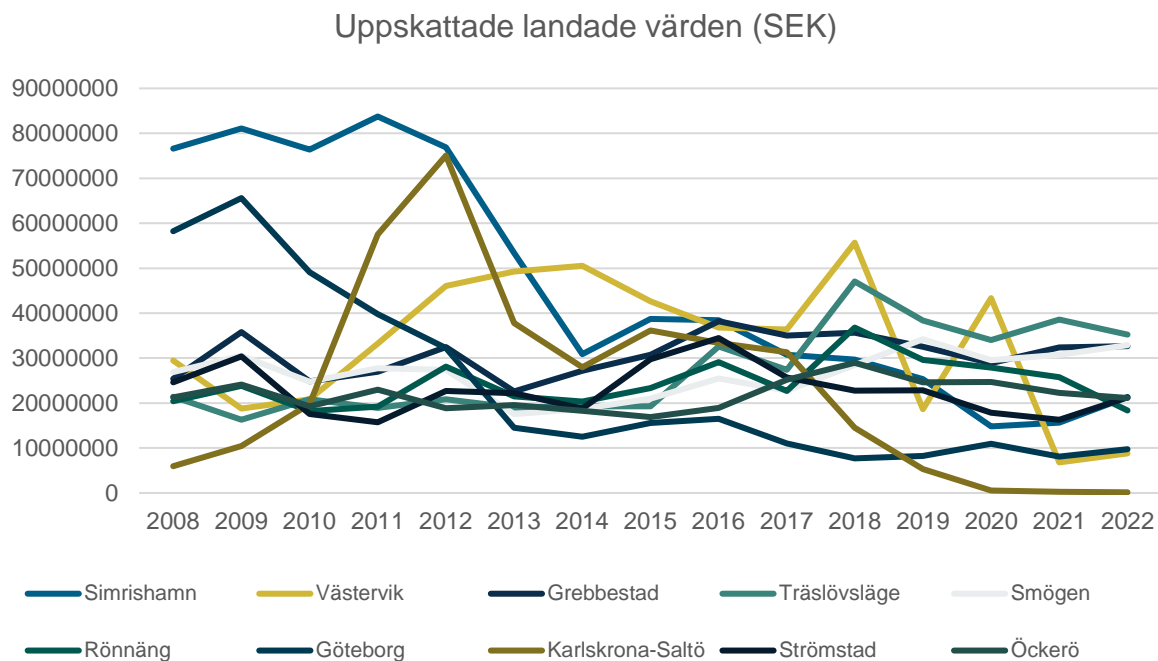
Flertalet faktorer påverkar idag var och hur mycket som landas i de svenska fiskehamnarna, där utveckling av fiskemöjligheter, avstånd till aktuella fångstområden samt marknadspriser kan vara avgörande. Under 2022 landades större mängder fisk från svenskt yrkesfiske i utländska hamnar än i svenska¹⁰. Årsvisa landningar i de tio främsta landningshamnarna nationellt under de senaste femton åren, tydliggör även att landad vikt och landade värden kan variera påtagligt i hamnar mellan år (se figur 1 och 2).

Ett mindre antal svenska hamnar står idag för huvuddelen av landningarna. Ca 85 % av den vikt som landats de senaste femton åren, landades i de tio främsta hamnarna sett till landad vikt. Under samma period landades ungefär hälften av det landade värdet i de tio främsta hamnarna sett till landade värden.

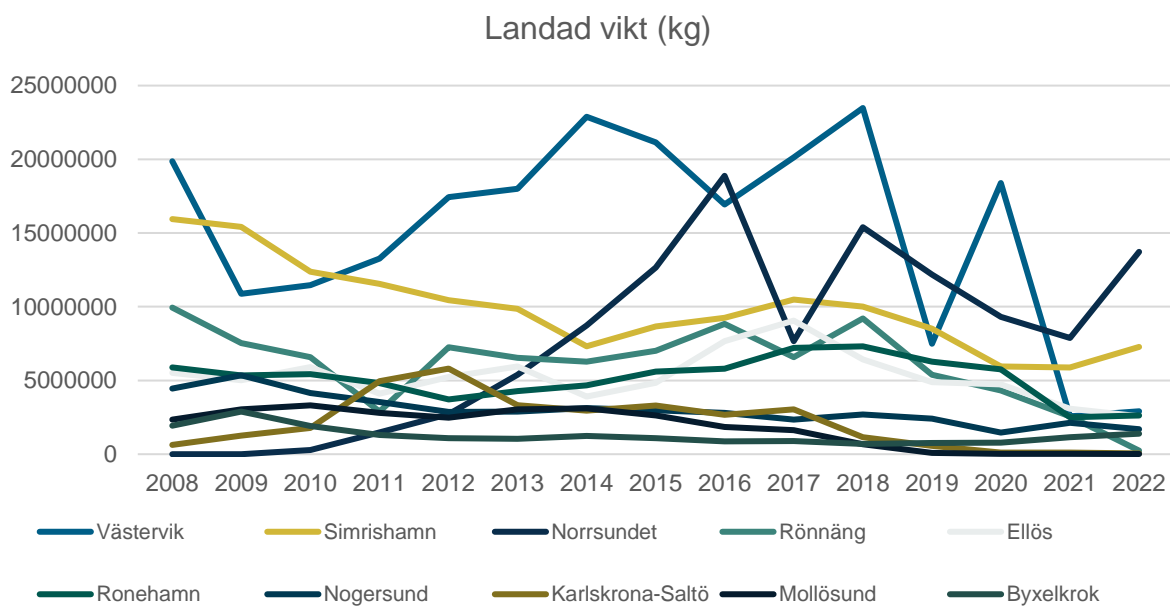
⁸ Boverket PM - Vägledning för nationella myndigheters underlag, beslut och redovisning rörande anspråk på riksintressen i 3 kap. miljöbalken, dnr 3190/2014

⁹ HaV, Statistik - Det yrkesmässiga fisket i havet 2022 och SJV Rapport 2023:8 - Vägen framåt mot mer livsmedel av svenskfångad sill och skarpsill, Kapacitet i landning och beredning av fisk i Sverige

¹⁰ HaV, Statistik - Det yrkesmässiga fisket i havet 2022

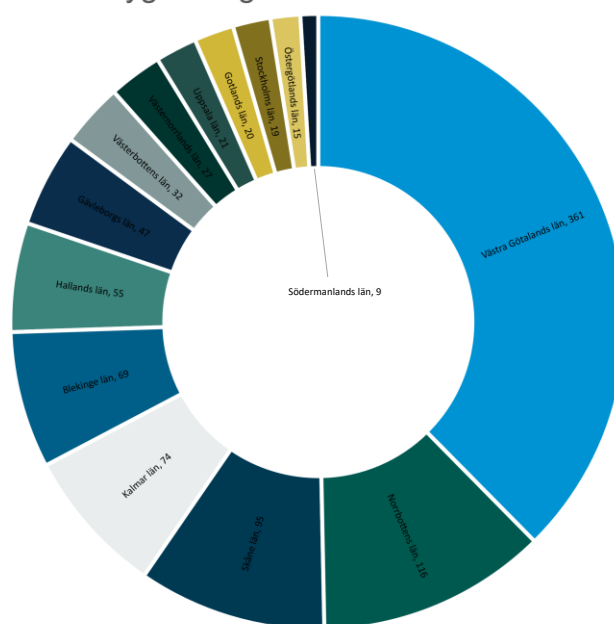
Figur 1. Uppskattade landade värden mellan 2008 och 2022 i de tio främsta landningshamnarna nationellt, sett till landade värden.

Figur 2. Landad vikt mellan 2008 och 2022 i de tio främsta landningshamnarna nationellt, sett till landad vikt.

En jämnare fördelning återges bland hemmahamnar för fiskefartyg. Av totalt 960 fartyg med gällande fiskelicens, har ca 20% hemmahamn i någon av de tio främsta hamnarna nationellt, sett till antalet fartyg som nyttjar hamnen som hemmahamn. Tydliga regionala skillnader framstår här, och omkring en tredjedel av alla fartyg har sin hemmahamn lokaliserad inom Västra Götalands län (se figur 3).

Antal fartyg med gällande fiskelicens efter län

Figur 3. Fördelning av antal fartyg med gällande fiskelicens efter län för hemmahamn

Intrycket är att hemmahamn för fartyg inte givet innebär plats för stillaliggande eller underhåll och flertalet registrerade hemmahamnar fyller uppenbarligen inte sådana syften, där exempel förekommer på fartyg som på grund av storlek och djupgående inte har möjlighet att angöra sin hemmahamn. Flertalet faktorer kan vidare påverka val av hamn för exempelvis service och underhåll, där utbud av tjänster och prisbild sannolikt kan vara avgörande. Översyn och reparation av många svenska fiskefartyg görs idag i bland annat Skagen¹¹.

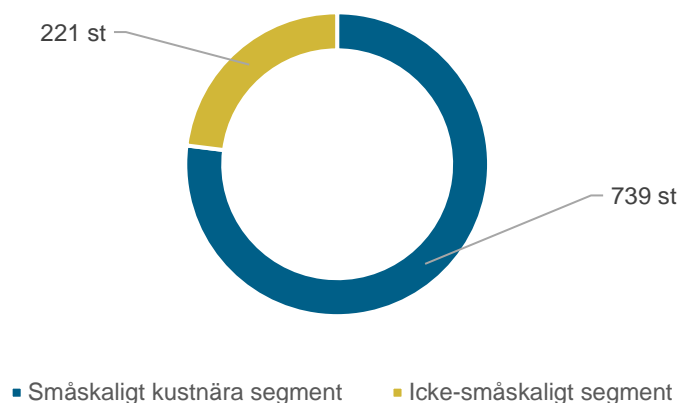
Ser man till den vikt och de värden på landningar gjorda i svenska hamnar, föreligger det idag påtagliga skillnader mellan segment inom fisket. Utgår man från den segmentsindelning som tillämpas av den Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden¹², utgör fartyg som tillfaller det småskaliga kustnära segmentet idag ca tre fjärdedelar av alla fartyg med gällande fiskelicens (se figur 4). Landningar från detta segment uppgick till endast ca 3 % av den landade vikten i svenska hamnar de senaste femton åren och ca 10% av det landade värdet (se figur 5 och figur 6).

Regionala skillnader framträder även inom segment vad gäller landningar i hamnar, nära hälften av den samlade vikten från det småskaligt kustnära segmentet under åren 2008 till 2022 landades i Skåne län, samtidigt landades nära hälften av det samlade värdet i Västra Götalands län.

¹¹ SJV Rapport 2023:8 - Vägen framåt mot mer livsmedel av svenskfångad sill och skarpsill, Kapacitet i landning och beredning av fisk i Sverige

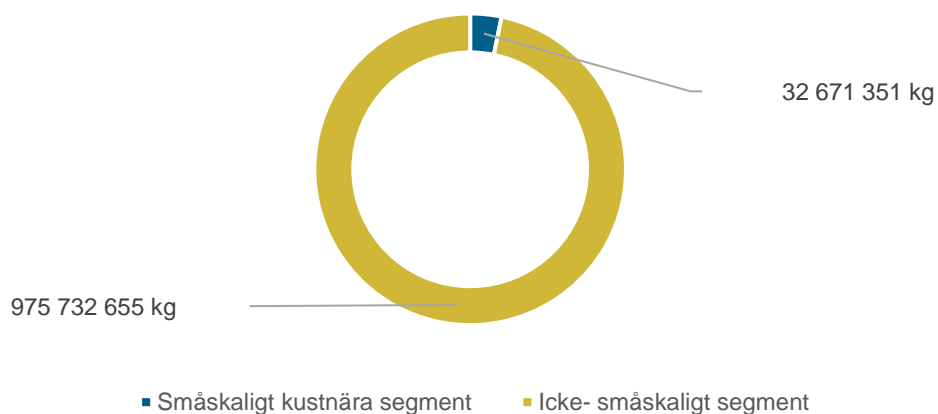
¹² EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2021/1139 - EMFAF EU 2021/1139, artikel 2, 14

Antal fartyg med gällande fiskelicens efter segment

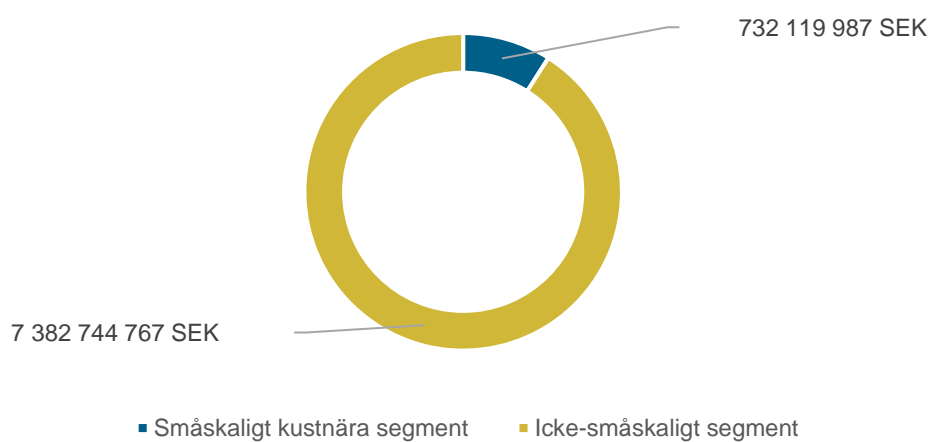
Figur 4. Fördelning av fartyg med gällande fiskelicens efter segment.

Landad vikt efter segment

Figur 5. Fördelning av landad vikt 2008 till 2022 efter segment.

Uppskattade landade värden efter segment

Figur 6. Fördelning av landade värden 2008 till 2022 efter segment.

Metod för identifiering av hamnar av riksintresse för yrkesfisket

Föreslagen metod (se figur 7) ämnar identifiera hamnar som idag är av särskild betydelse för svenskt yrkesfiske i havet, vad gäller landning, stillaliggande och service.

Hänseende har tagits till betydelse för fisket som helhet, men i syfte att försöka beakta olika behov i hamnar, samt värna hamnar av betydelse för delar av fisket som idag bidrar till en mindre del av näringens totala avkastning men i större omfattning fiskar för humankonsumtion, har hänseende även tagits till funktion och betydelse segmentsvist.

I syfte att försöka värna en möjlighet till regional livsmedelsförsörjning från havet i händelse av kris, vilket skulle fordra en jämnare geografisk fördelning av hamnar som möjliggör framförallt landning, har betydelse på länsnivå även beaktats. Uppfattningen är samtidigt att en möjlighet till att landa större volymer fisk för humankonsumtion i händelse av kris, inte vore avhängig en tillgång till hamnar som bedöms vara av mindre betydelse i icke-kris, där tillfredställande infrastruktur och mottagningskapacitet förmodligen saknas¹³.

Urvalet bygger sammantaget på att hamnar uppfyller nedanstående kriterier;

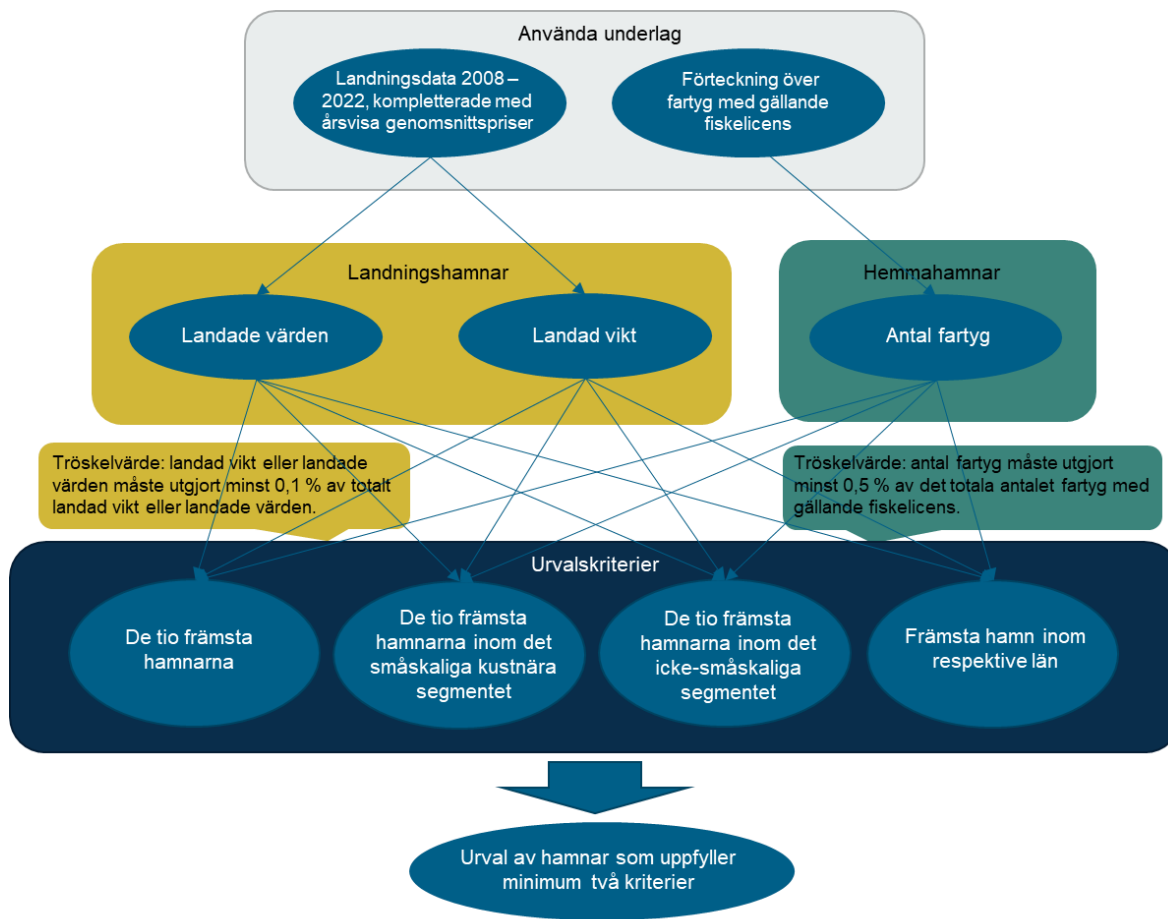
- bland de tio främsta landningshamnarna sett landad vikt eller landade värden.
- bland de tio främsta landningshamnarna, inom respektive segment, sett till landad vikt eller landade värden.
- främsta landningshamn inom länen, sett till landad vikt eller landade värden.
- bland de tio främsta hemmahamnarna sett till antalet fartyg med hamnar registrerad som hemmahamn.
- bland de tio främsta hemmahamnarna, inom respektive segment, sett till antalet fartyg med hamnar registrerad som hemmahamn.
- främsta hemmahamn inom länen, sett till antalet fartyg med hamnen registrerad som hemmahamn.

Vart och ett av kriterierna har haft bäring i urvalet, men uppfyllnad av minst två har bedömts karaktärisera särskilt betydande hamnar för svenskt yrkesfiske i havet.

Utifrån valda kriterier framgår att hamnar och landningsplatser kan vara av jämförelsevis stor betydelse för fisket på länsnivå och inom segment, men förmodligen har en förhållandevis marginell funktion i ett större perspektiv. Detta återges exempelvis i vad som utgör främsta landningshamn inom ett av länen, sett till landade värden, vilket utgörs av ett mindre fiskeläge knutet till en privat fastighet. Motsvarande inhyser främsta hemmahamnar i vissa län endast ett fåtal fartyg.

I syfte att framförallt försöka urskilja infrastrukturell funktion och betydelse för yrkesfisket av dignitet som skulle kunna motivera riksintresseanspråk, har tröskelvärden i urvalet därför tillämpats. Den landade vikten eller det landade värdet i landningshamnar som tagits hänsyn till i urvalet har därför utgjort >0,1 % av den totalt landade vikten eller det totalt landade värdet nationellt. Tröskelvärde för hemmahamnar har motsvarande satts till >0,5 % av det totala antalet fartyg med gällande fiskelicens.

¹³ SJV Rapport 2023:8 - Vägen framåt mot mer livsmedel av svenskfångad sill och skarpsill, Kapacitet i landning och beredning av fisk i Sverige

Figur 7. Översikt av föreslagen metod för urval.

Identifierade hamnar

Metoden renderar ett utfall om totalt 29 hamnar (se tabell 1 och figur 8), varav 27 sedan tidigare utpekade hamnar av riksintresse för yrkesfisket.

Tabell 1. Hamnar som uppfyller föreslagna kriterier för riksintresseanspråk (benämningar i befintliga anspråk inom parentes).

Hamn	Uppfyllda urvalskriterier	Befintligt riksintresseanspråk för yrkesfisket
Havstenssund	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Främsta hemmahamn inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Hörvik	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Främsta hemmahamn inom län 	Ja
Öckerö	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Nikkala	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Främsta hemmahamn inom län 	Ja
Strömstad	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna 	Ja

	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet 	
Rönnäng	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Lysekil	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet, - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Fotö	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Smögen	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet, - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Rörö	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Hönö	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Norrundet	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Främsta hemmahamn inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Nej
Träslövsläge	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta hemmahamn inom län - Främsta landningshamn sett till vikt inom län, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Fiskebäck	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Storön-Inre hamnen (Storön)	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Grebbe stad	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden 	Ja

	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	
Simrishamn	<ul style="list-style-type: none"> - Främsta hemmahamn inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Västervik	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Ellös	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Ronehamn	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Nogersund	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Karlskrona-Saltö (Karlskrona)	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Möllösund	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Nej
Byxelkrok	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Skillinge	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Lomma	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Borstahusen	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Oxelösund	<ul style="list-style-type: none"> - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Göteborg	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja

Figur 8. Rumslig fördelning av hamnar som uppfyller föreslagna kriterier för riksintresseanspråk.

De identifierade hamnarna står, i egenskap av hemmahamnar, för ca 30% av alla fartyg med gällande fiskelicens. 23% av alla fartyg som faller inom det småskaliga kustnära segmentet, och 47% av alla fartyg som faller inom det icke-småskaliga segmentet.

De identifierade hamnarna stod, i egenskap av landningshamnar, för ca 90% av den totala vikt och 75% av de totala värden som landats från svenskt yrkesfiske i havet i svenska hamnar 2008 till 2022. Åren 2018 till 2022 stod hamnarna för ca 93 % av den totala vikten och 69% av det totala värdet, och år 2022 stod de för ca 90 % av den totala vikt och ca 67% av det totala värdet som landades.

Hamnarna stod för ca 51% av den landade vikten och ca 63% av det landade värdet från det småskaliga kustnära segmentet 2008 till 2022, och för ca 93% av den landade vikten och ca 75% av det landade värdet från det icke-småskaliga segmentet under samma period.

Hamnarna stod även för ca 90% av alla föranmälningar från utländska fartyg som gjordes i svenska hamnar 2018 till 2022.

I fem kustnära län har inga hamnar identifierats. Länen hyser samman ca en tiondel av alla fartyg med gällande fiskelicens, fördelade på 62 registrerade hemmahamnar inom länen. Hamnar i dessa län stod samman för ca 0,5 % av den totalt landade vikten och ca 0,2 % av det totalt landade värdet i svenska hamnar 2008 till 2022. År 2022 stod hamnar i samma län samman för ca 0,1% av den totalt landade vikten och ca 0,09% av det totalt landade värdet.

Förhållning till givet utfall i en aktualisering riksintresseanspråken i fiskehamnar skulle innebära att 28 hamnar mister idag förekommande anspråk. Dessa hamnar är idag hemmahamn för ca en tiondel av alla fartyg med gällande fiskelicens. Hamnarna stod åren 2008 till 2022 för ca 3% av den totalt landade vikten och ca 11% av det totalt landade värdet i svenska hamnar, där Kungshamn enskilt svarade för ca en tredjedel av den landade vikten och värdet. År 2022 stod samma hamnar för ca 5% av den totalt landade vikten och ca 14 % av det totalt landade värdet, där Kungshamn svarade för ca 70% av den landade vikten och en tredjedel av det landade värdet.

Referenslista

Boverket Beslut - Beslut om samråd enligt förordningen om hushållning med mark- och vattenområden, dnr 3800/2023

Boverket PM - Vägledning för nationella myndigheters underlag, beslut och redovisning rörande anspråk på riksintressen i 3 kap. miljöbalken, dnr 3190/2014

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2021/1139 - EMFAF EU 2021/1139, artikel 2, 14

Finfo, 2006:1 - Områden av riksintresse för yrkesfisket

HaV PM - Sammanfattande beskrivning av Fiskesektorn, dnr 2244–2018

HaV PM - Tillämpning av påtaglig skada eller påtagligt försvårande, MB 3 kap. 5 § Riksintresse för yrkesfiske, dnr 2244-18

HaV Statistik - Det yrkesmässiga fisket i havet 2022

HaV Tillfälle till yttrande - Inbjudan till granskning av första beredande underlag inför översyn av hamnar av riksintresse för yrkesfisket, dnr 01863–2023

SJV Rapport 2023:8 - Vägen framåt mot mer livsmedel av svenskfångad sill och skarpsill, Kapacitet i landning och beredning av fisk i Sverige

Kommunledningsförvaltningen
Kansliavdelningen
Jessica Thorsell, Kommunsekreterare

jessica.thorsell@habo.se

Information från samhällsbyggnadschef

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen noterar informationen.

Sammanfattning

Som stående punkt på kommunstyrelsens sammanträde ger samhällsbyggnadschef muntlig information om sitt område.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Uppföljning

Ärendet behöver ingen uppföljning.

Beslutsunderlag

- Muntligt

Beslut skickas till